

รายงานการวิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์
การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0
The Study of Innovation and Education Technology Development
For Creative Learning of Buddhism Thai Youth 4.0.

พระศรีรัชมงคลบัณฑิต

แหวนทอง บุญคำ

กำธร เพียรเอี้ย

วิธวินท์ ภาคแก้ว

นิคม ปาทะวงศ์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์
การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0
The Study of Innovation and Education Technology Development
For Creative Learning of Buddhism Thai Youth 4.0.

พระศรีรัชมงคลบัณฑิต

แหวนทอง บุญคำ

กำธร เพียรเอี้ย

วิธวินท์ ภาคแก้ว

นิคม ปาทะวงศ์

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี และเพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 9,140,544 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน การรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม จำนวน 440 ชุด และเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม จำนวน 20 คน การวิเคราะห์ผลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์สังเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง จำนวน 270 คน และเพศชาย จำนวน 170 คน โดยมากเฉลี่ยมีอายุระหว่าง 15-17 ปี จำนวน 297 คน และโดยมากศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 158 คน ข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.56) องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) ปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) และนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$ S.D. = 0.46) สรุปผลการวิจัยโดยรวมได้ว่า ระดับการปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ด้านการเรียนในห้องเรียนยังมีความสำคัญกว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือการฟังบรรยายธรรมและเข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ ตามลำดับ ส่วนองค์ความรู้พระพุทธศาสนาที่เยาวชนมีมากที่สุด คือเรื่องศีล 5 หลักปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี รองลงมา คือเรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น ส่วนประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด คือการเรียนพระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือเนื้อหาไม่เหมาะสม และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาเป็นที่สนใจสำหรับเยาวชนไทยในยุค 4.0 ข้อมูลที่พบ คือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวกค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า เยาวชนมีปัญหาในการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ในลักษณะเดียวกัน คือการเรียนรู้ไม่เข้าใจในเรื่องที่ลึกซึ้งเกินไป การสอนในห้องเรียนควรใช้ภาษาที่ผู้เรียนเข้าใจง่ายและให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญถึงผลการเรียนแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง การฟังธรรม หรือการฟังการบรรยายธรรมะในโอกาส

ต่าง ๆ ใช้เวลานานและเนื้อหาเข้าใจยาก ซึ่งเยาวชนให้ความสนใจเรียนรู้เรื่องที่เข้าใจง่าย ๆ ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่าย เช่นระบบออนไลน์ และการเทศน์นั้นต้องมีมิติใหม่ในการสอนโดยไม่ให้คนฟังเบื่อและไม่ใช้ภาษาบาลีมากเกินไป ควรใส่เนื้อหาพระพุทธศาสนาที่ประยุกต์เข้ากับยุคสมัย มีความแปลกใหม่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายของผู้ฟัง

คำสำคัญ : 1. พฤติกรรมการเรียนรู้, 2. การเรียนรู้พระพุทธศาสนา, 3. นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ABSTRACT

The objective of research aim to study was to study the basic information and learning behaviors of Buddhism among Thai youths. who are between the ages of 15-24 years. to study the body of knowledge about Buddhism among the youth. to study the problems of learning Buddhism among youths. and to create innovation and technology in Buddhism education for youths. The population of the study was 9,140,544 people, the sample group was 440 people. The quantitative research data consisted of 440 people, and the qualitatively Focus group were used with 20 people. The results were analyzed using descriptive statistics such as percentage, mean, deviation. and processing the data with a statistical computer program. The qualitative data analysis by descriptive synthetic analysis method. The results revealed that the general data of 270 female respondents and 170 male respondents, most of whom were aged 15-17 years, were 297 people, most of whom were studying. at the secondary school level 6, the number of 158 people. elementary information and learning behavior in Buddhism of Thai youth. aged between 15-24 years. The results showed that the mean was moderate ($\bar{x} = 2.94$ S.D. = 0.56). The body of knowledge about Buddhism among youth aged 15-24 years. Overall, it was at a moderate level ($\bar{x} = 2.91$ S.D. = 0.50). The Problems in learning Buddhism among youths aged 15-24 were at a moderate level ($\bar{x} = 2.91$ S.D. = 0.50) and innovation and technology for learning Buddhism for Thai youths. Overall, it was at a moderate level ($\bar{x} = 2.96$ S.D. = 0.46). It could be explained that the level of practice in learning Buddhism among Thai youths The aspect of learning in the classroom was also more important than all aspects affecting the learning of Buddhism with the highest average. followed by listening to dharma lectures and attending training in various projects The most knowledgeable part is about the 5 precepts, the basic principles of conducting yourself to be a good person, followed by the 8 precepts, the better practice of being a good person. As for the issue that is the most problematic is that the teaching of Buddhism in the classroom is not very well understood. The most average. followed by the content not suitable for young people The youth had problems in the same direction which was learning. listening to dharma or listening to dharma lectures on various occasions It takes a long time to give lectures and doesn't really understand things that are too profound.

Classroom teaching should be more inclusive and understandable to adolescents. and in terms of innovation and technology for learning Buddhism for Thai youths There are many things that should be used for learning Buddhism among youth in the Thailand 4.0 era. The information found is mediated through the application for learning the history of the Buddha and the average disciples the most. followed by media through applications for learning Buddhism Young people give importance to media that is easily accessible through online systems. Teaching Dharma in modern technology and preaching must have a new dimension in teaching without letting the listener get bored and don't have too much Pali language. Put the content in the modern era with novelty so that the listener doesn't get bored.

Keywords : 1. Learning behavior, 2. Learning Buddhism, 3. Innovation and Technology

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จลงได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์ และการให้ความช่วยเหลือจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) ที่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อให้ดำเนินการวิจัยในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน เป็นการสืบทอดพระศาสนาและทำให้เยาวชนมีหลักปฏิบัติที่ดีในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมั่นคง และยั่งยืน ตามกรอบการพัฒนาของประเทศ ดังที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบภาระงานของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนานักศึกษา

ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้อ่านตรวจทานเพื่อปรับแก้ไขในสิ่งผิดพลาดที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่ให้คำปรึกษาแนะนำและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ความอนุเคราะห์ช่วยตรวจแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ จินงานวิจัยเกิดความสมบูรณ์ในครั้งนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่ได้ช่วยประสานงานให้ความสะดวกต่อคณะวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาต่อคุณพระรัตนตรัย พ่อ แม่ ครู อาจารย์ทุกรูป/ท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา อนึ่ง ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นที่จะนำเอาจุดบกพร่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้พระพุทธศาสนาคงอยู่ สืบต่อไปตราบนานเท่านาน

พระศรีรัชมมงคลบัณฑิต, รศ.

หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 .นियามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเยาวชนไทย 4.0	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี- ทางการศึกษา	9
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การเรียนรู้	15
2.4 สภาพพื้นที่ที่วิจัย	28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
2.6 กรอบแนวคิดโครงการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง	49
3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	50
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	51
3.6 วิธีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	53
3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	54
3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	54
3.10 ระยะเวลาในการทำวิจัย	55

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.2 ขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	57
4.4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
5.1 สรุปผลการวิจัย	72
5.2 อภิปรายผล	80
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
5.4 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	89
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก : แบบสอบถาม	102
ภาคผนวก ข : แบบสัมภาษณ์	107
ภาคผนวก ค : รายชื่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	110
ประวัตินักวิจัย	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	55
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	55
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	56
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน	56
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับองค์ความรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน	57
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน	58
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย	59

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การสร้างความรู้ เรื่อง “นวัตกรรมทางการศึกษา”	14
2	การประยุกต์ใช้โซเซียลมีเดียในการสอน	15
3	กระบวนการของการเรียนรู้	16
4	พีระมิดแห่งการเรียนรู้	17
5	ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	18
6	ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี	18
7	ทักษะชีวิตและอาชีพ	19
8	Addie model	22
9	โมเดลประเทศไทย 4.0	25
10	กรอบแนวคิดโครงการวิจัย	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรก ยุทธศาสตร์ชาติ 2561 มีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา, 2561 : 4) ยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการ ให้บริการของภาครัฐ (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา, 2561:7) กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการ ดำเนินการ และ ให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน เป็นกระทรวงหลักที่ต้องร่วม ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อน สำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่ เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานในการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนวัย เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ มีภูมิปัญญา และมีนวัตกรรม ตามความ คาดหวังของประเทศ และได้มีการประกาศกฎกระทรวง การ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ดังนั้นการ สร้างนวัตกรรมจึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญ ซึ่งลักษณะ พงษ์ภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ได้กล่าวว่า ปัจจุบันปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย รุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นยิ่งขึ้น เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้าน กายภาพ เศรษฐกิจและสังคมเมือง ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการ เจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นประสบปัญหา มากมาย เช่น ปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการท้อแท้ ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหา การใช้ความรุนแรง เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้วแก้ปัญหาไม่ได้ก็หันเข้าหายาเสพติด ใช้ยาเสพติดเป็นที่พึ่งในการแก้ปัญหาตนเอง นำไปสู่การเกิดปัญหาทางสังคมอื่น ๆ อีกหลาย ประการตามมา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาปรับประยุกต์ใช้ในการ ดำรงชีวิต เพื่อให้วัยรุ่นได้มีสติพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ

จะเป็นทางเลือกหรือเป็นทางออกที่ดีประการหนึ่ง แต่ในปัจจุบันการเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนายังเป็นเรื่องที่วัยรุ่นในสังคมไทยยังเข้าถึงได้ยากอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำมาจัดการศึกษาพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้เป็นนักประดิษฐ์ นักคิดสร้างสรรค์และนักพัฒนานวัตกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 หรือยุคปัญญาประดิษฐ์และจากองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก, (2551) ระบุว่าแก่นักประดิษฐ์จะมีคุณลักษณะที่เหมือนกันคือมีความคิดสร้างสรรค์ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และมีความเพียรพยายาม และทุกคนสามารถเป็นนักประดิษฐ์ได้ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายหรือเชื้อชาติใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับสตีฟ เซสสัน (Steve Sasson, : 2016) ผู้ประดิษฐ์กล้องดิจิทัล 4 และส่งด อูทรานันท์, (2537) ที่กล่าวว่าสติปัญญาไม่ได้เป็นตัวกำหนดความคิดสร้างสรรค์เพราะทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ในแบบของตนเอง ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวังของสังคมและประเทศ การพัฒนาครูจึงมีความสำคัญในโลกยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อระบบการศึกษา นักวิจัยและนักวิชาการทางการศึกษาต่างให้ความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในรูปของนวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช และคณะ, (2554) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัย ด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พบว่า การพัฒนาของครูที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ และการพัฒนานวัตกรรมเป็นส่วนสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาผู้เรียน ด้วยเหตุนี้การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความรู้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักประดิษฐ์ และเป็นผู้สร้างนวัตกรรมต่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาวัยรุ่นของไทยในปัจจุบัน มีสาเหตุจากการเรียนรู้ของวัยรุ่นที่ก่อเกิดมาเรื่อย ๆ นับแต่เด็กสามารถรับรู้ได้จากการสัมผัสทั้ง 5 ต่อสิ่งที่ล้อมรอบตัวเขา การแก้ไขปัญหา การพัฒนาวัยรุ่นให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชาติในอนาคตจึงต้องแก้ไขที่ สิ่งที่เป็นตัวสื่อให้เขาสัมผัสได้ เริ่มจากคนที่ใกล้ชิดเขามากที่สุด และค่อยขยายออกไปไกลตัวขึ้น ซึ่งพ่อ แม่ คือบุคคลสำคัญที่สุดที่จะหล่อหลอมเด็กให้เติบโตมาอย่างเข้มแข็ง และมีภูมิคุ้มกันต่อสิ่งเร้าที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เด็กบางคนไม่ได้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และครอบครัว แต่เขาสามารถเติบโตมาอย่างเข้มแข็ง ดำเนินชีวิตในทางที่เหมาะสมที่ควร ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มองเห็นคุณค่าของตนเอง และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่อยู่รายล้อมเขาหากเขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราต้องหันกลับมาศึกษาความรู้ในชีวิตจริงที่มีใช้การนำความรู้ทางตำรามาเปรียบเทียบกับเพื่อนหา

ชีวิตของเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งว่าสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐาน และตัดสินใจว่าวัยรุ่นคนนั้นไม่ดี ซึ่ง การศึกษาย้อนกลับถึงภูมิหลัง รูปแบบ วิธีการ กระบวนการของการเรียนรู้ชีวิต ปัจจัย ภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรูปแบบการเรียนรู้หลักพระพุทธศาสนาในมิติต่าง ๆ แล้ว นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ และนำมาวางเป็นแนวปฏิบัติเพื่อการ แก้ปัญหาวัยรุ่นให้ตรงกับสาเหตุ เป็นประโยชน์ต่อทุก ๆ คนต่อไป

ด้วยปัญหาดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมในพระพุทธศาสนาจะเป็นสิ่ง สำคัญในการเยียวยาหรือแก้ปัญหาของเยาวชนได้ดีประการหนึ่งหากเราสามารถทำให้เขาได้ เรียนรู้และเข้าใจในการนำแนวคิดและแนวปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไป ประยุกต์ใช้ จึงต้องการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การ เรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่ บริหารจัดการในการแก้ปัญหาของวัยรุ่น ที่เป็นปัญหาของสังคมทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย มีผลกระทบต่อตัวของวัยรุ่นเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งปัญหานี้ ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ ตลอดถึงเป็นแนวทางการศึกษาเรียนรู้ของเยาวชนทั่วไป เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขแบบยั่งยืนต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย / โจทย์วิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ต้องมีนวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 เป็น อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของ เยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี
2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี
3. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี
4. เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย

2) องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

3) ปัญหาการเรียนรู้อาเซียนทางพระพุทธศาสนาของเยาวชน

4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนในยุค 4.0

1.4.2 ดานประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ในประเทศไทย จำนวน 9,140,544 คน (UNFPA, 2018) การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่าง จากวิธีการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967) ขนาดตัวอย่างได้ กำหนดความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (0.05)

1.4.3 ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่พื้นที่ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ภาคกลาง จำนวน 3 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 โรงเรียน และภาคใต้ จำนวน 2 โรงเรียน

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาการดำเนินการวิจัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การทำวิจัยเรื่องนี้มีตัวแปรที่มีความหมายเฉพาะและหลักธรรม จึงจำเป็นต้องนำมา นิยามและปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1.5.1 ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้นส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลได้แก่เพศ, อายุและระดับการศึกษา

1.5.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง ลักษณะการเรียนรู้ การเข้าถึงหลักธรรมในพระพุทธศาสนาของเยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ

1.5.3 เยาวชนไทย หมายถึง เยาวชน ผู้มีอายุระหว่าง 15-24 ปี

1.5.4 องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หมายถึง องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน หมายถึง ความรู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดเจน, รู้เรื่องบาป บุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น เป็นต้น เป็นธรรมที่คอยกำกับศรัทธา เพื่อให้เชื่อ ประกอบด้วยเหตุผล ไม่ให้หลงเชื่ออย่างมกมาย ต้องใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาปฏิบัติหน้าที่ให้ เรียบร้อยซึ่งมีหัวข้อธรรม ดังต่อไปนี้

(1) ศีล 5 หมายถึงหลักปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดีของบุคคลทั้งหลาย

(2) ศีล 8 หมายถึงหลักปฏิบัติตน นำไปสู่การเป็นคนดีที่ประเสริฐในสังคม

(3) ไตรสิกขา หมายถึง ศีล สมาธิ และปัญญา หลักการพื้นฐานของการศึกษาในพุทธศาสนา สามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงถึงการกำจัดกิเลสได้อย่างหมดจด

(4) ไตรลักษณ์ หมายถึง อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา หลักการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริงของธรรมชาติ ทำให้บรรเทาซึ่งทุกข์ที่เกิดขึ้นตามชาติของการดำรงชีวิตของ มนุษย์ทั้งหลาย

(5) พรหมวิหาร 4 หมายถึง เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา หลักการของความเอื้อเฟื้อกันของสังคมการเป็นอยู่มนุษย์ ซึ่งจำเป็นต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(6) สติและสัมปชัญญะ หมายถึง หลักการระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อไม่

เกิดข้อผิดพลาดจากการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ

(7) อริยสัจ 4 หมายถึง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค หลักการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการแก้ปัญหาในระดับพื้นฐานและสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นสูงถึงการดับทุกข์ได้

(8) ความกตัญญูกตเวทีย หมายถึง การรู้และกระทำตอบแทนผู้มีพระคุณ

(9) ขรราวาสธรรม 4 หมายถึง สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ หลักการอยู่ร่วมกันในสังคมของประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่นักบวช

1.5.5 ปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง ปัญหาหรือผลกระทบสำคัญที่ส่งผลทำให้เยาวชนเข้าถึงหรือเรียนรู้หลักธรรมพระพุทธศาสนา ในยุคการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกหรือที่เรียกว่า “ยุค 4.0” ที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารแบบไร้ขีดจำกัด ผ่านช่องทางโซเชียลเน็ตเวิร์กที่ทำให้คนเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ ซึ่งการเรียนรู้รูปแบบเดิม ๆ ทำให้เป็นปัญหาไม่เป็นที่น่าสนใจหรือเข้าถึงของเยาวชนเท่าที่ควร รวมถึงสถานที่ สภาพแวดล้อม เนื้อหาของหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน เป็นต้น

1.5.6 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางพระพุทธศาสนา หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นผ่านเทคโนโลยีช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้หลักพระพุทธศาสนาได้ง่ายขึ้น

1.5.7 นวัตกรรม หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยการเรียนรู้หลักธรรมพระพุทธศาสนาได้ง่ายมากขึ้น

1.5.8 เทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือทางเทคโนโลยีเช่นซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่ายต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้การเรียนรู้หลักธรรมพระพุทธศาสนาได้ง่ายมากขึ้น

1.5.9 พัฒนา หมายถึง การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่า

(1) พัฒนาทางด้านกายภาพ หมายถึง หลักของความดีความงาม ความถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย ทางวาจาและจิตใจของแต่ละบุคคล เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคมให้เกิดความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงในชีวิต

(2) พัฒนาทางด้านอารมณ์ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระบวนการของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ

(3) พัฒนาทางด้านจิตใจ หมายถึง มีความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาเพื่อความสงบแห่งจิตใจของตนเอง

1.5.10 การสร้างสรรค์การเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะคิดได้หลายทิศหลายทาง หรือคิดได้หลายคำตอบ และความสามารถในการมองเห็น

ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป และความคิดสร้างสรรค์นี้อาจเป็นความคิดใหม่ผสมผสานกับประสบการณ์ก็ได้

1.5.11 เยาวชนไทยยุค 4.0 หมายถึง ผู้มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีการเรียนรู้ผ่านสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ใช้เวลาการเรียนรู้ที่น้อยแต่ได้ความรู้มากขึ้น

1.5.12 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

(1) เพศ หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่างชายและหญิงที่ใช้ประกอบในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ทางพระพุทธศาสนา

(2) อายุ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอายุ 15 - 24 ปี

(3) ชั้นปีที่เรียน หมายถึง ชั้นที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ทางพระพุทธศาสนา

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1. ได้องค์ความรู้ใหม่ด้านการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อายุและเทคโนโลยีกการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

1.6.2. ได้เผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีกการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย

1.6.3. หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนไทย ในยุค 4.0 ได้แก่

(1) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

(2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช-

วิทยาลัย

(3) สถาบันการศึกษาอื่น ๆ

(4) กระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(5) องค์กรเอกชนหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ

(6) กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยและคณะได้ศึกษา ค้นคว้า และทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบการวิจัยและสร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเยาวชนไทย 4.0
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การเรียนรู้
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่วิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดโครงการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเยาวชนไทย 4.0

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560) การขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ที่ผ่านมามีทั้งผลสำเร็จและข้อจำกัด ซึ่งได้ให้บทเรียนทั้งด้านการบริหาร จัดการและความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของแผนประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) มาเป็นกรอบในการพัฒนาคนไทยในอนาคตให้มีศักยภาพ ในการพัฒนาประเทศ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้ค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบเป็นรากฐาน ที่มั่นคงของชุมชนสังคม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

2.1.1 ความหมายของเยาวชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า "เยาวชน" ไว้ หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

ขณะที่องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายสากลของคำว่า "เยาวชน" หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี

กล่าวได้ว่าเยาวชน คือบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็น ช่วงชีวิตระหว่างวัยรุ่นเข้าสู่ผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลง ของร่างกาย จิตใจ และสังคมเป็นอย่างมาก หากไม่ได้ รับการดูแลอย่างเหมาะสมจะมีความเสี่ยงต่อการเกิด ปัญหาอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรม ได้มาก

2.1.2 คุณลักษณะเยาวชนที่พึงประสงค์

ลักษณะเยาวชนที่พึงประสงค์ คือ เป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย”หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมายดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่สังคมมนุษย์ต้องการมากที่สุด เพราะสังคมมนุษย์ทุกวันนี้เกิดความวิปริต ไม่มีวัฒนธรรม ความเป็นสังคมที่ขาดความรักใคร่ปรองดอง เยาวชนก็พลอยได้รับอิทธิพลไปด้วย คุณลักษณะของเยาวชนที่พึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องสร้างและปลูกฝังให้เกิดและให้เยาวชนได้ตระหนักและสร้างลักษณะตัวเองให้เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

2.1.3 คุณลักษณะที่ดีของเยาวชนไทย

เยาวชนไทยที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอันจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น และความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จึงกำหนดคุณลักษณะเด็กและเยาวชนไว้เพื่อเป็นเกณฑ์วัดเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา ดังนี้

1. มีความผูกพันในครอบครัว ภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีทักษะในอาชีพและการดำรงชีวิตที่รู้จักเคารพสิทธิผู้อื่น
2. มีสุขภาพและพละนาถัยแข็งแรง และรู้จักป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรมคุณธรรม และมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบตามวัย
4. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศรัทธาและความภูมิใจในการทำงานสุจริต
5. รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
6. รู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

สรุปลึ้น ๆ คือคุณลักษณะที่ดีของเยาวชนไทย เป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของสังคมมนุษย์ ถ้าสังคมมนุษย์เรา มีสิ่งดีงาม ครอบครัวอบอุ่น ผู้คนสุขภาพดี ภาวะจิตสิ่งแวดล้อมก็ย่อมได้รับผลที่ดีตามมา ดังนั้น คุณลักษณะที่ดีของเยาวชนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะสร้างสังคมให้น่าอยู่ในอนาคต

2.1.4 เยาวชนไทยยุค 4.0

ประเทศไทย 4.0 คือ ประเทศไทยที่ขับเคลื่อนด้วยสังคมและเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อหลุดพ้นกับดักการเป็นประเทศรายได้ต่ำ ถึงปานกลาง สู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศจะสร้างผลผลิตในเชิงนวัตกรรมได้นั้นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และทักษะเฉพาะหลายด้านอันนำไปสู่คำถามที่ว่า เราต้องสร้างคนไทยที่มีคุณลักษณะอย่างไร จึงจะสามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปตาม

นโยบายประเทศไทย 4.0 ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ คือการศึกษาซึ่งผู้ที่ได้รับการศึกษาและเป็นอนาคตของชาติก็คือเยาวชนนั่นเอง

วิจารณ์ พานิช, (2556) กล่าวว่า เยาวชนไทยแลนด์ 4.0 เป็นช่วงวัยของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เกิดมาบนสังคมที่ไหลเททางวัตถุและเทคโนโลยี โดยเป็น Gen Y และ Gen Z มีความถนัดด้านเทคโนโลยี คนกลุ่มนี้อยู่ในทั้งช่วงวัยเรียน และวัยทำงาน และจากการที่ยุคนี้เป็นยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงไม่น่าแปลกใจที่คนกลุ่มนี้จะมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับการ ติดต่อสื่อสาร ขอบงานด้านไอที ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน ภาวะโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างยี่งวด ทำให้เกิดปัญหาที่ทำให้เยาวชนไทย ต้องปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่อง 3R7C และ 2 L เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่จะนำพาประเทศไปสู่สังคมที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป เยาวชนไทยแลนด์ 4.0 เป็นช่วงวัยของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีการไหลเททางวัตถุและเทคโนโลยี โดยเป็น Gen Y และ Gen Z คนกลุ่มนี้อยู่ในทั้งช่วงวัยเรียน และวัยทำงาน จึงไม่น่าแปลกใจที่คนกลุ่มนี้จะมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับการ ติดต่อสื่อสาร ขอบงานด้านไอที ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน เพราะสังคมที่เจริญทำให้เยาวชนยุคนี้ต้องพัฒนาตนเอง และด้วยอิทธิพลทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดภาวะต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่กับสังคมแห่งโลกดิจิทัล

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2.1 ความหมายการพัฒนาและนวัตกรรม

ความหมายการพัฒนามีนักวิชาการให้ความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, (2558) เห็นว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่จุดมุ่งหมายที่พึงปรารถนา เพียงแต่การพัฒนาไม่ใช่ เป็นกระบวนการคงที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดและมีแนวคิดที่อธิบายกระบวนการพัฒนาหลายแนวคิด รวมทั้งนักวิชาการมีจุดเน้นต่างกัน เช่น นักเศรษฐศาสตร์เน้นผลผลิตทางเศรษฐกิจ นักสังคมวิทยาเน้นการเปลี่ยนแปลงสังคม นักรัฐศาสตร์เน้นการพัฒนาประชาธิปไตย นักบริหารเน้นการพัฒนาสมรรถนะหรือประสิทธิภาพการทำงานของระบบราชการ เป็นต้น

เมตต์ เมตต์การุณจิต, (2556) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อไปสู่ความเจริญก้าวหน้าหรือความทันสมัยที่มั่นคงยั่งยืนด้วยความชอบธรรม แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของสังคมนั้น ๆ โดยไม่ล้มรากเหง้าของตัวเองสำหรับการพัฒนาประเทศจะมีขอบข่ายครอบคลุมทุกระบบและบริบททั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ความมั่นคงและรวมถึง การพัฒนาการบริหารด้วย อย่างไรก็ตาม บางครั้งมนุษย์ก็เร่งการพัฒนาในอัตราที่เร็วกว่าธรรมชาติที่ค่อยเป็นค่อยไป

ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรม ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามคำว่า "นวัตกรรม" ไว้ว่า สิ่งที่ทำขึ้นใหม่ หรือแปลกจากเดิม ซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการหรืออุปกรณ์ เป็นต้น ราชบัณฑิตยสถาน, (2542)

โทมัส ฮิวซ์ (Thomasl Hughes, 1971) อ้างใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, (2521) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จรรยา วงศ์สายัณห์, (2520) ได้กล่าวถึงนวัตกรรมว่า “แม้ในภาษาอังกฤษเอง ความหมายก็ต่างกันเป็น 2 ระดับ โดยทั่วไป นวัตกรรม หมายถึง ความพยายามใด ๆ จะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใดก็ตามที่เป็นไปเพื่อจะนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ทำอยู่เดิมแล้ว กับอีกระดับหนึ่งซึ่งวงการวิทยาศาสตร์แห่งพฤติกรรม ได้พยายามศึกษาถึงที่มา ลักษณะ กรรมวิธี และผลกระทบที่มีอยู่ต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง

กิตานันท์ มลิทอง, (2543) ได้กล่าวว่า นวัตกรรม เป็นความคิด การปฏิบัติ หรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น

(Nicholls and Allen, (1983) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นแนวความคิดที่มีเป้าหมายชัดเจน ในการนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ

ศศิมา สุขสว่าง ให้ความหมายของคำว่า "นวัตกรรม (Innovation)" คือการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เช่น บริการ ผลิตภัณฑ์ หรือ กระบวนการใหม่ ๆ (Service, Product, Process) เป็นต้น ที่มีคุณค่า (Value Creation) และมีประโยชน์ต่อผู้อื่น เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเมื่อมีคุณค่าและมีประโยชน์แล้วจะสามารถขยายผลต่อได้เชิงพาณิชย์ หรือขายได้นั่นเอง (ออนไลน์),

สุรศักดิ์ ปาเฮ, (2560) กล่าวว่า “นวัตกรรม” เป็นศัพท์บัญญัติของคณะกรรมการพิจารณาศัพท์ทางวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ เดิมใช้คำว่า “นวกรรม” เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษคือ Innovation ซึ่งเป็นคำนาม (Noun) ที่มาจากคำกริยา (Verb) ว่า Innovate มีรากศัพท์มาจากคำว่า Inovare (In+novare = to renew, to modify) และ novare มาจากคำว่า novus=new ในพจนานุกรมฉบับ Webster กล่าวว่า Innovate ซึ่งแปลตามรูปศัพท์ได้ว่า “ทำใหม่, เปลี่ยนแปลงใหม่โดยนำสิ่งใหม่ ๆ เข้า” Innovation อาจแปลได้ว่า “การทำสิ่งใหม่ ๆ, สิ่งใหม่ที่ทำขึ้นมา” เมื่อพิจารณาความหมายตามศัพท์บัญญัติวิชาการทางการศึกษาของคำว่า “นวัตกรรม” ซึ่งหมายถึง “การนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมวิธีการทำอยู่เดิมเพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น”

สรุปว่า นวัตกรรม เป็นความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม

2.2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยี

1) ความหมายของเทคโนโลยี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, (2538) ได้ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยี ไว้ ดังนี้ เทคโนโลยี หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม

นิพนธ์ สุขปรดี, (2521) ได้สรุปความหมายของเทคโนโลยีไว้ว่า เทคโนโลยี คือ ระบบการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

พจนานุกรมฉบับมติชน, (2547) ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยีไว้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง วิทยาการที่คิดค้นและพัฒนาจากธรรมชาตินำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2) ความสำคัญของเทคโนโลยีและประโยชน์ของเทคโนโลยี

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับในยุคปัจจุบันและเป็นยุคที่หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความจำเป็นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน การบริหารงานและการตัดสินใจ ซึ่งในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรมและการศึกษา ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีโดยมีกระบวนการจัดการผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

- 1) ช่วยให้ผู้มีความสะดวกสบายขึ้น
- 2) ช่วยให้เราทันสมัย
- 3) ช่วยประหยัดเวลา
- 4) ช่วยในการทำงาน (ออนไลน์),

สรุปว่าเทคโนโลยี มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ต่อระบบการทำงานของมนุษย์มากขึ้น ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้ความเจริญก้าวหน้า แทบทุกระบบ เมื่อมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ระบบการทำงานที่ซับซ้อนมากขึ้น สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการด้านความก้าวหน้า เพื่อให้ระบบการทำงานต่างๆ ได้รวดเร็ว และปลอดภัย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยี จึงมีความสำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับชาติ ทุกหน่วยงานทุกองค์กรจำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีเข้าไปมีส่วนสำคัญของระบบงานแทบจะทุกด้าน

2.2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยี

1) ความหมายของนวัตกรรมการศึกษา

นวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation) หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ก็ตามเข้ามาใช้ในระบ

การศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจในการเรียน และช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้วีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ(Interactive Video) สื่อหลายมิติ (Hypermedia) และอินเทอร์เน็ต เหล่านี้ เป็นต้น (ออนไลน์),

ในที่นี้คำว่า นวัตกรรมการศึกษา จะประกอบด้วย 2 คำคือ คำว่า นวัตกรรม และ คำว่า การศึกษา ส่วนคำว่า การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายความว่า กระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สรุปว่า นวัตกรรมทางการศึกษา เป็นการนำเอาสิ่งใหม่มาประยุกต์ใช้ รวมทั้ง สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข สิ่งที่มีอยู่เดิมให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจในการเรียนและช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียนและเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2) กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) การประดิษฐ์คิดค้น เป็นขั้นตอนการศึกษาสภาพปัญหาและการคิดค้นเพื่อกำหนดรูปแบบนวัตกรรมที่ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา โดยพิจารณาความเป็นไปได้ตามหลักการที่เกี่ยวข้อง (2) การสร้างและพัฒนานวัตกรรม เป็นขั้นตอนการจัดทำนวัตกรรมตามรูปแบบที่กำหนด จากขั้นตอนที่ 1 สำหรับวิธีพัฒนานวัตกรรมอาจทำได้หลายวิธี ซึ่งวิธีที่ได้รับความนิยมและได้รับความเชื่อถือ คือ การทดลองเพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (3) การยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ เป็นขั้นตอนการยอมรับนวัตกรรมที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น และนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมปกติ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาสุโขทัย (ออนไลน์),

3) ประเภทของนวัตกรรมการศึกษา

พิชิต ฤทธิ์จรูญ, (2550) อ่างใน วชิรศักดิ์ มัชฌิมภาโร, (2557) ได้แบ่งนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมบางประเภทนี้ จะ เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น เช่น ชุดการเรียนการสอน ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนโปรแกรม เกมหนังสืออ่านเพิ่มเติม สื่อประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

2. นวัตกรรมประเภทวิธีสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ เป็นการที่ครูผู้สอนนำวิธี

การสอนที่มีผู้คิดค้นไว้แล้วมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของตน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ เช่น วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ วิธีสอนแบบสรรค์สร้างนิยม วิธีสอนแบบศึกษาทเรียน เป็นต้น

สรุปนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นแอปพลิเคชันในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ เป็นการประดิษฐ์คิดค้น แนวคิด หรือระบบ รูปแบบให้เกิดขึ้นใหม่ หรือปรับแก้ให้เกิดความแปลกใหม่ แม้ว่าบางอย่างจะเป็นรูปแบบเดิม ๆ แต่เมื่อนำนวัตกรรมมาปรับใช้ ก็กลายเป็นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อให้สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงผู้เรียนได้ง่ายด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ผู้เรียน อยากรู้ มีความกระตือรือร้นความอยากรู้ อยากรู้ ในแนวใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ระบบการศึกษาที่นำนวัตกรรมเข้ามาร่วมทำให้สิ่งที่มีอยู่เดิม กลับกลายเป็นสิ่งใหม่เกิดขึ้นและกลายเป็นสิ่งที่ไม่ล้าสมัย

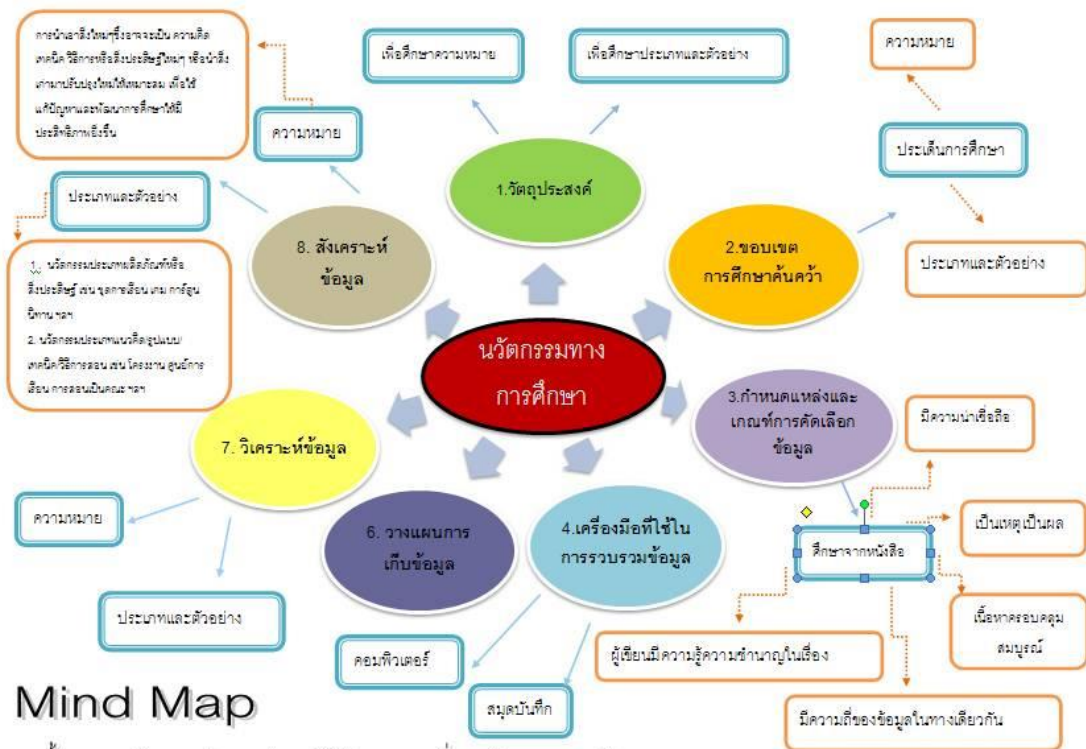
4) ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษา

แฮนคอค (Hancock, 1977) กล่าวว่าไว้ว่า เทคโนโลยีการศึกษา คือการผสมผสานความคิด ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานระหว่างคนกับเครื่องมือและวัสดุ อย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์ในการ พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิดานันท์ มลิทอง, อ่างโน เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, (2545) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการประยุกต์เอาบุคคล องค์กร กระบวนการและผลผลิตของเทคโนโลยีทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการรวมถึงหลักการทางด้านจิตวิทยามาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหา ด้านการจัดการ การบริหารและการปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการใช้เครื่องมือและวัสดุมาพัฒนาและการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น โดยมีวิธีการ การจัดการ การจัดระบบ เป็นการประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์และเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนในระบบการศึกษา

แสดงขั้นตอนการสร้างความรู้จากแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง "นวัตกรรมทางการศึกษา"

ภาพประกอบที่ 1 การสร้างความรู้เรื่อง “นวัตกรรมทางการศึกษา”

กล่าวได้ว่าในด้านการพัฒนาการศึกษาผ่านนวัตกรรมนี้ มีการดำเนินการไปตามขั้นตอนและสอดคล้องกับด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเทคโนโลยีการศึกษา ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนและเรียนได้ด้วยดี โดยมีข้อมูลความรู้ หรือเนื้อหาวิชา บุคลากร วัสดุ เครื่องมือ เทคนิคและอาคารสถานที่ ซึ่งข้อมูลความรู้หรือเนื้อหาวิชา ได้แก่ โปรแกรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือโครงสร้างของ หลักสูตร เนื้อหาวิชา ควรให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน บุคลากร คือครู นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการต่างๆ จะช่วยให้การเรียน การสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือเป็นผู้มีความชำนาญเฉพาะด้านยิ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหรือกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีความชำนาญเฉพาะทางนั่นเอง ด้านวัสดุ ได้แก่ สื่อทั้งหลายที่จะเกื้อหนุนให้การเรียนการสอน เพื่อการเรียนเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น เช่น แผนภูมิ แผนที่ รูปภาพ ม้วนเทป แผ่นซีดี ซีวีดี ดีวีดีภาพยนตร์ หรือสิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยีอื่น ๆ ฯลฯ เครื่องมือ ได้แก่ สื่อทั้งหลายที่จะเกื้อหนุนหรืออำนวยความสะดวกในการผลิต การใช้ การถ่ายทอด ตลอดถึงการจัดแสดง ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ กล้องถ่ายภาพ โทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องผสมสัญญาณเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องวิซวล-ไลเซอร์ กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ ส่วนเทคนิค เป็นวิธีการเฉพาะที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เกมประกอบการสอน การสัมมนา การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาทสมมติ และการระดมความคิด ฯลฯ

ภาพประกอบที่ 2 เรื่อง การประยุกต์ใช้โซเชียลมีเดียในการสอน

จากแนวคิด ทฤษฎีทั้งหลายที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าเทคโนโลยี เป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญและเป็นประโยชน์สารพัดด้านต่อมวลมนุษยชาติ เพราะเทคโนโลยีสามารถนำไปประยุกต์กับศาสตร์ต่าง ๆ สถานการณ์ต่าง ๆ องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้สารพัด ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือหลักสำคัญซึ่งเมื่อถูกนำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์ต่อผู้นำไปประยุกต์ ไม่ว่าจะเป็นทางการแพทย์ ทางอาหาร ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ สังคม ทางการศึกษาและทางศาสนา ทำให้เกิดรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายแบบไม่จำกัดสถานที่และเวลา หากเรานำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย ระบบไร้สายหรือในรูปแบบแอปพลิเคชันต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สำหรับผู้สนใจอย่างหลากหลาย ตลอดถึงใช้การเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการวิจัย ค้นหาเทคนิคหรือวิธีการ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมและคนส่วนใหญ่ เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำความรู้ที่ได้มาแก้ปัญหาในการพัฒนาการศึกษา การออกแบบ เป็นการวางโครงสร้างเพื่อพัฒนาการศึกษา อาจเป็นการออกแบบระบบการเรียนรู้ หรือออกแบบเพื่อพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ โดยอาศัยผลการวิจัยเป็นพื้นฐานใน การออกแบบ การผลิต เป็นการลงมือวางระบบ หรือประดิษฐ์สร้างทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ การเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การเรียนรู้

2.3.1 ลักษณะของการเรียนรู้

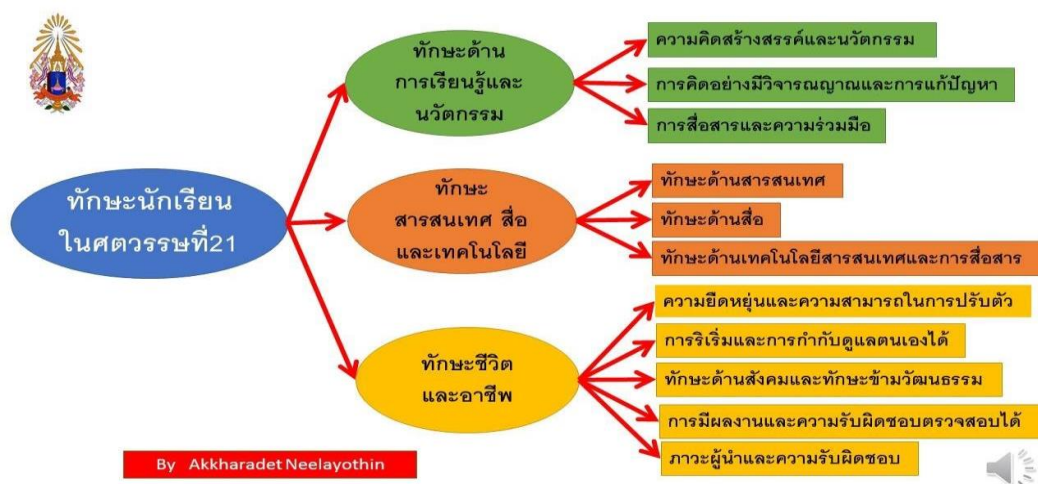
दनัยศักดิ์ กาโร, (2562) กล่าวว่า การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทางThailand 4.0 ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 การสอนในยุคใหม่นี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเน้นการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้ได้องค์ความรู้ใหม่ และสามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษาทั้งของเดิม และของใหม่เข้าด้วยกัน ผลิตเป็นผลงานของตนเองได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจเลือก

สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้น การสอนแบบนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ เพื่อมีผลให้คนในประเทศมีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ผลิตผลงานใหม่ๆ ขึ้น

วิจารณ์ พานิช, (2556) การเรียนรู้ (Learning) คือ กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้ทำให้มีการเพิ่มสมรรถนะ (Performance) และเพิ่มความสามารถของการเรียนรู้ในอนาคต

ณิรดา เวชญาลักษณ์, (2562) กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์อาจเกิดขึ้นจากส่วนหนึ่งของการศึกษา การฝึกฝน การพัฒนาส่วนบุคคลหรือการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้อาจมีการยึดเป้าหมายและอาจมีความตั้งใจเป็นตัวช่วยการศึกษาว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร จึงเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ผู้สอนสามารถนำความรู้จากทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการพฤติกรรมของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุคนธ์ สินธพานนท์, (2558) กล่าวว่า นักการศึกษาในปัจจุบันต่างก็มีแนวคิดเกี่ยวกับทักษะสำคัญที่เด็กและเยาวชนพึงมีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะมีความสอดคล้องกันโดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และมีทักษะในการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ

ภาพประกอบที่ 3 กระบวนการของการเรียนรู้

ณิรดา เวชญาลักษณ์, (2562) กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ อาจเกิดขึ้นจากส่วนหนึ่งของการศึกษา การฝึกฝน การพัฒนาส่วนบุคคลหรือการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้อาจมีการยึดเป้าหมายและอาจมีความตั้งใจเป็นตัวช่วยการศึกษาว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร จึงเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ผู้สอนสามารถนำความรู้จากทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการพฤติกรรมของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ทักษะตามหลักสูตรให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียนสอดคล้องกับนักจิตวิทยาที่ได้พยายามทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของสัตว์และมนุษย์ และได้ค้นพบหลักการที่ใช้ประยุกต์ เพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ สามารถแยกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม 2) ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

ภาพประกอบที่ 4 พีระมิดแห่งการเรียนรู้

สุรางค์ โค้วตระกูล, (2553) ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

สิริอร วิชชาวุธ, (2554) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้มีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ 1) มนุษย์ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจาก “ไม่รู้” เป็น “รู้” “ทำไม่ได้” เป็น “ทำได้” “ไม่เคยทำ” เป็น “ทำ” 2) การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนั้นต้องเป็นไปอย่างถาวร (Permanent not Temporary) และ 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น เกิดจากประสบการณ์การฝึกฝนและการฝึกหัด ไม่ใช่จากเหตุอื่น ๆ

จิราภา เต็งไตรรัตน์, (2554) กล่าวว่า การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกหัด

พฤติกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความเหน็ดเหนื่อย ผลจากการ กินยา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากวุฒิภาวะ

อัชรา เอิบสุขศิริ, (2556) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน แต่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์มิได้เป็นการเรียนรู้เสมอไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวในช่วงระยะหนึ่งซึ่งเกิดจากการมีสิ่งเร้ามากระตุ้น

ภาพประกอบที่ 5 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

ภาพประกอบที่ 6 ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี

สามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ เป็นการฝึกหัด การเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้มีความรู้ เกิดทักษะ ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งการเรียนรู้ไม่มีใครรู้ว่าเริ่มต้นแต่เมื่อไร ซึ่งปัจจุบันนี้ได้จัดเป็นระบบของการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีทั้งเรียนในระบบและนอกระบบ

ภาพประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตและอาชีพ

จะเห็นว่าจากคำจำกัดความที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรของบุคคลอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีต ทั้งจากการฝึกฝนและการที่มนุษย์ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และมีปริมาณของความรู้ที่เพิ่มขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวนี้ไม่ได้ เกิดขึ้นจากการกินยา ความเหน็ดเหนื่อย หรือเป็นผลเนื่องมาจากวุฒิภาวะ

Michael, and Modell, 2003 อ่างใน ดุษฎี โยเหลาและคณะ, (2557) กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ว่าเป็นคำที่ใช้เพื่ออธิบายกลุ่มของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีส่วนร่วม (Engage) ในการเรียนรู้ โดยมีการให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เกิดเมื่อผู้เรียนเปลี่ยนความคิด หรือ พฤติกรรม ผ่านการมีประสบการณ์ตรงจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ คือ

1. การเรียนรู้ เกิดขึ้น บนฐานของความรู้และทักษะ ที่เรียนรู้มาแล้ว การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นจากการส่งต่อจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่ง ดังนั้น สิ่งที่ครูทำคือช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. ความรู้ที่ผู้เรียนมี อาจผิดบางส่วน หรือ ผิดทั้งหมด ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ใหม่มีอุปสรรค และทำให้ยากขึ้น เรียกว่า Conceptual Change
3. ความรู้มี 3 ประเภท ประกอบด้วย ความรู้ด้านความหมาย (what) ความรู้ด้านขั้นตอน (how) และความรู้ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor skills) การเรียนรู้ความรู้แต่ละประเภทจะใช้วิธีการที่แตกต่างกัน
4. การเรียนรู้ความรู้ด้านความหมาย ทำโดยให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดใหม่ด้วยตัวเอง โดยผู้สอนสร้างสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน สร้าง ทดสอบ ขยาย จากความรู้เดิมที่ตนเองมี
5. การเรียนรู้ด้านขั้นตอน ทำโดยจัดสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนทำได้โดยอัตโนมัติ โดยมีผู้รู้ให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะให้เกิดความเข้าใจว่าอะไรที่ทำถูก และอะไรที่ทำผิด
6. การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ในบางเรื่องอาจต้องให้ผู้เรียนมี ความรู้ด้านความหมายด้านขั้นตอนก่อน จึงจะสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ในขณะที่การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติบางเรื่อง อาจไม่จำเป็นต้องผ่านการเรียนรู้ทั้งสองประเภทนี้ก่อนก็ได้
7. การเรียนรู้ที่ดีที่สุดควรเป็นระดับที่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้จริงในบริบทเดิม หรือบริบทที่แตกต่างจากเดิมหรือที่เรียนว่า Meaningful Learning
8. การจัดเก็บและการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ ต้องเกิดจากการเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่
9. การร่วมมือกันในการเรียนรู้จะทำให้เกิดการเรียนรู้มากกว่าที่เรียนรู้โดยลำพัง
10. การอธิบายสิ่งที่เรียนรู้ ให้กับเพื่อน ครู หรือ ตนเอง จะยิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning: PL) ซึ่งกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, (2544) ได้สรุปหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมพัฒนาการจากการที่นักปรัชญาการศึกษา Deweyian ได้เริ่มใช้วิธีการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมาในรูปของการเรียนรู้ ที่เรียกว่า active learning ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหามากขึ้น และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน ในเวลาต่อมาจึงพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem solving) การเรียนรู้โดยร่วมมือกัน (Cooperative learning) เช่น รูปแบบการสอนที่เรียกว่า Problem based solving (PBL) (ออนไลน์),

หลักการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ADDIE Model คือ หลักการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก มีจุดมุ่งหมายในการออกแบบให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ด้วยการวิเคราะห์ที่สาเหตุของปัญหา คิดค้นขึ้นโดย Florida State University's Center for Educational Technology ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนที่ 1 Analysis (การวิเคราะห์)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ชี้แจงปัญหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และระบุสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และความรู้และทักษะที่มีอยู่ของผู้เรียน ประกอบด้วยคำถามที่ต้องพิจารณาในช่วงการวิเคราะห์

- 1) ผู้เรียนคือใคร และมีลักษณะอย่างไร
- 2) อะไรคือพฤติกรรมที่ต้องการจากการเรียนการสอน
- 3) อะไรคือข้อจำกัดด้านการเรียนรู้และการเรียนการสอนนี้
- 4) อะไรคือทางเลือกที่สามารถจัดการเรียนการสอน
- 5) อะไรคือข้อควรพิจารณาในการจัดการเรียนการสอน
- 6) อะไรคือทฤษฎีการเรียนการสอนที่ต้องใช้
- 7) อะไรคือส่วนประกอบของระยะเวลาในการดำเนินโครงการจนเสร็จสิ้น

กระบวนการของตอบคำถามเหล่านี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ความต้องการของการเรียนการสอน ในระหว่างการวิเคราะห์ความต้องการการ ผู้ออกการเรียนการสอน (ID) จะทราบข้อกำหนด ข้อจำกัด และทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติการของพวกเขาต่อไป

2. ขั้นตอน Design (การออกแบบ)

ขั้นตอนการออกแบบเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เครื่องมือการประเมินผลแบบฝึกหัด เนื้อหา การวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ และการเลือกสื่อ ขั้นตอนการออกแบบควรทำเป็นระบบ (Systematic) และเฉพาะเจาะจง (Specific) ระบบ (Systematic) หมายถึง เป็นตรรกะวิธีที่เป็นลำดับขั้นตอนของการพัฒนาที่ชัดเจน ดำเนินการพัฒนา และ ประเมินแผนกลยุทธ์ที่วางไว้เป็นชุด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ เฉพาะเจาะจง (Specific) หมายถึง ทีมต้องดำเนินการองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการออกแบบการเรียนการสอนด้วยความใส่ใจในรายละเอียด ขั้นตอนการออกแบบอาจรวมถึง การเขียนข้อเสนอการออกแบบหรือข้อเสนอแนะ หรือแนวคิดและโครงสร้างเพื่อช่วยในการพัฒนาต่อไปในขั้นสุดท้ายด้วยขั้นตอนการออกแบบประกอบด้วย

1. อธิบายลักษณะกลยุทธ์การเรียนการสอน ออกแบบภาพจำลองการเรียนการสอน ภาพและทางเทคนิคของโครงการ
2. ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามผลลัพธ์ที่ต้องการโดยอยู่ในขอบเขตของพฤติกรรมที่กำหนด (ความรู้ ความเข้าใจอารมณ์ และจิตใจ)
3. ออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ และ/หรือตามประสบการณ์ของผู้ใช้
4. สร้างต้นแบบ
5. สร้างภาพจำลองการออกแบบ (graphic design)

3. ขั้นตอน Development (การพัฒนา)

ในขั้นตอนการพัฒนานักออกแบบและนักพัฒนาการเรียนการสอนจะสร้างและรวบรวมเนื้อหาที่อธิบายไว้ในขั้นตอนการออกแบบ หากมีการเรียนรู้แบบอีเลิร์นนิ่ง โปรแกรมเมอร์จะพัฒนาหรือรวมเทคโนโลยี นักออกแบบสร้างสตอรี่บอร์ด ทดสอบการแก้ปัญหาที่สุดและขั้นตอน ทีมทบทวนและทบทวนโครงการตามข้อเสนอแนะ

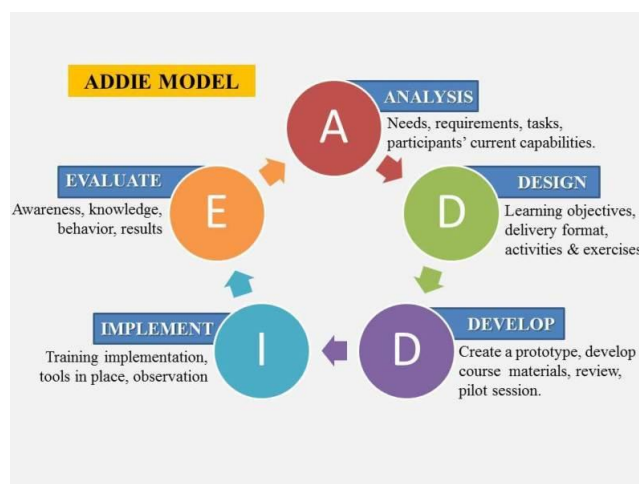

4. ขั้นตอน Implementation (การดำเนินงาน)

ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาขั้นตอนสำหรับการอบรมผู้อำนวยการอบรมและ ผู้เรียน หลักสูตรการอบรมผู้อำนวยการอบรมให้ครอบคลุมถึงหลักสูตรการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนการทดสอบ ส่วนการเตรียมตัวสำหรับผู้เรียน นั้น ต้องให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือใหม่ (ซอฟต์แวร์หรือฮาร์ดแวร์) และการ ลงทะเบียนของนักเรียน ขั้นตอนการดำเนินงานนี้ยังรวมถึงการประเมินผลการออกแบบการ เรียนการสอนด้วย

5. ขั้นตอน Evaluation (การประเมินผล)

ขั้นตอนการประเมินผลประกอบด้วยสองส่วน คือการประเมินผลตามรูปแบบ (formative) และการประเมินผลสรุปรวม (Summative) การประเมินผล (formative) เป็นการประเมินผลในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ ADDIE ส่วนการประเมินผลสรุปรวม จะประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนการสอนหรือผลิตภัณฑ์ สำเร็จรูป

ภาพประกอบที่ 8 Addie model

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ พอสรุปได้ว่ามีความหลากหลายทั้งการเรียนรู้ตามแนวคิดและทฤษฎีอย่างเป็นหลักการ การเรียนแบบไม่เป็นทางการหรือมีหลักการสามารถ เกิดได้จากทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์ การเรียนรู้แบบเป็นหลักสูตรและไม่เป็นหลักสูตร การเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้กับทุกคน ไม่จำกัดเพศและวัย สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่ง เป้าหมายที่สำคัญของการเรียนรู้หรือขบวนการเรียนรู้ก็คือการเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งทำ ให้นักวิชาการต่าง ๆ ทั้งหลายได้พยายามหาวิธีการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความสำเร็จในการเรียนรู้ที่เร็วมากยิ่งขึ้น กว่าเดิม จึงมีการประยุกต์เอาหลักการหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการ เรียนรู้โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ส่งเสริมหรือเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพื่อ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

กฤษณา ศักดิ์ศรี, (2530) กล่าวถึงองค์ประกอบการเรียนรู้ ดังนี้

1. แรงขับ (Drive) มี 2 ประเภท คือ แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drive) เช่น ความหิว กระหาย แรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drive) เป็นเรื่องของความต้องการทางจิตใจและสังคม เช่น ความวิตกกังวล ความต้องการความรัก ความปลอดภัย ฯลฯ แรงขับทั้งสองประเภท มีผลให้เกิดปฏิกิริยา อันจะนำไปสู่การเรียนรู้

2. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นตัวการทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาโต้ตอบออกมา และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมว่าจะแสดงอาการตอบสนองออกมาในลักษณะใด สิ่งเร้าอาจเป็นเหตุการณ์หรือวัตถุและอาจเกิดภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ เช่น เสียงนาฬิกาปลุกเร้าให้ตื่น กำหนด วันสอบเร้าให้เตรียมตัวสอบ

3. อาการตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกมาเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือพูดว่า คือ ผลทางพฤติกรรมของสิ่งเร้า เป็นการกระทำของร่างกาย และอาจเป็นได้ชัดหรือไม่ชัดก็ได้ ซึ่งมักจะเกิดตามหลังสิ่งเร้าเสมอ

4. สิ่งเสริมแรง (Reinforcement) คือ สิ่งที่มาเพิ่มกำลังให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับอาการตอบสนอง เช่น รางวัล การทำโทษ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้มาก อาจแบ่ง สิ่งเสริมแรงได้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 สิ่งเสริมแรงปฐมภูมิ เป็นสิ่งเสริมแรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และบำบัดความต้องการ หรือลดแรงขับโดยตรง เช่น อาหารเป็นสิ่งเสริมแรงแก่บุคคลที่กำลังหิว

4.2 สิ่งเสริมแรงทุติยภูมิ เช่น เงิน ชื่อเสียง

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบด้านอื่นอีก เช่น ความพร้อม ความสนใจ การจูงใจ ระดับสติปัญญา การฝึก การทำซ้ำ สุขภาพจิต สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของนักจิตวิทยา อย่างไรก็ตาม กล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 เป็นอย่างน้อย ได้แก่ แรงขับ สิ่งเร้า การตอบสนอง และสิ่งเสริมแรง

สรุปว่า ในระบบการเรียนรู้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบเพื่อให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ผลจากการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ถ้าหากขาดองค์ประกอบแล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจทำให้การเรียนรู้นั้นไม่สมบูรณ์

2.3.3 กระบวนการเรียนรู้

ณัฐพล แสงชีว, (2552) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างสรรค์ความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์แก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุ

เป้าหมายของหลักสูตร จากนั้นผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ออนไลน์),

วิจารณ์ พานิช, (2556) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการไม่ใช่ผล (เป็น Process ไม่ใช่ Product) แต่ตรวจสอบว่าเกิดการเรียนรู้ได้โดยดูที่ผลหรือสมรรถนะ การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเชื่อ พฤติกรรม หรือเจตคติ และมีผลระยะยาวต่อการคิดและพฤติกรรมของนักเรียน การเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ให้นักเรียน แต่เป็นสิ่งที่นักเรียนลงมือทำให้แก่ตนเอง เป็นผลโดยตรงจากสิ่งที่นักเรียนตีความ และตอบสนองต่อประสบการณ์ของตน ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน

สรุปว่ากระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องรู้จักเข้าใจบริบทของผู้เรียนจึงจะสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อบรรลุ เป้าหมาย และการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ ที่ได้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างกว้างขวาง

2.3.4 การเรียนรู้ของเยาวชนไทยยุค 4.0

ในยุค Education 4.0 การเรียนการสอนมุ่งสอนให้ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ดังนั้น การศึกษายุคใหม่ต้องเน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้เอง อย่างท้าทาย สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้ เหมาะกับตนเอง สังคม ตามสถานะการณ์ การจัดการศึกษา 4.0 จึงต้องนำเอาหลักการ เกี่ยวกับยุคสมัยใหม่ ที่ตรงความสนใจของชนพื้นเมืองดิจิทัล ที่มีชีวิตในโลกไซเบอร์ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการศึกษาที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบนไซเบอร์ โดยใช้ขีดความสามารถของระบบเชื่อมโยงทางฟิสิกส์กับไซเบอร์ ที่มีอุปกรณ์สมัยใหม่ช่วย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต (ออนไลน์),

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, (2560) กล่าวว่า ยุคการศึกษา 4.0 เยาวชนผู้เรียนหรือนักเรียนจะต้องมีความสามารถหลายอย่างอยู่ในตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการคิด การวิเคราะห์ ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเป็นส่วนย่อยและมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลเหล่านั้น เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการคิดระดับอื่น ๆ หรือทำให้เกิดความเข้าใจเหตุการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นการคิดที่ให้ระบุประเด็นปัญหา ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดทางลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล วิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลาย ลงความเห็น ตัดสินใจ ทำนายอนาคต โดยประเมินทางเลือกและใช้เหตุผล การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็น การคิดที่มีองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดของ พอล ทอร์แรนซ์ (Paul Torrance) คือ การคิดคล่อง (Fluency) การคิดยืดหยุ่น (Flexibility) การคิดละเอียดลออ (Elaboration) และการคิดต้นแบบ (Originality) การคิดผลิตภาพ (Productive Thinking) ความสามารถทางสมองของบุคคลในการทำภาพที่เกิดขึ้นให้ออกมาเป็นสิ่งที่เป็นผลิตภาพที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาหรือไปทำประโยชน์ในงานต่าง ๆ ได้

दन्यศักดิ์ กาโร, (2562) กล่าวว่า ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 หรือครูในยุค 4.0 จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือนำไปผนวกกับทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ร่วมกัน สร้างแหล่งความรู้ที่มีความหลากหลาย หรือทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of multiple intelligences) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่เนื่องด้วยความรู้และทักษะของครูเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่แตกต่างกันในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การเลือกใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบันถือว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้งานได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นในการที่จะเลือกสื่อหรือเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้งาน ครูผู้สอนจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน ฯลฯ

ทิตินา เขมมณี, (2555) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิดสร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่หลายมุม ทำให้เกิดการขยายเติมเต็มของความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้น ครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ
4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นแก่ผู้เรียน

สรุปว่าการเรียนรู้ของเยาวชนไทยยุค 4.0 ที่เน้นการสอน ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ มาบูรณาการสร้างสรรค์พัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะสังคมที่ท้าทาย มีวิวัฒนาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น เพื่อต่อยอดความรู้เดิม รู้จักคิดเป็น ประยุกต์เป็น และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เหมาะสมกับตนเองและสังคม ตามสถานการณ์การเรียนรู้ยุคสมัยใหม่ ที่ตรงความสนใจของผู้เรียน และระบบการเรียนการสอน เป็นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทในกระบวนการเรียนการสอน นับว่าเป็นยุคแห่งการเรียนการสอนที่มีความเจริญก้าวหน้า แม่นยำทันต่อเหตุการณ์ความรู้เกิดเป็นรูปธรรม ใช้ประโยชน์ได้จริง

ภาพประกอบที่ 9 โมเดลประเทศไทย 4.0

เพ็ญประภา ศรีประสม กล่าวโดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์รัฐบาลเป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กันเป็นการฉีกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ฉีกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากร ทั้งในและระดับโลก นี่เป็นแนวคิดทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลในปัจจุบัน (ออนไลน์),

สรุปว่า ในการเรียนรู้ยุค 4.0 เป็นการเรียนรู้แบบยุคใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้การเป็นอยู่ในสังคมอย่างมีความกลมกลืนและมีความสุข เป็นการเรียนรู้ที่ให้เข้าใจทั้งตนเอง เข้าใจสังคม ปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและเป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน เกิดการพัฒนาในเรียนรู้ที่จะใช้เครื่องมือในยุคใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น สามารถเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย โปรแกรมและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

2.3.5 การสร้างสรรค์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

พระมหาบุญเรือน แก้ววงษ์น้อย, (2544) อ่างใน พระมหากำพล คุณงกโร, (2557) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันสังคมไทยได้นำการพัฒนาเยาวชนแนวพุทธมาใช้โดยการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่นการพัฒนาวินัยในตนเอง การพัฒนาปรีชาเชิงอารมณ์แนวพุทธ การพัฒนาการคิดแบบโยนิโสมนสิการการพัฒนาลักษณะการเป็นกัลยาณมิตรเป็นต้น เพื่อให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมซึ่งปรารถนาโดยสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันพระพุทธศาสนาชุมชนเป็นต้น เป็นผู้มีบทบาทในการขัดเกลาอบรมสั่งสอน ให้การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทำให้

เยาวชนเป็นคนดีคนเก่งช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีทั้งตนเองและสังคม

พงศกร มงคลหมู่, (2563) การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม เป็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยทางด้านร่างกาย (ศีล) อารมณ์ (สมาธิ) จิตใจ (สมาธิ) สังคม (ศีล) และสติปัญญา (ปัญญา) โดยบูรณาการกับหลักไตรสิกขา เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง 2) พัฒนาการด้านจิตใจ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง 3) พัฒนาการด้านสังคม ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ และมีมารยาทในสังคมที่งดงามมีจิตอาสา และ 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, (2560) การพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยฐานข้อมูลที่ถูกต้อง มีสำนักงานสถิติแห่งชาติทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งประเทศ ในส่วนข้อมูลเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมีหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน แต่การจัดทำฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ดังนั้น กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานหลัก ควรจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน จัดทำระบบสถิติเด็กและเยาวชนที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนได้อย่างเป็นระบบ

จันทนา อุดมและคณะ, (2559) ปัจจัยหลักในการพัฒนาสังคมคือ การพัฒนาเยาวชนเพราะการพัฒนาเยาวชนเปรียบเสมือนการสร้างครอบครัวเพื่อก้าวสู่การขยายตัวไปในกลุ่ม ใหญ่ของคนในสังคมโดยรวม การพัฒนาเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมดังนั้นการพัฒนาเยาวชนควรเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นเด็กเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่จะมีความสนใจต่อตนเอง และยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงต้องผ่านวัฒนธรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมให้มีวิถีคิด ทักษะการปรับตัวด้วยตนเอง มีทัศนคติและขีดความสามารถของเยาวชนให้มีความรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางสังคมกับการดำเนินชีวิตในอนาคต กระบวนการพัฒนาเยาวชนไม่ได้เป็นสิ่งผูกขาดจากสถาบันใด ๆ สถาบันหนึ่ง แต่เป็นการทำงานร่วมกัน และประสานซึ่งกันและกันของสมาชิกสถาบันต่าง ๆ ของสังคม เพราะสถาบันหลักของสังคมจะเป็นเสมือนจตุรรวมพลัง และเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาเยาวชน โดยมีเป้าหมายในการสร้างระเบียบ วัฒนธรรม การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม อีกทั้งต้องเข้าใจว่าการพัฒนาเยาวชนอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิดของเยาวชน ซึ่งมีปัจจัยแวดล้อมที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง และพึงระลึกว่าการพัฒนาเยาวชนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลาสั้น แต่เป็นกระบวนการสร้างความสมดุลการขับเคลื่อน

ระหว่าง รูปแบบ เป้าหมาย ทิศทางการเปลี่ยนแปลง และผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังด้วยวิธีการส่งเสริมของสมาชิกจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเป็นผู้ช่วยชี้แนะแนวทางเพื่อการผลักดันและชักจูงใจให้กลุ่มและภาคส่วนต่าง ๆ กระทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

กล่าวได้ว่า การที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ ในอนาคต จำเป็นจำต้องมีการพัฒนาเด็กและเยาวชนด้วยระบบการเรียนรู้แนวสร้างสรรค์ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ประเทศไทยยุค 4.0 เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ทันสมัยเท่าเทียมอารยประเทศ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือด้านการเรียนรู้การศึกษาของเยาวชน จัดอยู่ในฐานแรกที่ต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเจริญรอบด้าน เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมความเป็นมนุษย์ที่อยู่ในกายและจิตใจของเยาวชนไทย โดยเฉพาะเยาวชนยุค 4.0 จะต้องเป็นเยาวชนที่มีการสร้างสรรค์การเรียนรู้ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่งดงาม รู้ค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบเป็นรากฐาน ที่มั่นคงของชุมชนสังคม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

2.4 สภาพพื้นที่ที่วิจัย

พื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ภาคเหนือ ประกอบด้วย 2 จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ และจังหวัดกำแพงเพชร คือ โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินดาคักดี ภาคใต้ ประกอบด้วย 2 จังหวัดได้แก่จังหวัดนครศรีธรรมราช คือโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ และจังหวัดชุมพร คือโรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา ภาคกลางประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่จังหวัดกรุงเทพมหานคร คือโรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสน-วิทยาลัย ๒ จังหวัดนครปฐม คือโรงเรียนภัทรญาณวิทยา และจังหวัดตราด คือโรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม ภาคอีสาน ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ คือโรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา คือโรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคมและจังหวัดขอนแก่น คือโรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม ซึ่งรายละเอียดแต่ละพื้นที่มีดังต่อไปนี้

2.4.1 ภาคเหนือ ประกอบด้วย 2 จังหวัด คือ

1) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 200 หมู่ที่ 5 ตำบลบึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 28 ไร่ 2 งาน เมื่อปี พ.ศ. 2498 มร.โรเบิร์ต เอมวูล์ฟ ชาวอเมริกันได้เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย และได้มาเที่ยวเมืองเชียงใหม่หลังจากได้ศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับคนพิการทุพพลภาพแล้ว ได้แนะนำให้ผู้ป่วยโรคเรื้อน จากโรงพยาบาลแมคเคน ว่าควรจะจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นสำหรับพวกเขาเอง มร.โรเบิร์ต เอมวูล์ฟ ได้เสียสละทุนทรัพย์ส่วนตัว ซื้อมีที่ดินจำนวน 4 ไร่ จัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ไตรสภาวะคามขึ้นและได้นำผู้ป่วยที่รักษาหายแล้ว จำนวน 12 ครอบครัวเข้ามาอยู่อาศัย มร.โรเบิร์ต เอมวูล์ฟ ได้

ดำเนินงานมาเป็นเวลา 3 ปี จึงได้โอนกิจการให้กับมูลนิธิชีวิตใหม่ ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ต่อมาได้มีสมาชิกใหม่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ เด็กที่เป็นบุตรหลานของสมาชิกใหม่ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็ก ๆ ประสบปัญหาการไม่รู้หนังสือ ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้จัดหาสถานที่ให้เด็กได้รับการศึกษาเบื้องต้น โดยสมาชิกในหมู่บ้านร่วมกันสร้างเป็นกระท่อมเล็ก ๆ เป็นที่เรียนหนังสือให้แก่เด็กและได้ว่าจ้างครู 1 คนมาช่วยสอนจำนวนเด็กเพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นความจำเป็นที่จะให้มีโรงเรียน เพื่อให้เป็นสถานที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้แก่เด็ก จึงได้ขอความร่วมมือจากสมาชิก ช่วยกันเสียสละแรงงานและเงินจำนวน 10,000 บาท พลตรีเจ้าราชบุตรบริจาคสมทบอีกจำนวน 2,000 บาท ผู้จัดการโรงเลื่อย ทวีพรรณให้ไม้มูลค่า 2,000 บาท และผู้บริจาครายย่อยอีก 1,000 บาท เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2510 คณะกรรมการและศรัทธาอำเภอลำปาง ได้ร่วมบำเพ็ญกุศลทอดกฐินที่วัดอินทารามได้เงิน 12,000 บาท ท่านเจ้าอาวาส ได้กรุณาอบเงินจำนวนนี้สมทบทุนสร้างอาคาร รวมเงินที่ได้รับบริจาคสร้างอาคารเรียนทั้งสิ้น 27,000 บาท ซึ่งในขณะนั้นโรงเรียนยังไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย ได้เปิดสอนตั้งแต่ ชั้น ป.1 ถึงชั้น ป.4 มีจำนวนนักเรียน 44 คน ครู 2 คน ซึ่งเป็นเพียงสถานที่รับเลี้ยงและอบรมเด็กเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2515 มูลนิธิชีวิตฯ ได้แต่งตั้ง ให้นายสุวรรณ อันประเสริฐ ติดตามทำเรื่องเสนอขออนุญาตต่อทางการ จัดตั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ แต่เนื่องจากตราสารการจัดตั้งของมูลนิธิชีวิตใหม่ ๆ ไม่ได้กำหนดจุดประสงค์ที่จะดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน จึงไม่อาจดำเนินเรื่องขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนได้จำเป็นต้องแก้ตราสารเสียก่อนในปี พ.ศ. 2516 คุณเฉลียว รัตนพต และคณะได้ร่วมบริจาคเงินสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1ก (ตึก) ชั้นเดียว 3 ห้องเรียน จำนวนเงิน 130,000 บาท เพื่อถวายแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี องค์อุปถัมภ์มูลนิธิชีวิตใหม่ฯ เนื่องในวันราชสมภพ ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทรงพระราชทานชื่ออาคารจันทร์ เคียงศิริ อนุสรณ์ และทรงสมเด็จพระเปิดป้ายอาคารเรียน “จันทร์ เคียงศิริ ” เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2518 เนื่องจากมูลนิธิฯ มีเงินทุนจำกัดและขาดกำลังบุคลากร ซึ่งเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนให้ตีมีมาตรฐาน จึงได้เสนอเรื่องให้กรมสามัญศึกษารับโอนโรงเรียนหมู่บ้านไตรศาวคามเข้าเป็นโรงเรียนรัฐบาล เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยรับนักเรียนเดินเรียนประเภท ไป-กลับ ซึ่งเป็นนักเรียนสหศึกษา ชาย-หญิง ภายในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษาตอนปลายในปี พ.ศ. 2535 โรงเรียนได้รับอนุมัติให้รับนักเรียน โครงการพัฒนาศึกษาบนพื้นที่สูง เข้าเรียนเป็นนักเรียนประจำและในปีต่อมาได้รับอนุมัติเปิดสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันโรงเรียนเปิดรับนักเรียนจากโครงการ หน่วยงาน มูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจ การเมืองที่ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ หรือเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ รวมทั้งนักเรียนที่กรมสามัญศึกษาให้รับไว้เป็นกรณีพิเศษและนักเรียนทุนต่าง ๆ ดังนี้

1) นักเรียนทุนในพระราชานุเคราะห์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2) นักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต

3) นักเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง

4) นักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

5) นักเรียนทุนมูลนิธิร่วมจิตน้อมเกล้าฯ

ปัจจุบันโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ได้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรับนักเรียนทั้งประเภทอยู่ประจำและไปกลับมาเข้าเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการขยายโอกาสทางการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาสทั้ง 10 ประเภท ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน คือ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอพร้าว และอำเภอไชยปราการ ภายใต้การบริหารงานโดย นายสุกิจ ไชยนวล ผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนชาย 358 คน นักเรียนหญิง 417 คน รวมทั้งหมด 775 คน

ปรัชญาโรงเรียน การศึกษาเป็นหนทางในการพัฒนา สร้างคนให้มีคุณภาพอันจะนำมาซึ่งความเจริญแก่ตนเองและประเทศชาติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา พัฒนาบรรยากาศสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และแหล่งบริการทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการศึกษาต่อและงานอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีชุมชน องค์กรและหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาในปี 2555

พันธกิจ (Mission)

พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและให้ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

พัฒนาครู บุคลากรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

พัฒนาบรรยากาศสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และแหล่งบริการทางการศึกษาต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

พัฒนาชุมชนองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานและพัฒนาอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษานำหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์ (Objective)

ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะอาชีพสุจริตหลากหลาย หรือได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามความถนัด มีทักษะกระบวนการในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ออนไลน์),

2) โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินตาคักดี

โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินตาคักดี เดิมเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนคลองลานวิทยา ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2534 โดยได้รับความอนุเคราะห์ที่ดินจาก นายจำนงค์ ปานจีน จำนวน 5 ไร่ สร้างห้องเรียนมุงแฝกเพื่อใช้จัดการเรียนการสอน ตั้งอยู่ หมู่ 1 ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตรงข้ามกับสำนักงานเทศบาลตำบลคลองลานในปัจจุบัน

โดยมีนักเรียนรุ่นแรก จำนวน 79 คน โดยนายวินัย อิศระธำนันท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลานวิทยา (ในขณะนั้น) ได้แต่งตั้งให้นายสอ อึ้ง กัญยะมูล เป็นหัวหน้าสาขาโรงเรียนคลองลานวิทยา สาขาคลองลานพัฒนา

- ปี พ.ศ.2538 อาจารย์ธเนตร - อาจารย์พวงแก้ว ทองสนิท ประธานงานขอรับบริจาคที่ดินจำนวน 32 ไร่ 91 ตารางวา มูลค่า 230,000 บาท จากอาจารย์วรรณ จินตาคักดี จึงได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งอยู่สถานที่ปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 124 หมู่ 17 ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

- ปี พ.ศ.2540 กรมสามัญศึกษา ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลคลองลานพัฒนา ในวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ.2540 โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินตาคักดี โดยมีนายสอ อึ้ง กัญยะมูล ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และกรมสามัญศึกษาได้จัดสรรตำแหน่งครูอาจารย์ ให้ 2 อัตรา นอกจากนั้นยังได้อนุมัติงบประมาณก่อสร้างจำนวน 1,000,000 บาท ก่อสร้างโรงเรียนแบบชั่วคราว จำนวน 1 หลัง ต่อมาได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 210,000 บาท เป็นค่าก่อสร้างส้วมแบบ 6 ที่นั่ง จำนวน 1 หลัง

- ปี พ.ศ. 2541 ได้รับการจัดสรรงบประมาณก่อสร้างจำนวน 2,400,000 บาท เป็นค่าก่อสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวร จำนวน 2 หลัง พร้อมครุภัณฑ์ โต๊ะ - เก้าอี้

- ปี พ.ศ. 2542 ได้รับจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวร จำนวน 2 หลัง

- ปี พ.ศ.2543 ได้รับจัดสรรงบประมาณก่อสร้าง จำนวน 7 รายการ คือ

- อาคารเรียนกึ่งถาวร	จำนวน 1 หลัง
- ห้องส้วม	จำนวน 2 หลัง
- บ้านพักนักรการภารโรง	จำนวน 1 หลัง
- บ้านพักครู	จำนวน 3 หลัง
- หอถังน้ำ	จำนวน 1 ถัง
- สนามบาสเกตบอล	จำนวน 1 สนาม
- ถนนคอนกรีต	จำนวน 123 เมตร

- ปี พ.ศ. 2548 ได้นำเงินรายได้จากการจัดงานราตรี เขียว - เหลือง 14 กุมภาพันธ์ 2548 มาซื้อที่ดินด้านหลังโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก 9 ไร่ 1 งาน 58 ตารางวา รวมที่ดินจำนวน 41 ไร่ 2 งาน 49 ตารางวา (ออนไลน์),

2.4.2 ภาคใต้ ประกอบด้วย 2 จังหวัด คือ

1) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ เปิดสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2499 เป็นหลักสูตรมัธยมศึกษา (ม.1-3) สังกัดกองการศึกษาพิเศษ โดย นายชุ่ม สมพันธ์ กำนันตำบลนาเคียน เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียน ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น หลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-7) สังกัดกรมสามัญศึกษา ปี 2515 ได้ย้ายมาอยู่ที่วัดจอมล้าน (วัดร้าง) หมู่ที่ 1 ตำบลนาทราย ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 21 ไร่เศษ ซึ่งเป็นที่ตั้ง โรงเรียน จนถึงปัจจุบัน

ปี 2519 กรมสามัญศึกษาได้ส่งยุบโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชซึ่งเปิดสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลายและตั้งโรงเรียนตามชื่อเดิมแต่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองการมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา

ปี 2527 กรมสามัญศึกษาได้อนุมัติให้ขยายชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปี การศึกษา 2553 ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

ปี การศึกษา 2555 ได้ผ่านการประเมินรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียน ในฝัน รุ่นที่ 3

ปีการศึกษา 2556 เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการบริหารและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปีการศึกษา 2557 ได้รับรางวัลชมเชย โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนผู้นำ ICT ที่มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้านให้ผู้เรียนเป็น “คนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข” เป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้ตามความต้องการของชุมชนเป็นที่ศรัทธาและยอมรับจากชุมชนเป็นโรงเรียนต้นแบบที่สามารถเป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่นได้ (ออนไลน์),

2) โรงเรียนปากน้ำชุมพร

โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา เดิมเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลหาดทรายรี อำเภอเมืองชุมพร ประกาศตั้งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2518 โดยปีแรกที่เปิดเรียนฝากนักเรียนเข้าเรียนที่โรงเรียนศรีราษฎร์ ในปีการศึกษา 2519 ประชาชนในเขตตำบลปากน้ำ และตำบลหาดทรายรี ได้ร่วมกันเสียสละเงิน วัสดุอุปกรณ์และแรงงานช่วยกันสร้างอาคารชั่วคราว 3 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง จนแล้วเสร็จ และเปิดทำการเรียนการสอนที่โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา โดยเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบสหศึกษา เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2519 โดยมี นายวิลาส วงศ์สุวรรณ เป็นผู้บริหารโรงเรียนคนแรก

ปัจจุบันโรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

- พ.ศ. 2519 นายวิลาส วงศ์สุวรรณ ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่
- พ.ศ. 2528 นายสุชาติ การถนัด ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพนมเบญจา จังหวัดกระบี่ รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา
- พ.ศ. 2532 นายสุชาติ การถนัด ลาออกจาก ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ นายสุนทร ครุฑทองแก้ว ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ รักษาราชการแทน
- พ.ศ. 2533 นายสุดเจียม ณะไชย ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- พ.ศ. 2534 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทาน
- พ.ศ. 2536 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา ได้รับรางวัลโล่รางวัลจรรยาวิชาดีเด่น
- พ.ศ. 2540 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัล โครงการสิ่งแวดล้อมดีเด่น โครงการ “รักป่า คนอยู่ ป่ายัง” ระดับประเทศ
- พ.ศ. 2543 นายเสน่ห์ มีวิเศษณ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- พ.ศ. 2547 นายจันทร พลสิงห์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- พ.ศ. 2548 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัลเหรียญทองโครงการส่งเสริมสุขภาพ,รางวัลยอดเยี่ยมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประเทศ,รางวัลดีเด่นจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ระดับประเทศและรางวัลป้ายพระราชทานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- พ.ศ. 2550 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดโครงการงานเยาวชนทำดีถวายในหลวง ระดับภาคสงฆ์ที่ 16 และรางวัลยอดเยี่ยมระดับประเทศ
- พ.ศ. 2552 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัลประกวดโครงการงานเยาวชนทำดีถวายในหลวง ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมระดับประเทศ ได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- พ.ศ. 2553 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาได้รับรางวัลประกวดโครงการงานเยาวชนทำดีถวายในหลวง ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมระดับประเทศ ได้รับโล่พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- พ.ศ. 2553 นายสุทธิมนต์ จุลมนต์ ครูรักษาราชการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา
- พ.ศ. 2554 นายชัชวาลุฒิ บุญสวัสดิ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- พ.ศ. 2556 นางนพมาศ เพราพันธ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- พ.ศ. 2557 นายเอกชัย กอธทอง ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
- เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 นายโชคชัย สุขแก้ว ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาจนถึงปัจจุบัน(ออนไลน์),

2.4.3 ภาคกลาง ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ

- 1) โรงเรียนราชภัฏนครราชสีมา 2

โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2539 โดย ฯพณฯ สุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น เป็นโรงเรียนที่หลวงปู่ผล ออกโขติหรือพระราชันนทาจารย์ ได้บริจาคที่ดินจำนวน 5 ไร่ ใน ซอยสะพาน 99 ริมคลองเปรมประชากร ในปลายปีการศึกษา 2537 ให้สร้างโรงเรียน มัธยมศึกษา ชื่อโรงเรียนจึงมีชื่อ "ราชันนทาจารย์" อยู่ในชื่อของโรงเรียนแห่งนี้ เป็นต้นมา

เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่พี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่าร่วมกันก่อตั้ง ตามนโยบายปฏิรูป การศึกษาของ ฯพณฯ สุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งเมื่อ วันที่ 30 เมษายน 2539 พร้อมกับอีกหลายโรงเรียนที่ก่อตั้งด้วยวิธีเดียวกัน อาทิเช่น โรงเรียน คอนสาวิทยา โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ๒ (สมาน สุเมโธ) โรงเรียนศิลาทองพิทยาศรรค์ โรงเรียนหัวเรือพิทยาคม

ปลายปีการศึกษา 2537 พระราชันนทาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเวตวันธรรมาวาส บริจาคที่ดินจำนวน 5 ไร่ ซึ่งตั้งอยู่บนถนนประชาชื่น ซอยสะพาน 99 ริมคลองเปรม ประชากร ให้สร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยให้ นายชลอ บุญก่อ โรงเรียนนนทรีวิทยา ทำ หน้าที่เลขานุการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.โกวิท วรพิพัฒน์)

ในขณะนั้นเป็นผู้ประสานงานและเปิดดำเนินการเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสาขา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2538 รับนักเรียนชั้น ม.1 รุ่นแรก โดยใช้อาคาร ฝึกรบกรมครูหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนชั่วคราว แต่ที่ดินดังกล่าวนั้น ต้อง ร่วมมือกับกองสลากฯ จ่ายค่าขนย้ายให้ชาวบ้านในชุมชนสลัม ซึ่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบัน เป็นจำนวนเงินหลายแสน ฯพณฯ สุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศแต่ตั้งโรงเรียนอย่างเป็นทางการตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 30 เมษายน 2539 และโรงเรียนยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ใช้ชื่ออาคารเรียนพิเศษว่า อาคารเฉลิมพระเกียรติในปีกาญจนาภิเษกพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งให้เชิญตราสัญลักษณ์ งานฉลองศิริราชสมบัติ 50 ปีประดิษฐ์ไว้ที่โดย สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จวางศิลาฤกษ์อาคาร ดังกล่าว ในวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

- ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับมอบที่ดินจาก พระราชันนทาจารย์ องค์กรอุปถัมภ์โรงเรียน ได้ มอบที่ดินส่วนตัวเพื่อแก้ปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้นในอนาคต เพิ่มอีก 197 ตารางวา

- ในปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานสลากกินแบ่ง รัฐบาล จำนวนเงิน 12,000,000 บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) เพื่อก่อสร้างอาคารกาญจนาภิเษก ใช้เป็นอาคารห้องสมุด และห้องพยาบาล

- ปีการศึกษา 2543 พระราชันนทาจารย์ ได้มอบที่ดินเพิ่มเติมอีก 13 ตารางวา

- ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนได้งบประมาณก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ 5 ชั้น จำนวน 30,000,000 บาท (สามสิบล้านบาทถ้วน) พระราชันนทาจารย์ องค์กรอุปถัมภ์โรงเรียน วางศิลาฤกษ์อาคารเอนกประสงค์ 5 ชั้น และมณฑปหลวงพ่อดำสัมฤทธิ์ พระพุทธรูปประจำ โรงเรียน วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2547

- วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2547 สำนักสลากกินแบ่งรัฐบาล สนับสนุนเงินจำนวน 30,000,000 บาท โดย คณะกรรมการพิจารณาโครงการเพื่อสาธารณประโยชน์ จากรายได้ โดยออกสลากพิเศษ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ส่งมอบเช็คธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) สาขาย่อยกระทรวงการคลัง เลขที่ CH.X 2894533 ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2547 ในการจัดซื้อที่ดินเพิ่มอีก 3 ไร่ 114.9 ตารางวา เพื่อสร้างสนามกีฬาเอนกประสงค์โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสมาชิกรัฐสภากรุงเทพมหานคร เขตบางซื่อ (ท่านชัชวาลย์ คงอุดม) ในการประสานติดต่อผู้บริหารระดับต่าง ๆ ของฝ่ายรัฐบาล

- วันที่ 28 ธันวาคม 2549 โรงเรียนได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานชื่ออาคารเอนกประสงค์ว่า "อาคารเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดอาคารเรียนหลังใหม่ (ออนไลน์),

2) โรงเรียนภัทรญาณวิทยา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียนภัทรญาณวิทยา เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2516 โดยใช้สมณศักดิ์ของหลวงพ่อโพธิ์ ท่านพระครูภัทรญาณ เจ้าอาวาสวัดสัมปทวนในสมัยนั้น ตั้งเป็นชื่อโรงเรียน ทั้งนี้เพราะหลวงพ่อโพธิ์ ได้อนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดสัมปทวน จำนวน 22 ไร่ 3 งาน 96 ตารางวา เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียน ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 39/10 หมู่ 3 ตำบลวัดแค อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และประชาชนได้ร่วมบริจาคที่ดินสมทบให้เป็นผืนเดียวกัน รวมเป็น 23 ไร่ 3 งาน 46 ตารางวา

โรงเรียนเริ่มรับนักเรียนชั้น ม.ศ.1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 โดยอาศัยโรงเรียนนครชัยศรี (วัดแคราชูร์บำรุง) สังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ต่อมาปีการศึกษา 2517 กรมสามัญศึกษา ประกาศยุบโรงเรียนนครชัยศรี ซึ่งเปิดสอนระดับประถมศึกษาารวมกับโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ให้เป็นเพียงโรงเรียนเดียวที่จัดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2522 โรงเรียนได้รับอนุญาตให้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2526 คณะครูอาจารย์โรงเรียนภัทรญาณวิทยา นำโดย นายจิรศักดิ์ไพศาล ผู้บริหารโรงเรียนในขณะนั้นและผู้มีจิตศรัทธา ได้ร่วมกันบริจาคเงินซื้อที่ดินเพิ่มเติมจำนวน 5 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา รวมที่ดินทั้งหมด 29 ไร่ 1 งาน 66 ตารางวา

ปีการศึกษา 2536 คณาจารย์ และผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรญาณวิทยาในขณะนั้น คือ นายอนันต์ คงถาวร ได้มีความเห็นว่าการเปิดโรงเรียนเป็น 2 แห่ง มีความไม่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนและครูที่ต้องข้ามถนนไปเรียนและไปสอน จึงขอคืนที่ดินเดิมของวัดแคจำนวน 11 ไร่ 40 ตารางวา ให้เหลือเพียงที่อยู่ปัจจุบัน จำนวนทั้งหมด 29 ไร่ 1 งาน 66 ตารางวา ปัจจุบัน โรงเรียนภัทรญาณวิทยาเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยมีนายชัชวาลย์ สิงหาทอง ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

สัญลักษณ์

ภายในวงกลมเล็ก เป็นรูปองค์พระปฐมเจดีย์ตั้งอยู่บนก้อนเมฆ ด้านซ้ายเป็นรวงข้าว ด้านขวาเป็นลายไทยภายในวงกลมใหญ่ซึ่งล้อมรอบวงกลมเล็กอีกชั้นหนึ่ง ด้านบนเป็นคติพจน์ของโรงเรียน ด้านล่างเป็นชื่อโรงเรียน องค์พระปฐมเจดีย์ตั้งบนเมฆ หมายถึง สัญลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมที่เจริญรุ่งเรืองมาอย่างยาวนาน รวงข้าว หมายถึง อำเภอนครชัยศรี ตามคำขวัญ " ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวสวย ผ้าด่าดี " ลายไทย หมายถึง ทุกคนมุ่งมั่นรักษาวัฒนธรรมไทย (ออนไลน์),

3) โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม

โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจินต์รุจิวรงค์อุปถัมภ์” เป็นโรงเรียนมัธยมระดับอำเภอแห่งแรกของจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งเมื่อ 14 มิถุนายน พ.ศ.2516 เริ่มแรกเป็นโรงเรียนสาขาโรงเรียนตราษตระการคุณ โดยใช้โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน จากนั้นจึงรับโอนนักเรียนของโรงเรียนตราษตระการคุณ สาขาเขาสมิง มาเปิดทำการสอนเป็นโรงเรียนเขาสมิงวิทยาคมฯ เมื่อ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 พื้นที่ของโรงเรียนมีทั้งหมด 26 ไร่ 1 งาน ได้มาโดยประชาชนร่วมกันบริจาค เงินและเลือกพื้นที่เหมาะสม จัดซื้อและยกให้ เป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการ เมื่อ พ.ศ. 2514 มูลค่าที่ดินขณะนั้น 59,000 บาท ยอดเงินจำนวนนี้บริจาคโดยคุณย่าจงจินต์ รุจิวรงค์ เป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท ส่วนที่เหลือประชาชนชนร่วมกัน บริจาคเพิ่มเติม และในปี พ.ศ. 2540 นายหิรัญ ขวัญศิริมงคล ข้าราชการบำนาญผู้อาวุโส ในชุมชนซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษาได้บริจาคที่ดิน เพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนอีก 7 ไร่ ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 3 ถนนเขาสมิง-บ่อไร่ ตรงข้ามสถานีวิทยุ อสมท. ตราด เมื่อกรมสามัญศึกษาจัดสรรงบประมาณปี 2516 เพื่อก่อสร้างอาคารเรียน จนแล้วเสร็จ โรงเรียนจึงเปิดทำการสอนในสถานที่ ปัจจุบันตั้งแต่ 1 กันยายน พ.ศ. 2518 และในปีพ.ศ. 2525 เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจินต์รุจิวรงค์อุปถัมภ์” ตั้งอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งห้าวา ตำบลเขาสมิง อำเภอสุมัง จังหวัดตราด 23130

โทรศัพท์ 0 3959 9505 โทรสาร 0 3953 7319

e-mail : ksw@ksw.ac.th website : <http://www.ksw.ac.th> สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 36 ห้องเรียน โดยจัดห้องเรียน ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 19 ห้อง ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ห้อง ดังนี้ ม.1 : ม.2 : ม.3 : ม.4 : ม.5 : ม.6 = 6 : 6 : 7 : 7 : 5 : 5 มีเขตพื้นที่บริการ 8 ตำบล (6 หมู่บ้าน) ได้แก่ เขาสมิง แสนตุง ทุ่งนนทรี วังตะเคียน เทพนิมิต ท่าโสม ประณีต สะตอ โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจินตร์จิววงศ์อุปถัมภ์” เป็นโรงเรียนมัธยมระดับอำเภอ แห่งแรกของจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งเมื่อ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2516 เริ่มแรกเป็นโรงเรียนสาขาโรงเรียนตราษตระการคุณ โดยใช้โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิงเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน จากนั้นจึงรับโอนนักเรียนของโรงเรียนตราษตระการคุณ สาขาเขาสมิง มาเปิดทำการสอนเป็นโรงเรียนเขาสมิงวิทยาคมฯ เมื่อ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 พื้นที่ของโรงเรียนมีทั้งหมด 26 ไร่ 1 งาน ได้มาโดยประชาชนร่วมกันบริจาค เงินและเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม จัดซื้อและยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการ เมื่อ พ.ศ. 2514 มูลค่าที่ดินขณะนั้น 59,000 บาท ยอดเงินจำนวนนี้บริจาคโดยคุณย่าจงจินตร์ จิววงศ์ เป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท ส่วนที่เหลือประชาชนชนร่วมกัน บริจาคเพิ่มเติม และในปี พ.ศ. 2540 นายหิรัญ ขวัญศิริมงคล ข้าราชการบำนาญผู้อาวุโส ในชุมชนซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษาได้บริจาคที่ดินเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนอีก 7 ไร่ ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 3 ถนนเขาสมิง-บ่อไร่ ตรงข้ามสถานีวิทยุ อสมท.ตราด เมื่อกรมสามัญศึกษาจัดสรรงบประมาณปี 2516 เพื่อก่อสร้างอาคารเรียน จนแล้วเสร็จ โรงเรียนจึงเปิดทำการสอนในสถานที่ปัจจุบันตั้งแต่ 1 กันยายน พ.ศ.2518 และในปีพ.ศ. 2525 เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ออนไลน์),

2.4.4 ภาคอีสาน ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ

1) โรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม

โรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2527 เหตุผลที่ได้รับการจัดตั้ง เนื่องจากเป็นความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้มีโรงเรียนมัธยมประจำตำบลแสงพัน สภาตำบลจึงได้หาสถานที่จัดตั้งโรงเรียนโดยการขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ (ป่าช้า) บ้านสี่เหลี่ยมน้อยเป็นสถานที่ก่อตั้งโรงเรียน และได้ขอรับบริจาคจากนายสุพันธวงค์ จำลองนาค บริจาคจำนวน 9 ไร่ และนายพิมพ์ บัลลังก์ บริจาค จำนวน 6 ไร่ รวมเนื้อที่รับบริจาคและพื้นที่สาธารณประโยชน์ (ป่าช้า) เป็นเนื้อที่ 37 ไร่ 3 งาน 89 ตารางวา ซึ่งตั้งอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข 226 ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ไปทางทิศตะวันตก 23 กิโลเมตร

ปีการศึกษา 2527 กรมสามัญศึกษา ได้อนุมัติงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวเป็นเงิน 40,000 บาท มีนายสุคนธ์ ประชญาวงศ์ชัย ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 รักษาการตำแหน่งครูใหญ่และได้แต่งตั้งคณะครูมาทำการสอนจำนวน 3 ท่าน คือ

1. นายเกรียงศักดิ์ โพธิมาศ	อาจารย์ โรงเรียนธารทองพิทยาคม
2. นายสนั่น พรหมเอาะ	อาจารย์โรงเรียนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย
3. นายจักรพันธ์ คุชิตา	อาจารย์โรงเรียนลำปลายมาศ

แรกเริ่มนั้นเปิดทำการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียนมีผู้เรียนทั้งสิ้นจำนวน 85 คน ต่อมาเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 กรมสามัญศึกษาได้

บรรจข้าราชการครูเพื่อปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม จำนวน 6 คน และนักการภารโรง 1 คน ดังนี้

1. นายฉลอง กาศไธสง	ครูใหญ่
2. นายวิชัย กิริมหาตม์	อาจารย์ 1
3. นายหรรษา อื้อเพชรหงส์	ครู 2
4. นางสาวรัชนีกร จำแทนทะรังค์	อาจารย์ 1
5. นางสาวสรลักษ์ณ์ รัตนโกภรณ์	อาจารย์ 1
6. นายสุรศักดิ์ ศิริประภา	ครู 2
7. นายอุไร จำลองนาค	นักการภารโรง (ออนไลน์),

2) โรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคม

พ.ศ. 2534 เปิดทำการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2534 โดยเปิดเป็นสาขาโรงเรียนคลองไผ่วิทยา อาศัยอาคารเรียนโรงเรียนหนองน้ำใส สังกัดสปอ.สี่คิ้ว ซึ่งมี นายอิสรา ขอนพุดชา เป็นหัวหน้าสาขา และได้ครู อาจารย์โรงเรียนคลองไผ่วิทยา มาปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 3 ท่าน มีนักเรียนจำนวน 60 คน

พ.ศ. 2535 ได้มีแผนการจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ประจำตำบล และได้ขอใช้ที่ดินราชพัสดุ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ครอบครอง จำนวน 93 ไร่ บริเวณด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ต่อผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่และประชาชนได้ร่วมแรงร่วมใจสร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้กับนักเรียน สาขาโรงเรียนคลองไผ่วิทยา โดยมีหลวงพ่อคุณ ปริสุทโธ วัดบ้านไร่ เมตตาเป็นประธานประกอบพิธียกเสาเอก ใช้ชื่อว่า “อาคารราษฎร์รังสรรค์” และได้ย้ายนักเรียนมาทำการสอน ณ ที่ปัจจุบันนี้

พ.ศ. 2537 กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งโรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคม กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยแยกเป็นเอกเทศจากโรงเรียนคลองไผ่วิทยา และได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบเบ็ดเสร็จ ก-ข-ค จำนวน 1 ชุด บ้านพักครู แบบ 205 / 26 จำนวน 2 หลัง บ้านพัก ภารโรง แบบมาตรฐานจำนวน 1 หลัง ห้องส้วมแบบ 6 ที่ / 27 จำนวน 2 หลัง ถังน้ำ ฝ.33 จำนวน 2 ชุด ปัจจุบันโรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคม เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น ม.1- ม.6 และหลักสูตรวิชาชีพ ปวช.ร่วมกับวิทยาลัยการอาชีพปากช่องและวิทยาลัยเทคนิคปักธงชัย (ออนไลน์),

3) โรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม

โรงเรียนบ้านไผ่เป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ได้รับอนุมัติให้เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2491 เมื่อแรกตั้งได้อาศัยสถานที่โรงเรียนประชาบาล ตำบลบ้านไผ่ “เวฬุคามวิทยาคาร” เป็นที่ทำการสอน เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จนกระทั่ง วันที่ 17 พฤษภาคม 2493 ได้ย้ายมาทำการสอน ณ สถานที่ปัจจุบัน ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านไผ่ประมาณ 1 กิโลเมตร บริเวณโรงเรียนตั้งอยู่ริมถนนเจนจบทิศซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินเชื่อมระหว่างอำเภอบ้านไผ่กับจังหวัดขอนแก่น ลักษณะพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า คิดเป็นเนื้อที่ 55 ไร่ ต่อมาทางราชการได้แบ่งเนื้อที่เพื่อตั้งโรงเรียน

บ้านไผ่ประถมศึกษา จำนวน 12 ไร่ 384 ตารางวา ปัจจุบันโรงเรียนบ้านไผ่มีเนื้อที่ทั้งหมด 42 ไร่ 16 ตารางวา พ.ศ. 2502 เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพิ่มขึ้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ห้องเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย 6 ห้องเรียน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2502 เวลาประมาณ 21.40 น. ได้มีผู้ลอบวางเพลิงเผาอาคารเรียนเสียหายทิ้งหลัง ทางราชการจึงได้ให้ไปเปิดทำการสอนชั่วคราวที่สถานโรงบ่มไผ่ยาโนนชัย สำนักงานไผ่ยวบ้านไผ่ ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2502 ต่อมาได้ไปอาศัยที่โรงเรียนประชาบาลบ้านไผ่ยังงอุทิศ จนถึงวันที่ 1 กันยายน 2502 จึงได้กลับมาเรียนที่โรงเรียนปัจจุบัน โดยเรียนที่ อาคารเรียนที่สร้างเป็นโรงยาว ซึ่งนายยังง สวัสดิ์พาณิชย์ ได้สร้างให้เป็นสมบัติของโรงเรียน

พ.ศ. 2503 กรมสามัญศึกษา จัดสรรงบประมาณให้ 280,000 บาท สร้างอาคารเรียนไม้ 2 ชั้น หลังคามุงกระเบื้องจำนวน 12 ห้องเรียน และได้ใช้เป็นอาคารเรียนตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2503 (รื้อถอนแล้ว)

พ.ศ. 2515 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ 216 ค. จำนวน 12 ห้องเรียนเป็นอาคารครึ่งไม้ครึ่งปูน ค่าก่อสร้าง 960,000 บาท

พ.ศ. 2518 ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมอีก 4 ห้องเรียน (ทางทิศตะวันตก) เป็นเงิน 420,000 บาท ปัจจุบันเรียกว่าอาคาร 1

พ.ศ. 2521 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียน แบบ 216 ค. จำนวน 8 ห้องเรียน เป็นเงิน 1,300,000บาท และได้รับงบประมาณเพิ่มเติมอาคารในปี พ.ศ. 2526 เป็นเงิน 2,050,000 บาท ปัจจุบันเรียกว่า อาคาร 2

พ.ศ. 2524 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ 318 ค. เป็นเงินจำนวน 3,800,000 บาท

พ.ศ. 2527-2528 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ 316 ล. เป็นจำนวนเงิน 4,237,000 บาท ปัจจุบันเรียกว่า อาคาร 3

พ.ศ. 2530 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารโรงฝึกงาน แบบ 102/27 ราคาก่อสร้าง 660,000 บาท

พ.ศ. 2532 ได้รับงบประมาณสร้างห้องน้ำ-ห้องส้วม 1 หลัง ราคา 165,000 บาท

พ.ศ. 2533 ได้งบประมาณสร้างโรงฝึกงานแบบ 102/27 ราคาก่อสร้าง 1,620,000 บาท และได้รับงบประมาณก่อสร้างบ้านพักครู 1 หลัง 356,000 บาท

พ.ศ. 2534 ได้งบประมาณ 180,000บาท สร้างห้องน้ำ-ห้องส้วม 1หลัง

พ.ศ. 2536 กรมสามัญศึกษาอนุมัติให้รื้อถอนอาคารเรียน แบบ 318 ค. เพราะชำรุดและได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนชั่วคราว 3 หลัง 8 ห้องเรียนเป็นเงิน 400,000 บาท และเปิดสาขาโรงเรียนที่ตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ ปัจจุบันคือโรงเรียนบ้านไผ่ศึกษา

พ.ศ. 2537 กรมสามัญศึกษา อนุมัติเปิดสาขาโรงเรียน ที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ ปัจจุบันคือโรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม

พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณ 13,890,000 บาท สร้างอาคารเรียน แบบ 324 ล. จำนวน 1 หลัง ปัจจุบันคืออาคาร 4

พ.ศ. 2551 เปิดทำการสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จัดชั้นเรียน เป็น 10 -10 - 10 /12 - 12 - 10 รวม 64 ห้องเรียน มีนักเรียน รวมทั้งสิ้น 2,841 คน ครู- อาจารย์ จำนวน 135 คน ลูกจ้างประจำ 10 คน พนักงานราชการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 8 คน พนักงาน 9 คน มีอาคารเรียนถาวร 4 หลัง หอประชุม 1 หลัง อาคารเรียนชั่วคราว 3 หลัง บ้านพักครู 18 หลัง บ้านพักลูกจ้างประจำ 3 หลัง อาคารประกอบอื่น ๆ 12 หลัง และอาคาร ศูนย์วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 1 หลัง โดยมี นายวาทัญญู ภูษาดา เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียน (ออนไลน์),

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิชัย บุญมาหนองคู ศิริ ถีอาสนาและวุฒิกกร สายแก้ว, (2557) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตจำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียนทั้ง ความรู้ และคุณธรรม การปลูกฝังบ่มเพาะให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม จำเป็นต้องกระทำ ตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นไปตามธรรมชาติ การหล่อหลอมต้องอาศัยระยะเวลา มีความอดทน และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติ และพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เสริมสร้างปัญญาโดยใช้หลักเมตตาธรรมในการดำรงชีวิต

อัจศรา ประเสริฐสิน, (2558) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย ดังพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา มาตรา 8 และมาตรา 25 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียน และในมาตรา 66 ได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีวิต

จำเนียร แสงเสนา และวิทยา จันทร์ศิลา, (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะส่งผลกระทบต่อบุคคลคือสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ก่อปัญหาด้านอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท การขโมย สิ่งเสพติด การประทุษร้ายต่อชีวิต และทรัพย์สินชุมชนอ่อนแอ การสร้างเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่ต้องให้ความสำคัญกับการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน รู้จักแบ่งปัน มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีจิตสาธารณะ มีความรักชาติ ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรเริ่มจากเด็กในวัยเรียนเพราะเป็นวัยที่จะเรียนรู้และจดจำได้ง่าย

ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม, (2559) ได้ศึกษาเรื่อง เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ ภาษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สรุปความว่า กระบวนการศึกษาธิการให้ความสำคัญมา

ขึ้นกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และนำไปสู่การประกาศนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2557 โดยได้ให้ความสำคัญกับประเด็นที่สำคัญคือการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Information Communication Technology : ICT) เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและผู้เรียนภาษาอังกฤษ

สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวงศ์, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า โลกกำลังเปลี่ยนแปลง ระบบการศึกษาในปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมมากกว่าความสำเร็จทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมความรู้และทักษะต่อกับโลกและเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโลก โรงเรียนควรเป็นสถานที่ใช้เป็นศูนย์รวมการประสานระหว่าง ครู และผู้เรียนในการติดต่อกับชุมชนและสังคม ครูในสภาพแวดล้อมใหม่นี้จะเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยลงและเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนจัดการเรียนรู้ข้อมูลด้วยตนเองมากขึ้น จะทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนความรู้เป็นภูมิปัญญาของตนเองการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการแก้ปัญหาและการควบคุมตนเอง ผู้เรียนทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สื่อสารได้ และตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ ได้ทั่วโลก

สมมาตย์ ศรีจันทร์ และคณะ, (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการศึกษาพบว่า 1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ 42 ตัวชี้วัด โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการดำเนินการสอนและด้านการเตรียมการสอน 3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีแนวทางการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการสอน จำนวน 14 ข้อ 2) ด้านการดำเนินการสอน จำนวน 15 ข้อ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 13 ข้อ

ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาครุคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรียกว่า “A-TCIAPE” มีขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 Ark and Answer ขั้นที่ 2 Topic Selection ขั้นที่ 3 Cooperative Planning ขั้นที่ 4 Implementation ขั้นที่ 5 Analysis and Synthesis ขั้นที่ 6 Presentation of Final Report และ ขั้นที่ 7 Evaluation

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน พบว่า

2.1 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับดี

2.2 ความสามารถของนักศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทุกด้าน อยู่ในระดับดีมาก

2.3 ความสามารถของนักศึกษาในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้อยู่ในระดับดีมาก

2.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ “A-TCIAPE” มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สุดเฉลี่ยว ไทยภรณ์, (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการคิดเชิงบูรณาการคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การวัด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของการวัดความยาว การวัดพื้นที่ การวัดปริมาตร การวัดน้ำหนัก และการวัดเวลา ในการจัดกิจกรรมได้นำแหล่งเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ เช่น ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ห้องเรียน อาคารเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร วัด กล้องปริซึมทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก กระจบอง ทรงกระบอก นักเรียน สมาชิกในครอบครัว นาฬิกา ปฏิทิน ซึ่งมีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 79.22/84.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. ผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมากกว่าร้อยละ 70 มีผลการประเมินในระดับดีขึ้นไป และด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นักเรียนมากกว่าร้อยละ 58 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการประเมินทักษะการคิดเชิงบูรณาการคณิตศาสตร์ นักเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เฉลิมชนม์ รักลีลาวัฒน์ และเด่น ชะเนตยั้ง, (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของสมอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของสมองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สุพรรณบุรีประกอบด้วยหลัก 5 ด้าน คือ ด้านสนามพัฒนาสมอง ด้านห้องเรียนเปลี่ยนสมอง ด้านพลิกกระบวนการเรียนรู้แบบ BBL ด้านการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกและใบงาน ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. รูปแบบการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมอง ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก

มารุต พัฒนาผล, (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ระดับบัณฑิตศึกษาที่บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับคุณวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอก

นางสาวณัทชลิดา บุตรดีวงศ์, (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนแสนสุข สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนแสนสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.85$, $S.D.=0.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก ($X = 4.10$, $S.D.=0.58$) รองลงมาคือด้านการ บริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($X = 4.05$, $S.D.=0.61$) ด้านการบริหารทั่วไป ($X = 3.67$, $S.D.=0.62$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ($X = 3.61$, $S.D.=0.64$) 2. ปัญหาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความไม่รู้ไม่เข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหาร ทั้งด้านบริหาร วิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีข้อเสนอแนะว่าควร เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, (2558) กล่าวว่า นักการศึกษาในปัจจุบันต่างก็มีแนวคิด เกี่ยวกับทักษะสำคัญที่เด็กและเยาวชนพึงมีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะมีความสอดคล้องกันโดย เน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะความ เข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการ เรียนรู้ และมีทักษะในการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ

นิกร จันภิรม และคณะ, (2562) เทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูป และพัฒนาการปรับโครงสร้างของประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยีเข้ากับการบริหารจัดการ ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการ ปฏิรูปการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อ

ยกระดับความสามารถในการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี การพัฒนานักวิจัยหลากหลายสาขาเพื่อการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ระบบการศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความสร้างสรรค์นวัตกรรม และการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ, (2533),อ้างใน ดร.สุรศักดิ์ ปาเฮ, (2560 : 46) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology) มีความหมายที่กว้างและเป็นศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยหลักการพื้นฐานจากหลายสาขาวิชา ทำให้ศาสตร์ของเทคโนโลยีศึกษามีลักษณะที่เรียกว่า “สหวิทยาการ (Interdisciplinary)” ซึ่งศาสตร์ดังกล่าวนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง หลักการพื้นฐานสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษาส่วนใหญ่ได้มาจากความรู้และผลผลิตที่เกิดจากสาขาวิชาด้านการสื่อสาร จิตวิทยา วิทยาการจัดการและวิศวกรรม เมื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้น เทคโนโลยีศึกษาก็คือ “เทคโนโลยี” นั่นเอง ในทำนองเดียวกันก็อาจมองเทคโนโลยีการศึกษาว่าเป็น “สื่อ” ก็ได้เมื่อนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยในการเรียนการสอน และอาจจะมองว่า เทคโนโลยีการศึกษาเป็น “เทคนิค” ก็ได้เช่นเดียวกันเมื่อนำเอาเทคโนโลยีการศึกษามาใช้เป็นวิธีการเรียนการสอน เช่น เกม สถานการณ์จำลอง หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น และเทคโนโลยีการศึกษาอาจเป็นอาจเป็น “การเปลี่ยนแปลง” รูปแบบการจัดห้องเรียนหรือโรงเรียนก็ได้ ถ้ามองแบบจุลภาค (Micro) และถ้ามองแบบมหภาค (Macro) เทคโนโลยีการศึกษาก็อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งหมด ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการอธิบายหรือนิยามความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาจึงแตกต่างกันออกไปเมื่อนำเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ในความมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป

เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ, (2558) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ ด้านบุคลากรในระดับผู้บริหารควรมีพฤติกรรมผู้นำทางเทคโนโลยี เพื่อนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในด้านการบริหารงานโรงเรียนและด้านการเรียนการสอน โดยกำหนดลงในแผนพัฒนาปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน กำหนดเป็นนโยบายตั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนในระดับครู โรงเรียนควรเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อมองเห็นถึงความสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

พระปลัดวิสุทธิ์ศรี นนทชโย (เทียนวิเศษ) และคณะ, (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขาของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า สภาพการพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขาของ

นักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประการที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ระบบการบริหารที่มีอย่างเป็นระบบ สภาพสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ประการที่ 2 ด้านกระบวนการ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักไตรสิกขาและมีปฏิสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ประการที่ 3 ด้านผลผลิต ส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรม เชื่อมั่นในผลของการทำความดี และ ประการที่ 4 ด้านผลกระทบ คือ บ้าน วัด สถาบันการศึกษา ได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของวิทยาเขตในระดับมาก

พระพนมภรณ์ ฐานิสโร และคณะ, (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย พบว่า การพัฒนาฐานเศรษฐกิจนั้นจัดอยู่ในการบริหารจัดการเป็นสำคัญซึ่งประชากรได้รับประโยชน์ในเรื่องการพัฒนาสังคมเยาวชนต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อยอดนวัตกรรมเพื่อการศึกษาไม่มีขีดจำกัดในปัจจุบัน ในมุมมองของคนในแต่ละยุคสมัยใหม่นั้นอาจจะไม่เหมือนกันแต่อาจคล้ายคลึงกันในการพัฒนาสังคมมนุษย์ที่มีหลากหลายอาชีพภายในประเทศไทย ภาษาสื่อสารก็ถือเป็นค่านิยมในยุคสมัย ค่านิยมทางด้านวัตถุ ค่านิยมทางด้านพฤติกรรมที่เรียนแบบในสังคมโลกที่เกิดขึ้น สิ่งนี้เรียกได้ว่านวัตกรรมการศึกษาพัฒนาบุคคลให้เข้ากับยุคที่เจริญ ที่มีต่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการสื่อสารด้านการศึกษาของเยาวชนไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในศตวรรษที่ 21 โลกแห่งการพัฒนาการศึกษาครั้งใหญ่ทั้งประเทศไทยและทั่วโลก

พระมหอนันต์ อังกรสิริ, (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า ครูผู้สอนจะต้องปรับปรุงพัฒนาทักษะและประสบการณ์ในการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และเจตคติของผู้เรียน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้เป็นเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ในการสร้างและเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้ประเทศมีคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบยั่งยืนสู่การปฏิรูปการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสุขสงบและความและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรมแล้วจิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาด และสว่างในจิตใจ จะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดี อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ พระศาสนา

พงศกร มงคลหมู่, (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมเป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมบูรณาการกับหลักไตรสิกขาพัฒนาเยาวชน 3 ด้าน คือ 1) พัฒนาด้านพฤติกรรม 2) พัฒนาด้านจิตใจ 3) พัฒนาด้านปัญญา เพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความสามารถมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย (ศีล) อารมณ์ (สมาธิ) จิตใจ (สมาธิ) สังคม (ศีล) และสติปัญญา (ปัญญา)

ตามศักยภาพของตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง และมีวินัยปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

งานวิจัยในต่างประเทศ

Stephen J. Kline and Nathan Rosenberg. (2009), ได้กล่าวว่า นวัตกรรม ยังเป็นสิ่งที่มีค่าได้ยาก และต้องการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามประเมินผลทางด้านเทคนิคที่เพียงพอ รวมไปถึงข้อมูลที่มีความแม่นยำทางการตลาด เพื่อตอบสนองข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และประเภทอื่นๆ พร้อมกันทั้งหมด กระบวนการของนวัตกรรม จะต้องถูกมองว่าเป็นชุดของการเปลี่ยนแปลงในระบบที่สมบูรณ์ ไม่เพียงแต่ฮาร์ดแวร์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสภาพแวดล้อมของตลาด สิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตและความรู้ และบริบททางสังคมขององค์กรนวัตกรรมด้วย

Roberto Verganti, Luca Vendraminelli, Marco Iansiti. (2020), กล่าวว่า หัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างนวัตกรรมคือแนวปฏิบัติพื้นฐาน: วิธีที่ผู้คนสร้างแนวคิดและแก้ปัญหา ด้าน "การตัดสินใจ" ของนวัตกรรมคือสิ่งที่นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานเรียกว่า "การออกแบบ" มนุษย์ตัดสินใจในกระบวนการสร้างนวัตกรรม

Martha G. Russell, Nataliya V. Smorodinskaya. (2018), ได้กล่าวว่า เปรียบเทียบความคิดที่ซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ซึ่งมาจากการออกแบบระบบนิเวศที่เกิดขึ้นใหม่ กับการคิดแบบเดิม ๆ สำหรับยุคอุตสาหกรรม โดยดึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นไปสู่การเติบโตที่นำโดยนวัตกรรม เราสรุปด้วยบทสรุปของการค้นพบที่สำคัญ นัยเชิงปฏิบัติและเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป.

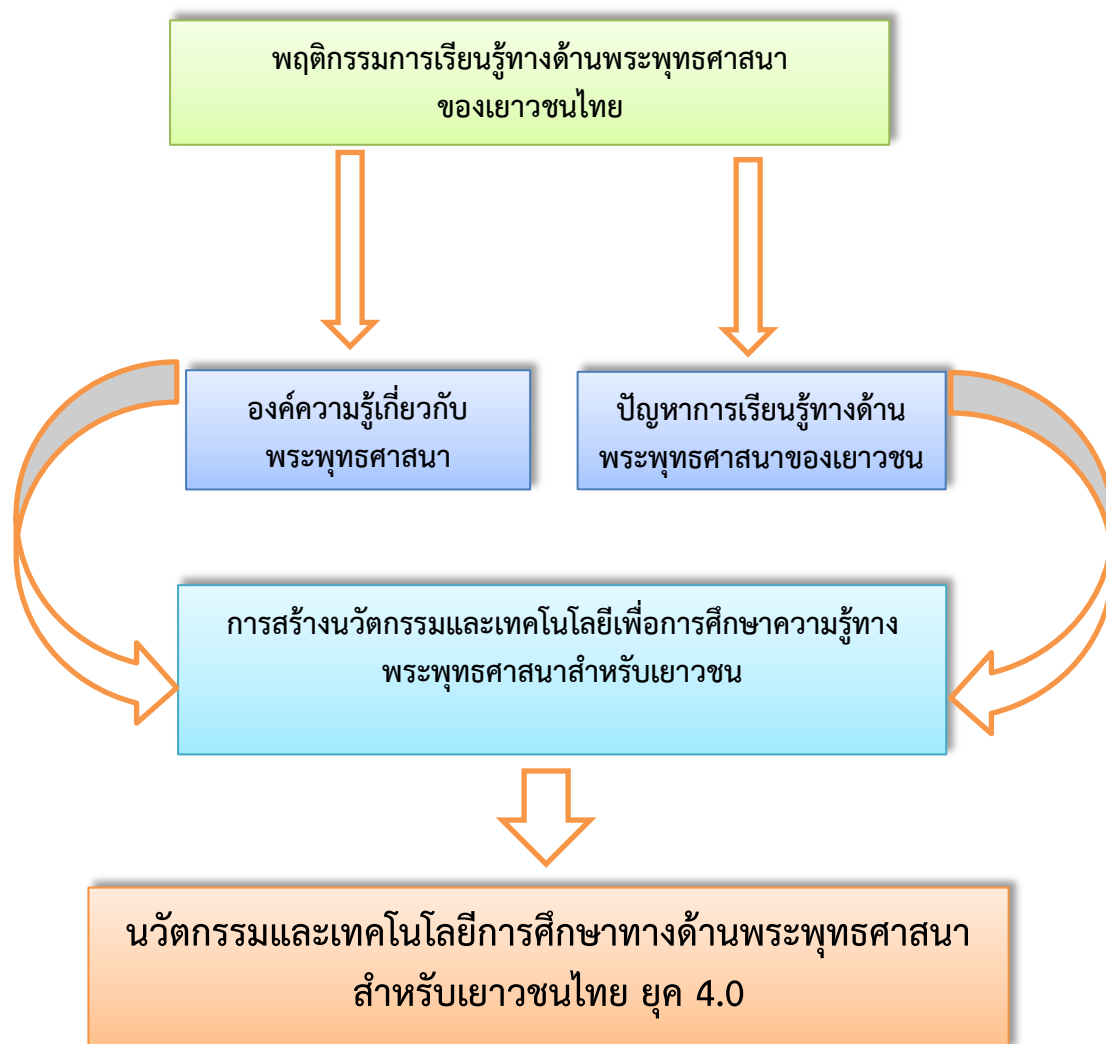
Marko P. Hekkert, Matthijs, J. Janssen, Joeri H., Wesseling, Simona O. Negro. (2020), กล่าวว่า แทนที่จะสนับสนุนเพียงการวิจัยและพัฒนาและการเสริมสร้างระบบนวัตกรรม ปัจจุบันจุดเน้นของนโยบายนวัตกรรมกำลังเปลี่ยนไปสู่การจัดการกับความท้าทายทางสังคมด้วยการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคม แนวโน้มเฉพาะในยุคที่เกิดขึ้นใหม่ของนโยบายนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงได้คือการแสวงหาภารกิจด้านนวัตกรรมที่ทำนาย

Fernando Henrique Taques, Manuel G. López, Leonardo F. Basso, Nelson Areal. (2021), กล่าวว่า นวัตกรรมสามารถเป็นแหล่งของความได้เปรียบในการแข่งขันสำหรับบริษัท ไม่ว่าจะโดยการปรับปรุงวิธีการและเทคนิคที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ หรือทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่สมบูรณ์แบบ

Kaputa, (1994) ได้ทำการศึกษาคณาไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานในสถาบันการศึกษาชั้นสูง พบว่า วิทยาการคอมพิวเตอร์ช่วยต่อการบริหารงานที่เคยถูกปิดกั้นในความคล่องตัวของการบริหารงานทั้งในสถาบันที่เป็นเครือข่ายสาขาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ช่วยทราบข้อมูลทางด้านตัวเลข การเงิน การงบประมาณได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ คอมพิวเตอร์ยังช่วยบันทึกและแสดงข้อมูลรายชื่อประวัติของนักศึกษา สามารถช่วยในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถาบันได้เป็นอย่างดี

Shazia, (2000) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของครูในการใช้ ICT ในห้องเรียน คือ การเข้าถึงทรัพยากรที่มีคุณภาพของซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ความสะดวกในการใช้งานเป็นสิ่งจูงใจในการเปลี่ยนแปลงและความร่วมมือภายในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดพันธกิจร่วมกัน มีความมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้อย่างมืออาชีพและมีการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์อย่างเป็นทางการและต้องชี้ให้ครูเห็นว่าการเรียนการสอนกับการเรียนรู้ ICT เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จด้าน ICT และจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของครูโรงเรียนและผู้กำหนดนโยบายหรือฝ่ายบริหาร

2.6 กรอบแนวคิดโครงการวิจัย

ภาพประกอบที่ 10. กรอบแนวคิดโครงการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี, ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี, ศึกษาปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี และสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีรายละเอียด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลผลข้อมูล วิธีการทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ และการทดสอบสมมุติฐานเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดขึ้น โดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) เป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณ และหัวข้อคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง
- 3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.6 วิธีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- 3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- 3.10 ระยะเวลาในการทำวิจัย

ซึ่งในแต่ละหัวข้อนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ในพื้นที่ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือจำนวน 2 โรงเรียน ภาคกลางจำนวน 3 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 3 โรงเรียน และภาคใต้จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9,140,544 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ในประเทศไทยจำนวน 440 คน การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่าง จากวิธีการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967) ขนาดตัวอย่างได้กำหนดที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (0.05) การคำนวณขนาดตัวอย่างได้จากสมการโดยที่ n คือ ขนาดตัวอย่าง (Sample size) ที่ศึกษา N คือขนาดประชากร (Population size) ในพื้นที่ศึกษา และ e คือความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 วิธีการสุ่มตัวอย่างจะเป็นการเลือกตัวอย่างประชากรในพื้นที่โดยในการสุ่มตัวอย่างจะเป็นการสุ่มแบบง่าย (Random Sampling) ซึ่งมีวิธีการสุ่มโดยคำนวณจากฐานจำนวนประชากรเยาวชนไทย ผลจากการคำนวณตามสูตรจะได้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง แต่ตัวอย่างที่จะเก็บจริงจะเก็บเพิ่มร้อยละ 10 ซึ่งจะเท่ากับ 440 ตัวอย่าง

3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมดจำนวน 9,140,544 คน (UNFPA, 2018) และได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 440 ตัวอย่าง โดยการรับข้อมูลทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่ม

3.2.1 วิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

เป็นการสุ่มตัวอย่างซึ่งหน่วยตัวอย่างในประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งหมด ซึ่งสะดวกและลำดับการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามโดยไม่เจาะจงคนใดมาก่อนก็สามารถให้ตอบแบบสอบถามและรับการสัมภาษณ์กลุ่ม จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และสถานที่ที่พัฒนานวัตกรรมและการอบรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงสถานที่ของกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทย

ภาค	จังหวัด	จำนวนประชากร	ตัวอย่างที่คำนวณได้	ตัวอย่างที่คาดว่าจะเก็บ
เหนือ	เชียงใหม่	189,596	28	33
	กำแพงเพชร	92,423	14	19
ใต้	นครศรีธรรมราช	233,638	35	40
	ชุมพร	157,466	35	40
กลาง	กรุงเทพมหานคร	779,666	117	122
	นครปฐม	135,297	20	25
	ตราด	225,742	34	39
ตะวันออก เฉียงเหนือ	นครราชสีมา	382,311	57	62
	ขอนแก่น	267,048	40	45
	บุรีรัมย์	205,971	31	36
รวม		2,669,158	400	400
เยาวชนทั้งประเทศ		9,140,544	400	440

จากตารางที่ 3.1 จากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นได้ว่า การเก็บข้อมูลจะเป็นการสำรวจภาคสนามเพื่อเก็บและรวบรวมข้อมูลในด้านที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยข้อมูลที่ต้องการศึกษาจะเป็นเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับทัศนคติและความคิดเห็นของเยาวชนในด้านการเรียนรู้พระพุทธศาสนา นอกจากนี้ข้อมูลที่จะเก็บและรวบรวมยังครอบคลุมไปถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอีกด้วย โดยใช้การกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนในพื้นที่ครอบคลุมทั้ง 4 ภาค ดังนี้ ภาคเหนือประกอบด้วย 2 จังหวัด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ และโรงเรียนคลองลานพัฒนาจินตาคคี จังหวัดกำแพงเพชร ภาคใต้ประกอบด้วย 2 จังหวัด โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราชและโรงเรียนปากน้ำชุมพร จังหวัดชุมพร ภาคกลางประกอบด้วย 3 จังหวัด โรงเรียนราชินีนาถอาจารย์สามเสนวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนภัทรญาณวิทยา จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม จังหวัดตราด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 3 จังหวัด โรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ โรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา และโรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม จังหวัดขอนแก่น สาเหตุที่เลือกกลุ่มโรงเรียนจากจังหวัดดังกล่าวแล้วเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพราะว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกโรงเรียนในจังหวัดเหล่านั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางข้างต้น

3.2.2 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เมื่อได้ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบัญชีเรียกชื่อ จากตารางที่ 3.1 แล้ว จึงทำการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการให้เยาวชนเลขคู่และคี่ โดยแบ่งเป็นภาคละ 110 คน รวม 440 คน ใช้เวลาคนละไม่เกิน 10 นาที โดยจับฉลากการเข้าตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์จนครบ

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย มี 2 ประเภท คือ

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม และการทดสอบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ เช่น พระไตรปิฎก พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ตำรามงคลชีวิต ตำราทางพระพุทธศาสนา วารสารและอื่น ๆ รวมทั้ง ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลผ่านเว็บไซต์ แอปพลิเคชันและสื่อโซเชียลในรูปแบบต่าง ๆ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเองโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม และ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามผลการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย การนิยาม ซึ่งมีคำถามปลายปิด (Closed – ended) และปลายเปิด (Open – ended) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันในพื้นที่ ๆ ไม่ได้คัดเลือกเข้าทำการวิจัย จำนวน 37 ตัวอย่าง แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขจึงเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3 องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 4 ปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด, (2545)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.50 – 5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	อยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีข้อคำถามที่ครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้ คือ

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) ข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0
- 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา

ความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือการวิจัยทั้งข้อคำถามเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และข้อคำถามเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ในด้านการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 รูป/คน ดังรายนามต่อไปนี้

1. ดร.วรวัดน์ บุญดี ผู้เชี่ยวชาญด้านความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง
2. พระมหาหมหินทร์ ปุริสสุตโตโม, ผศ., ดร. ผู้เชี่ยวชาญด้านความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง
3. รศ.ดร.สุวิญ รักษัตย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านความถูกต้อง และความเหมาะสมด้านเนื้อหา

ส่วนข้อมูลรายละเอียดของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสม เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล คุณวุฒิทางด้านการศึกษ การทำงาน อาชีพ ประสบการณ์ รางวัล และความเชี่ยวชาญ เป็นต้น ที่ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา ความเชื่อมั่น (Reliability) และตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ของเครื่องมือการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะขอเข้าไปปรากฏในภาคผนวก

3.5.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา และความเที่ยงตรง (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม

3.5.3 หลังจากที่ได้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมแบบสอบถามการวิจัย (Questionnaire) ตามคำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3.5.4 หลังจากที่ได้แบบสอบถามการวิจัย (Questionnaire) ที่มีความสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 37 ชุด ทั้งนี้ เพราะเยาวชนดังกล่าวมีบริบทที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม (ซึ่งเป็นพื้นที่ของการวิจัยจริง) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.5.5 นำแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 37 ชุด มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Package Software) แล้วนำไปปรับแก้ก่อนแจกแบบสอบถามจริง

3.5.6 นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผ่านการอนุมัติจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ไปลงพื้นที่เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.5.7 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา

3.5.8 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม

3.5.9 หลังจากที่ได้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3.5.10 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการอนุมัติจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ไปลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

3.6 วิธีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

สำหรับวิธีการสร้างและการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสร้างขึ้นโดยคณะผู้วิจัยเอง ทั้งแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานเพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสอบถามการวิจัยจะใช้คำถาม 2 ลักษณะ คือ ข้อคำถามแบบปลายปิดและข้อเสนอแนะ (Closed-ended Questions) ส่วนแบบข้อคำถามการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วก็ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา พร้อมประเมินค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) จำนวน 3 คน ส่วนการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน -1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแล้วเห็นว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คะแนน 0 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คะแนน +1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

นำแบบสอบถามไปใช้ทดลองกับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 37 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามสูตรของ Cronbach, (1970) อ้างถึงใน สำเร็จ จันทรสวรรณ, 2537)

ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถามโดยรวม 0.914 นอกจากนี้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นยังได้ผ่านการตรวจสอบเนื้อหาการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วซึ่งมีค่ารวม 0.774 จึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามที่ได้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

3.7.1 มีหนังสือไปถึงโรงเรียนที่คัดเลือกแล้วทั้ง 4 ภาค รวม 10 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์

3.7.2 เนื่องจากเป็นช่วงของการระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid 19) อย่างรุนแรง ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ได้สะดวก การส่งแบบสอบถามจึงเป็นการส่งแบบออนไลน์และการสัมภาษณ์ก็ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบสัมภาษณ์ออนไลน์

3.7.3 อธิบายและชี้แจงเทคนิคการเข้าระบบและการรับลิงค์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ พร้อมทั้งขอความร่วมมือและขอเวลาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยนัดวัน เวลา ในการส่งข้อมูลแบบสอบถามและวันเวลาสัมภาษณ์กลุ่มล่วงหน้า

3.7.4 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามได้ใช้การเก็บข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยอัตโนมัติผ่านแอปพลิเคชัน ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์กลุ่ม จะทำการนัดวันและเวลาในการเข้าระบบพร้อมกันแล้วทำการสัมภาษณ์สดกลุ่มตัวอย่างโดยตรง (Face to face) โดยมีการบันทึกเสียงและภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และจดบันทึกรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากนั้นก็ถอดข้อมูลเสียงและสรุปข้อมูลที่จดบันทึกไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์

3.7.5 นำผลข้อมูลที่ถูกวิเคราะห์แล้วไปดำเนินการสรุปผล

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ และประเมินผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแล้ววิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคำนวณค่าทางสถิติสำหรับตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงเนื้อหาและเขียนบรรยายในภาพรวมต่อไป

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนตามเกณฑ์โดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best. 1970) ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
1.51 - 2.50	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อย
2.51 - 3.50	หมายถึง	อยู่ในระดับ ปานกลาง
3.51 - 4.50	หมายถึง	อยู่ในระดับ มาก
4.51 - 5.00	หมายถึง	อยู่ในระดับ มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

3.9.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{percentage}(\%) = \frac{f}{n} \times 100 \quad \text{percentage}(\%) = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่ของรายการทั้งหมด
 n แทน ความถี่ทั้งหมด
 $\text{percentage}(\%)$ แทน ค่าร้อยละ

3.9.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น
 $\sum x$ แทน คะแนนของข้อคำถาม
 N แทน จำนวนข้อมูล

3.9.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S. D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=0}^n (x_i - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X_i แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
 $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

3.10 ระยะเวลาในการทำวิจัย

เวลาในการดำเนินการวิจัยตลอดโครงการ ใช้เวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2565

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่อง “การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทยยุค 4.0” เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในแต่ละข้อ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 440 ชุด ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ และเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- 4.4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความง่ายต่อการเข้าใจผลของการวิจัยในครั้งนี้และเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

N	แทน	ขนาดของประชากร
n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน
- ตอนที่ 3 องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน
- ตอนที่ 4 ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน
- ตอนที่ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน
- ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงบรรยายข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจงตามการกำหนด

โควตา (Quota) ของแต่ละโรงเรียน จากเยาวชนจำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจงตามโควตา (Quota) ของ 10 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนละ 2 จากโรงเรียนทั้ง 4 ภาค ของประเทศไทย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 9,140,544 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จากโรงเรียนจำนวน 10 โรงเรียนจากพื้นที่ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย คือภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคกลางและภาคอีสาน จำนวน 440 คน สำหรับใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งได้มาจากวิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2550, หน้า 110) และใช้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) จากเยาวชนจำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจงตามโควตา (Quota) ของ 10 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนละ 2 คน และผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n=440)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) เพศชาย	170	38.60
2) เพศหญิง	270	61.40
รวม	440	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน (คิดเป็นร้อยละ 61.40) และเพศชาย จำนวน 170 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.60) โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย จำนวน 100 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ (n=440)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
1) อายุระหว่าง 15-17 ปี	298	67.70
2) อายุระหว่าง 18-20 ปี	142	32.30
3) อายุระหว่าง 21-23 ปี	0	0
4) อายุระหว่าง 24 ปี	0	0
รวม	440	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 440 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี จำนวน 298 คน (คิดเป็นร้อยละ 67.70) รองลงมาอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 142 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.30)

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา (n=440)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
1) มัธยมศึกษาปีที่ 4	135	30.70
2) มัธยมศึกษาปีที่ 5	140	31.80
3) มัธยมศึกษาปีที่ 6	158	35.90
4) อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	7	1.60
รวม	440	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 440 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 158 คน ร้อยละ 35.90 รองลงมา คือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 140 คน ร้อยละ 31.80 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน ร้อยละ 30.70 และอื่น ๆ จำนวน 7 คน ร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน ประกอบไปด้วยกลุ่มข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน (n=440)

ข้อที่	ท่านเรียนรู้พระพุทธศาสนาผ่านสื่อรูปแบบใด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ฟังบรรยายธรรม	3.09	1.10	ปานกลาง
2	ฟังพระเทศน์	3.07	1.09	ปานกลาง
3	อ่านหนังสือธรรมะ	2.95	1.07	ปานกลาง
4	เรียนในห้องเรียน	3.27	1.00	ปานกลาง
5	เข้าอบรมในโครงการต่างๆ	3.09	0.98	ปานกลาง
6	เรียนธรรมศึกษา	2.87	1.11	ปานกลาง
7	พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	2.68	1.11	ปานกลาง
8	ฟังรายการวิทยุ	2.65	1.04	ปานกลาง
9	ดูรายการธรรมะทางช่องทีวี	2.85	1.09	ปานกลาง
10	ดูรายการสารคดี	2.90	1.05	ปานกลาง
	รวม	2.94	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เรียนในห้องเรียนค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.27$ S.D. = 1.00) รองลงมา คือฟังบรรยายธรรมและเข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.09$ S.D. = 1.10) และน้อยที่สุดคือฟังรายการวิทยุ ($\bar{X} = 2.65$ S.D. = 1.04) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน ประกอบไปด้วยกลุ่มข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน (n=440)

ข้อที่	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างน้อยเพียงใด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี	3.25	0.94	ปานกลาง
2	ศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น	3.08	0.94	ปานกลาง
3	ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา	3.03	0.87	ปานกลาง

4	ไตรลักษณ์ได้แก่ อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง ความเป็นทุกข์และอนัตตา ความไม่มีตัวตน	2.94	0.92	ปานกลาง
5	พรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตาและ อุเบกขา	2.99	0.93	ปานกลาง
6	อริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค	3.03	0.89	ปานกลาง
7	สติ ความระลึกได้และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว	2.94	0.95	ปานกลาง
8	อริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ความกตัญญูทเวทีคือการรู้จักบุญคุณที่บุคคลอื่น กระทำต่อเราและตอบแทนเมื่อมีโอกาส	2.93	0.96	ปานกลาง
	รวม	2.91	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า องค์กรความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ($\bar{X} = 3.25$ S.D. = 0.94) รองลงมา คือเรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ ประเสริฐขึ้น ($\bar{X} = 3.08$ S.D. = 0.94) และน้อยที่สุดคือความกตัญญูทเวทีคือการรู้จัก บุญคุณที่บุคคลอื่นกระทำต่อเราและตอบแทนเมื่อมีโอกาส ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = 0.96)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ปัญหาการ เรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน ประกอบไปด้วยกลุ่มข้อความ จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาการ เรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน (n=440)

ข้อที่	ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ฟังภาษาที่บรรยายไม่เข้าใจ	2.92	0.96	ปานกลาง
2	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับยุคสมัย	2.82	1.01	ปานกลาง
3	เนื้อหาลึกซึ้งเกินไป	2.88	1.02	ปานกลาง
4	เนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน	2.99	1.02	ปานกลาง
5	ใช้เวลานานเกินไปในการเทศนา/บรรยาย	2.85	0.97	ปานกลาง
6	เรียนพระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ	3.05	1.01	ปานกลาง
7	ไม่เข้าใจการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนา มา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	2.93	0.96	ปานกลาง
	รวม	2.91	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัญหาการเรียนรู้อะพุธศาสนาของเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เรียนพระพุทศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.05$ S.D. = 1.01) รองลงมา คือเนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 1.02) และน้อยที่สุดคือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ($\bar{X} = 2.82$ S.D. = 1.01) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อะพุธศาสนา สำหรับเยาวชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อะพุธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ประกอบไปด้วย กลุ่มข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อะพุธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย (n=440)

ข้อที่	นวัตกรรมและเทคโนโลยีประเด็นที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้อะพุธศาสนาสำหรับเยาวชน ในยุค 4.0	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สื่อมัลติมีเดียหลักธรรมในพระพุทศาสนา	2.89	0.96	ปานกลาง
2	สื่อมัลติมีเดียสารคดีเกี่ยวกับประวัติและคำสอนของพระสาวกในพระพุทศาสนา	2.98	0.95	ปานกลาง
3	แอนิเมชั่น (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทศาสนา	2.99	0.93	ปานกลาง
4	แอนิเมชั่น (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติพระพุทเจ้าและสาวกในพระพุทศาสนา	2.94	0.92	ปานกลาง
5	สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้อะพุธศาสนา	2.89	0.93	ปานกลาง
6	สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้อะพุธศาสนา	3.04	0.88	ปานกลาง
7	สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้อะพุธศาสนา	3.01	0.94	ปานกลาง
	รวม	2.96	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อะพุธศาสนา สำหรับเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$ S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า สื่อผ่านแอปพลิเคชัน

สำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวกค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.04$ S.D. = 0.88) รองลงมา คือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 3.01$ S.D. = 0.94) และน้อยที่สุดคือ สื่อมัลติมีเดียหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 2.89$ S.D. = 0.96) และสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้หลักธรรม ($\bar{X} = 2.89$ S.D. = 0.93) ตามลำดับ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการรวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ประมวลและจัดกลุ่มข้อเสนอแนะออกเป็น 4 ด้าน ด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน พบว่าลักษณะที่เยาวชนมีการสนใจและปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาคือการเรียนในห้องเรียน การอบรมโครงการต่าง ๆ การฟังธรรมะบรรยาย ผู้ตอบแบบสอบถามล้วนให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือเน้นเรื่องการเรียนหรือการอบรมที่มีความผ่อนคลายไม่เครียด มีความ สนุกและเข้าใจธรรมะอยากให้ธรรมะมีความ สนุกสนาน อยากให้จัดการอบรมในรูปแบบที่มีบรรยากาศที่ได้รับความรู้สนุกสนาน โดยส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นที่ตรงกันคือชอบพระเทศน์แบบมีความสนุกสนาน เข้าใจปะปนกันไปทั้งจริงจังและเล่นบ้างในบางครั้งมันทำให้เราศึกษาเข้าใจ ส่วนการเล่นบ้างคือคลายเครียดหรือแก้ความง่วงนอน เมื่อเยาวชนได้ฟังธรรมที่สนุก ๆ ไม่น่าเบื่อเหมือนเมื่อก่อนทำให้มีความรู้ เฟลิดเฟลิน หรือที่เราเรียกว่าการเรียนรู้อย่างมีความสุขและยังมีแนวคิดที่ตรงกัน คืออยากให้ม็อบธรรมะในโรงเรียนปีละครั้งหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเช่นการนั่งสมาธิโดยมีวิทยากรหรือพระอาจารย์ที่บรรยายหรือสอนที่ สอดแทรกเรื่องราวที่ทำให้เยาวชนได้สนุกและมีความเข้าใจในพระพุทธศาสนาไปพร้อม ๆ กัน

6.2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีองค์ความรู้และเข้าใจในคำสอนพระพุทธศาสนา โดยเมื่อมีการเรียนหรือการอบรมเป็นต้น คำสอนนั้นต้องสอนให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งบางคนได้เข้าใจในแง่มุมของการอ่านธรรมะหรือเรียนแล้วทำให้จิตใจผ่อนคลาย ได้ความรู้สำหรับการเห็นคุณค่าของตนเองว่าควรตั้งเป้าหมายอะไรต่อไป และผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้มุมมองของความเข้าใจในเรียนรู้ทำให้ตนเองได้เข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและสังคมมากขึ้น ควรนำหลักคำสอนมาเปรียบเทียบกับชีวิตประจำวันให้เห็นภาพมากขึ้นเพื่อที่จะได้เข้าใจและนำไปใช้ได้จริง ได้รู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตหลังจากฟังธรรมะแล้วสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ธรรมะมีประโยชน์กับชีวิตเราเพราะธรรมะจะทำให้คนเรารู้จักความจริงของชีวิต

6.3 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของเยาวชน พบว่า เยาวชนได้มีปัญหาในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไปในทิศทางเดียวกันคือ การฟังธรรมหรือฟังการบรรยายธรรมะในโอกาสต่าง ๆ ใช้เวลาบรรยายค่อนข้างนานและไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องที่ลึกซึ้งเกินไป การบรรยายหรือการสอนในห้องเรียนควรสอนให้ครอบคลุมและเข้าใจง่ายขึ้นให้มากขึ้น ควรวิธีสอนในทางที่ดึงดูดหรือทำให้ผู้ฟังหรือผู้เรียนสนใจ ซึ่งเยาวชนได้มีความเข้าใจว่าพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ดีต่อสังคมและทำให้คนเป็นคนดี แต่อยากให้พุทธศาสนามีลักษณะการบรรยายหรือการอบรมและการสอน ควรใช้ภาษาหรือการสื่อสารในการสอนหรืออบรมให้ตามยุคสมัยทัน จะทำให้เยาวชนมีความสนใจในการเรียนหรือการอบรมต่าง ๆ เป็นต้นดีขึ้น และในการสอนนั้นต้องให้ออกาสเยาวชนได้มีการคิดต่างได้ สามารถสอบถามหรือโต้ตอบในระหว่างการเรียนได้ และคำสอนต้องบรรยายเรื่องซึ่งสามารถทำให้ผู้ฟังหรือผู้เรียนได้เห็นหรือเข้าใจแนวทางในชีวิตและต้องเป็นแบบอย่างได้ด้วย ผู้สอนหรือผู้บรรยายควรบรรยายไม่เคร่งเครียด ควรมีเรื่องสนุกและสอดแทรกคุณธรรม เวลาอบรมหรือบรรยายควรหาประเด็นสิ่งที่คล้ายเครียดบ้าง ขณะบรรยายจะทำให้ไม่น่าเบื่อทำให้น่าสนใจมากขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน พบว่า อยากให้มีการจัดอบรมออนไลน์ แบบนี้เรื่อย ๆ การสอนธรรมทางเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นถือว่าดี และการเทศนานั้นต้องมีมิติใหม่ในการสอนโดยที่ไม่ให้คนที่ฟังเบื่อและไม่มีความน่าสนใจมากเกินไปเพราะอาจจะทำให้คนฟังไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาและจะต้องให้มีการสอนทางออนไลน์และใส่เนื้อหาที่เป็นยุคสมัยใหม่ที่มีความแปลกใหม่จะได้ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายของผู้ฟังและการเทศนาธรรมจะต้องถ่ายลงโซเชียล เช่นการไลฟ์สด การถ่ายลงติ๊กต็อก (Tiktok) ยูทูบ (Youtube) เฟสบุ๊ค (facebook) และสื่ออื่น ๆ ในรูปแบบรายการเช่น เสน่ห์นางชี ช่อง Farose Channel ทาง YouTube และหากมีเป็นแนวแอนิเมชั่น (Animation) ภาพสวย ๆ น่ารัก ๆ เยอะ ๆ จะเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนรู้พระพุทธศาสนาซึ่งบางคนมักไม่ชอบอ่านตัวหนังสือเยอะ ๆ แต่จะรับรู้เรื่องราวจากภาพการ์ตูน ที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายด้วย และสิ่งที่นำเสนอผ่านสื่อใดก็ตามควรมีคำแปลประกอบ เพราะบางคำเป็นภาษาพระสงฆ์ผู้เรียนมักจะมีปัญหาในการทำความเข้าใจ อยากให้มีความผ่อนคลาย มีมุมที่สรุปเข้าใจง่าย ๆ จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือการนำเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาสอนหลักธรรม เป็นสิ่งที่เหมาะสมและสามารถเข้าถึงกับเยาวชนในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสื่อหนึ่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย คือเว็บไซต์ที่รวมเอาสื่อการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ผู้เรียนหรือผู้สนใจเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครื่องพกพา เช่นโทรศัพท์มือถือ (Smartphone) ไอแพด (Ipad) ไอโฟน (Iphone) และอื่น ๆ ที่หลากหลาย

4.4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งประกอบด้วยเยาวชนนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ตัวแทนภาคเหนือ 2 คน ได้แก่เยาวชนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 ชายและหญิง ภาคใต้ 2 คน ได้แก่เยาวชนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 ชายและหญิง ภาคกลาง 2 คน ได้แก่เยาวชนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 ชายและหญิงและภาคอีสาน 2 คน ได้แก่เยาวชนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 ชายและหญิงรวมทั้งหมดจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงให้โควตา (Quota) มาจาก 10 จังหวัดของประเทศไทย โดยใช้ตัวแทนโควตาโรงเรียนละ 2 คน ในการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group) และผู้วิจัยได้จำแนกผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ออกเป็น 6 ประเด็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ประเด็นข้อคำถามที่ 1 ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ในเรื่องใดบ้าง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน พบประเด็นสาระสำคัญปัญหา โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 1,4,5,7,9,และ19)

ด้านที่ 1 ผู้สอน

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ครูบางคนรู้หลักธรรมเยอะแต่ไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ครูบางคนที่ยังไม่ชำนาญวิชาพระพุทธศาสนา จบมาไม่ตรงสายถ่ายทอดความรู้ได้ไม่แน่นพอมือข้อเปรียบเทียบเมื่อเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เข้าใจยากทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรายวิชาอื่นที่น่าสนใจมากกว่าพระพุทธศาสนา ส่วนครูผู้สอนบางคนก็เข้าใจเนื้อหาบ้างไม่เข้าใจบ้าง ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่าเนื้อหาเยอะและยาก เนื่องจากหลักธรรมมากเกินไป ไม่เหมาะกับผู้เรียน และผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องกันว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายเป็นหลัก ทำให้เข้าใจยาก การเรียนรู้หรือการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาควรให้เข้าใจง่าย เนื้อหากระชับ อธิบายให้เข้าใจ ไม่ควรเน้นภาษาบาลีมากเกินไป สอนเท่าที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 2,3,10,12, และ14)

ด้านที่ 2 เนื้อหา

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าปัญหาสำคัญของผู้เรียนพระพุทธศาสนาซึ่งไม่ใช่กลุ่มนักบวชที่ได้ศึกษาภาษาบาลีมาโดยตรงคือไม่เข้าใจภาษาบาลี เยาวชนบางคนอ่านภาษาบาลีไม่ออกและแปลไม่ได้ ส่วนบางคนอ่านออกแต่แปลไม่ได้ บางคนแปลเนื้อหาจากภาษาบาลีแล้วยังต้องมาแปลความหมายให้เป็นภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปอีก ซึ่งถือว่าเป็นปัญหา

สำคัญของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนประการหนึ่ง ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์บางคนให้ข้อมูลว่าเนื้อหาบางส่วนที่นำมาสอนหรืออบรมให้แก่เยาวชนมีความหมายลึกซึ้งเกินไปยากต่อการเข้าถึงความหมาย เป็นเนื้อหาเดิม ๆ ทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจมีเนื้อหาเยอะบางครั้งคำบาลีจะแปลไทยอยู่แล้วแต่ต้องมาแปลไทยเป็นไทยเพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น ควรมีภาษาบาลีน้อยลง และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า สอดคล้องกันว่า เนื้อหาการเรียนยาวและต้องจำเนื้อหาเยอะรวมทั้งการสอนหรืออบรมเน้นเนื้อหาในหนังสือมากเกินไปเป็นวิชานามธรรม ควรคัดเนื้อหาเฉพาะหมวดหมู่ที่จำเป็นต่อการเข้าใจ ให้เป็นเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชน และเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ถูกปรับให้เข้ากับยุคสมัยทำให้ผู้เรียนรู้มีความสับสน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 8,11,17, และ20)

ด้านที่ 3 การใช้สื่อ

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ห้องเรียนพระพุทธศาสนายังมีสื่อการเรียนทางพระพุทธศาสนา น้อย ไม่ว่าจะเป็นสื่อภาพหรือสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนได้กล่าวว่า ห้องเรียนควรมีสื่อที่ดูแล้วเกิดแรงจูงใจ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อเพื่อการเรียนหรือเข้าถึงเนื้อหาการเรียนวิชาพระพุทธศาสนายังมีน้อย ผู้สอนยังคงใช้วิธีการเดิมคือบรรยายแต่ภาคทฤษฎีจากเอกสารตำราเพียงอย่างเดียว ยังขาดการนำสื่อภาพและเสียงมาใช้ในการสอนหรืออบรมเพื่อให้ผู้เรียนหรืออบรมได้เข้าใจง่ายขึ้น และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า ควรมีห้องเรียนที่มีสื่อหรือนวัตกรรมที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยตลอด

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 6,13,15,16, และ18)

ด้านที่ 4 ผลการเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าเนื้อหาสำหรับการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนามีรายละเอียดเยอะ รวมทั้งกิจกรรมประกอบการเรียนก็มีมาก แต่ในรายวิชาพระพุทธศาสนาในการประเมินผลมีผลการเรียนที่มีน้ำหนักหรือค่าน้อย (หน่วยกิตน้อย) เด็กจะมีความรู้สึกที่ไม่เรียนก็ได้ ผู้กำหนดหลักสูตรควรให้ความสำคัญในรายวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า สอดคล้องกันว่า ควรปรับให้มีความเหมาะสมเหมือนหน่วยการเรียนของรายวิชาอื่น ๆ ที่เป็นรายวิชาสายสังคม ถ้าหากรายวิชาพระพุทธศาสนามีผลการเรียนที่มีความสำคัญรายวิชาหนึ่ง ก็จะเป็นการกระตุ้นความสนใจที่จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจหรือสนใจในรายวิชานี้มากขึ้น

(สัมภาษณ์วันที่ 28 ธันวาคม 2564และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ประเด็นข้อคำถามที่ 2 ท่านต้องการการนวัตกรรมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ลักษณะใดบ้าง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน พบประเด็นสาระสำคัญปัญหา โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 1,4,5,6,7,8,9,16,18,และ19)

ด้านที่ 1 อุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้นวัตกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า อุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนในยุค 4.0 ควรมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนรู้สำหรับเชื่อมต่อกับโซเชียลต่าง ๆ แทนการบรรยายแต่เนื้อหาจากเอกสารตำราเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนสื่อประจำห้องเรียนควรมีสื่อทางพระพุทธศาสนาที่เป็นสิ่งที่จุดประกายให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นแล้วนำไปสู่การปรับใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนอยากให้นำสื่อที่ทันสมัยเช่น VR. (Virtual reality) ซึ่งเป็นสื่อจำลองสภาพแวดล้อมจริงเข้าไปให้เสมือนจริง เข้ามาช่วยในเรื่องการเรียนการสอน และเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ค่อนข้างทันสมัย และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งกล่าวสอดคล้องกันว่า ควรมีอุปกรณ์รองรับสื่อหรือนวัตกรรมยุคปัจจุบันเช่นเกมส์หรือภาพแอนิเมชันสวย ๆ ที่สอดแทรกธรรมะเป็นที่น่าสนใจของเยาวชนในยุคปัจจุบันเช่นคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือมีสื่อมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพและเสียงอาจจะเป็นรูปแบบบทนาการตูนหรือละครสั้น ๆ เชิงธรรมะ เป็นต้น

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 2,3,10,11,12,13,14,15,17, และ20)

ด้านที่ 2 เนื้อหาของนวัตกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าควรนำสื่อโซเชียลมาช่วยในการเรียนรู้พุทธประวัติหรือทำการ์ตูนแอนิเมชันสั้น ๆ เรื่องราวพุทธประวัติและประวัติต่าง ๆ ในพุทธศาสนาหรือเรื่องราวธรรมะที่จำเป็นสำหรับการใช้ในปัจจุบัน ควรต่อยอดบูรณะผสมผสานกับการแนะนำหรือเกมส์ตอบคำถามในโทรศัพท์ การ์ตูนสั้น ๆ ไม่ยาวมาก คำบาลีสั้นเข้าใจง่าย การ์ตูนแอนิเมชัน สอดแทรกธรรมะเข้ากับสื่อที่ติดเทรนและทันสมัย สื่อวิดีโอ หนังสือเชิงคุณธรรม สื่อวิดีโอที่มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายที่สอดแทรกธรรมะที่มีภาพและเสียง สื่อที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนอยากให้มีสื่อการ์ตูนต่าง ๆ ที่สอดแทรกธรรมะเป็นสื่อที่กำลังเป็นที่นิยมของเยาวชนในยุคปัจจุบันใน ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่าอยากให้เปิดโซเชียลแล้วเจอธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวันเข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ควรปรับสื่อการสอนสำหรับนวัตกรรมให้เป็นสื่อออนไลน์ ทำให้เข้าใจง่าย เข้าถึงง่าย และไม่ซับซ้อนเช่นบทเรียนสำเร็จรูป การโหมมรุมเกี่ยวกับความรู้พระพุทธศาสนา เพื่อให้ได้รู้สึกผ่อนคลาย สงบ ระวังกิเลสได้ระดับหนึ่ง ทำให้มีสติในการใช้ชีวิต และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ควรปรับหลักสูตรให้เข้ากับนวัตกรรมสมัยใหม่ สื่อโซเชียลต่าง ๆ ที่น่าสนใจในการเรียนรู้และ

นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ อยากให้มีสื่อโซเชียลที่เป็นห้องเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ประเด็นข้อคำถามที่ 3 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมคุณธรรม หรือไม่ ถ้าเคยเข้าร่วมท่านคิดว่ามีผลดีหรือมีประโยชน์อย่างไร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน พบประเด็นสาระสำคัญของปัญหา โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 1,4,5,6,7,9,18, และ19)

ด้านที่ 1 ผลที่มีต่อผู้เรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าการเข้าอบรมได้ฝึกทำสมาธิ และปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กแผลครุมมากขึ้น ได้เห็นมุมมองการสอนธรรมะใหม่ ๆ จากพระวิทยากร ทำให้เด็กมีความสนใจ ได้นำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่ง ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การอบรมเป็นสิ่งที่ดีเพราะสิ่งที่ได้รับคือทำให้มีสติสมาธิมากขึ้นทำให้ มีประโยชน์ได้รู้หลักธรรมคำสอน ทำให้มีสติในการเรียนมากขึ้น ส่วนอีกคนให้สัมภาษณ์ที่สอดคล้องกันว่า การอบรมแม้มีระยะเวลาการอบรมระยะสั้น ๆ แต่ก็มีประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 2,3,10,12,16, และ14)

ด้านที่ 2 ผลที่มีต่อสังคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า การเข้าร่วมอบรมทำให้มีสมาธิกับการใช้ชีวิตมากขึ้น เป็นผลดี นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นที่พึงพอใจได้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นกำลังใจได้ มีความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมมากขึ้น ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนให้ความเห็นที่สอดคล้องกันคือการอบรมช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความสามัคคีและกตัญญูทำให้อารมณ์สงบเย็น เป็นผลดีต่อตนและสังคม และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า การอบรมเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เป็นคนที่มีใจเย็นและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ มากขึ้นสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 8,11,13,15,17,และ20)

ด้านที่ 3 ผลกระทบด้านกิจกรรมการอบรม

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า อยากให้กิจกรรมการอบรมอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบัน คืออยากให้อบรมหลักธรรมที่นำไปใช้ได้จริงในปัจจุบันไม่อยากให้เอาเรื่องไกลตัว เช่น นรกสวรรค์หรือนิพพาน ซึ่งเยาวชนมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวเข้าถึงความเป็นจริงได้ยาก อยากให้เน้นหลักธรรมหรือคำสอนที่นำไปประยุกต์ใช้กับยุคสมัยปัจจุบันมากกว่าโลกหน้า ส่วนผู้ให้

สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า ควรนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในทางกฎหมายของบ้านเมือง คือเมื่อทำผิดหลักธรรมก็ถือว่าทำผิดกฎหมายทางสังคมจะถูกลงโทษอย่างไรโดยไม่หวังผลภายหลังแต่ให้เกิดผลในปัจจุบัน และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนเห็นว่าระยะเวลาอบรมสั้นเกินไป จึงทำให้จิตใจสงบเย็นสั้น ๆ ช่วยปรับอารมณ์ได้เยอะเป็นผลดี วันแรกของการอบรมจะรู้สึกอึดอัดพอผ่านไป 1 วันสามารถปรับตัวได้ ทำให้อยากอบรมให้นานขึ้น สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นที่พึงพอใจได้ และอีกคนให้สัมภาษณ์สอดคล้องกันว่า เคยเข้าร่วมอบรมปฏิบัติธรรมละลายพฤติกรรม มีผลดีต่อผู้เข้าอบรมเพราะจะได้นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ แต่ระยะเวลาการอบรมน้อยไป ควรเพิ่มระยะเวลาและงบประมาณ เพื่อให้เด็กได้นำไปปฏิบัติในกิจวัตรประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และวันที่ 7 มกราคม 2565)

ประเด็นข้อคำถามที่ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ควรมีลักษณะหรือแนวทางอย่างไร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน พบประเด็นสาระสำคัญปัญหา โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 1,4,5,6,7,9,13,15,16,18, และ19)

ด้านที่ 1 เนื้อหาของนวัตกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า เนื้อหาของนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนควรสั้น กระชับ เข้าถึงง่าย ไม่ควรมีเนื้อหาที่เป็นภาษาบาลีมากเกินไปเพราะโดยส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่เป็นไปในลักษณะเดียวกันคืออ่านภาษาบาลีไม่ได้หรือบางคนอ่านได้แต่แปลไม่ได้และหากแปลออกมาเป็นภาษาไทยแล้วยังต้องมาตีความหมายเนื้อหาให้เป็นภาษาไทยเพื่อความเข้าใจอีกทีหนึ่ง ดังนั้นเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมควรลดเวลาการสอนที่มีเนื้อหาเยอะ ๆ ให้น้อยลง ควรเป็นสื่อที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ทำให้เด็กเข้าใจและเข้าถึงความหมายของเนื้อหาได้ง่าย ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งกล่าวสอดคล้องกันว่า ควรบูรณาการเนื้อหาของสื่อให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ไม่ควรเป็นเนื้อหาที่ล้าสมัยเกินไป ควรเป็นเนื้อหาสั้น ๆ เข้าใจง่าย นำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งมีความเห็นที่เป็นลักษณะเดียวกันคืออยากให้เนื้อหาเน้นในเรื่องของโลกปัจจุบันที่เป็นจริง นำไปใช้ได้จริงส่วนเรื่องลึกลับไกลตัว เยาวชนในยุค 4.0 นี้มักจะไม่ค่อยให้ความสนใจ เพราะมองว่าเป็นเรื่องเก่าไม่ทันสมัยและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้เหมือนวิชาการทั่วไปที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง ดังนั้น ควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมสำหรับการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาให้เข้าใจง่าย เป็นสื่อที่มีเนื้อหาความหมายทันสมัยและน่าสนใจ ไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเสมอไป

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564 และ วันที่ 7 มกราคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่ม (คนที่ 2,3,8,10,11,12,และ14,17,และ20)

ด้านที่ 2 ลักษณะนวัตกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าลักษณะของนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน ควรเป็นสื่อการเรียนที่สามารถสอนหรือเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สิ่งที่น่าสนใจใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเรียนธรรมะเช่นเว็บไซต์เป็นที่รวบรวมความรู้ในทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายสามารถเข้าศึกษาด้วยตนเองได้ อยากให้ทำเป็นคลิปสอนธรรมะสั้น ๆ ที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย สื่อนิทานหรือการ์ตูนแอนิเมชันที่มีภาพสวย ๆ เชิงคุณธรรมจริยธรรม ที่สอดแทรกธรรมะซึ่งผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหาและฟังเนื้อหาที่บรรยายอัตโนมัติโดยไม่ต้องอ่าน ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ควรออกแบบนวัตกรรมที่น่าสนใจ มีสิ่งดึงดูดใจเด็กอยากเรียนรู้สามารถเข้าไปศึกษาด้วยตนเอง เช่นมีการตอบปัญหาธรรมะแบบออนไลน์ ให้ผู้เรียนได้ทดสอบองค์ความรู้และหากตอบผ่านก็จะได้รับรางวัลตอบแทนเช่นเกียรติบัตรแบบออนไลน์โดยอัตโนมัติ เพื่อเป็นการกระตุ้นหรือให้กำลังใจ จะทำให้ผู้เรียนรู้ได้มีความสนใจมากขึ้นหรืออาจเป็นสื่อในลักษณะของการไลฟ์สดที่สอดแทรกธรรมะ ซึ่งจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นที่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนควรมีเนื้อหาสั้น เข้าใจง่าย ไม่ควรนำเนื้อหาที่ลึกซึ้งเกินไป ไกลจากวิถีการดำรงชีวิตในปัจจุบันมาบรรยายหรือสอนเพราะผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นในลักษณะเดียวกันว่า ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ดังนั้น ลักษณะเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมควรนำเสนอในเรื่องที่ใกล้ตัวมีเนื้อหาที่ปรับเข้ากับยุคปัจจุบัน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย เข้าถึงง่าย จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนอาจเป็นรูปแบบของเกมส์ที่สอดแทรกธรรมะ แอปพลิเคชันต่าง ๆ การ์ตูนแอนิเมชันเชิงคุณธรรมจริยธรรม โซเชียลลักษณะของการไลฟ์สดที่สอดแทรกธรรมะ หรือเว็บไซต์รวบรวมสื่อการสอนธรรมะต่าง ๆ ที่หลากหลาย

(สัมภาษณ์ วันที่ 28 ธันวาคม 2564และวันที่ 7 มกราคม 2565)

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังกล่าว พบว่า การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ และความต้องการนวัตกรรมสำหรับส่งเสริมหรือพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1) ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในยุค 4.0 นี้ คือผู้เรียนหรือผู้ศึกษาไม่มีความเข้าใจและสนใจในการเรียนรู้หลักการหรือหลักธรรมพระพุทธศาสนาที่มีความเข้าใจยากหรือเข้าถึงยากและไม่อยู่ในเรื่องสมัยนิยมในปัจจุบัน การใช้ภาษาที่สื่อสารมักจะเป็นเรื่องเข้าใจยาก เช่นเน้นภาษาบาลีและเนื้อหาที่ลึกซึ้งเกินความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า โดยมากอ่านภาษาบาลีไม่ค่อยได้และมักแปลความหมายศัพท์หลักธรรมหรือหลักการอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนาไม่ออก

เมื่อแปลไม่รู้เรื่องจึงทำให้เกิดการเบื่อหน่ายไม่อยากเรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนาซึ่งกลายเป็นรายวิชาที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับเยาวชนโดยส่วนมาก

2) ผู้สอนหรือผู้อบรม มักจะเน้นในเรื่องของความจำเนื้อหาจากตำราบรรยายมากเกินไป ไม่สอนเน้นเชิงปฏิบัติการให้เห็นความสำคัญของหลักธรรมหรือความรู้ในพระพุทธศาสนาที่เป็นเนื้อหาสอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในวิถีการเป็นอยู่ของผู้เรียนรู้ ควรใช้ภาษาที่เยาวชนในยุคปัจจุบันฟังแล้วสามารถเข้าใจง่าย ๆ และเป็นการจุดประกายให้เขานำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงเหมือนวิชาการอื่น ๆ ที่เขาเรียนรู้แล้วสามารถนำไปใช้งานได้จริงหรือนำไปศึกษาต่อยอดได้ตามลำดับ

3) ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งคือผู้สอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา บางคนไม่ได้ผ่านการเรียนรู้มาโดยตรงหรือที่เรียกว่าไม่ตรงสาย จึงเกิดปัญหาผู้สอนไม่เข้าใจในบริบทหรือความต้องการที่แท้จริงของหลักการหรือหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่แท้จริงหรือเรียกว่าไม่เข้าใจหลักการของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้การสอนไม่สามารถสื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเข้าถึงความรู้หรือความหมายหลักการหรือหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจและเกิดความเบื่อหน่ายในรายวิชาพระพุทธศาสนา

4) เนื้อหาของรายวิชาพระพุทธศาสนาบางเรื่องบรรยายยาวเกินไป ไม่สั้นกะทัดรัดเข้าใจง่าย ซึ่งเยาวชนในยุค 4.0 ต้องยอมรับว่ามีลักษณะของการคุ้นเคยในสิ่งทีสะดวกรวดเร็ว เพราะยุคสมัยนี้เครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน มีความสะดวกกดปุ่มสั่งปับ สำเร็กรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องอาหารหรือวิถีการดำรงอยู่ในปัจจุบันล้วนมีเทคโนโลยีความสะดวกและง่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เยาวชนในปัจจุบันจึงคุ้นเคยแต่เรื่องง่าย ๆ มักไม่สนใจในเรื่องที่ยากใช้ความจำมาก ๆ และมีความรู้สึกที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง จึงไม่ให้ความสำคัญที่จะสนใจเรียนรู้

5) ปัญหาเรื่องผลการเรียนหรือหน่วยกิตการเรียนรู้อันหนึ่งของรายวิชาพระพุทธศาสนามีหน่วยกิตน้อย แต่การเรียนรู้อันในรายวิชาเป็นรายวิชาที่ยากในการเข้าใจ จึงไม่เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนรู้ในรายวิชานี้ ไม่เหมือนรายวิชาทั่วไปที่เรียนยากแต่หน่วยกิตหรือผลการเรียนมาก จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เพื่อให้ผ่านหรือให้ได้ผลการเรียนที่ดีที่สุด

6) ความต้องการนวัตกรรมสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนในยุค 4.0 เน้นเรื่องของความรวดเร็ว เรียนรู้ได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายหรือหลายช่องทางทั้งเป็นการเรียนรู้แบบออนไซต์ (Onsite) คือนั่งเรียนในห้องเรียนปกติทั่วไป และแบบออนไลน์ (Online) คือการเรียนรู้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือชนิดสมาร์ตโฟน (Smartphone) เป็นต้น ผ่านสื่อแอปพลิเคชัน เกมส์ แอนิเมชั่นที่สอดแทรกธรรมะหรือเว็บไซต์รวบรวมสื่อธรรมะต่าง ๆ ซึ่งโดยสรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมแล้วพบว่า นวัตกรรมที่เยาวชนต้องการเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในยุค 4.0 ต้องมีความสะดวกและเข้าถึงง่าย เรียนรู้เข้าใจง่าย ใช้ภาษาไม่มีความซับซ้อนลึกซึ้งเกินไป สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง

7) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคปัญหาที่พบจากการวิจัย คือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะเรื่องการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ จึงทำให้เกิดปัญหาด้านองค์ความรู้ของการสัมภาษณ์ที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากว่าเราไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะที่เราสัมภาษณ์ ได้โดยตรง แต่ก็สังเกตได้ในบางส่วนจากการออนไลน์ผ่านหน้าจอเนื่องจากปัญหาแผนดำเนินการวิจัยในด้านของการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid 19) อย่างรุนแรง ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึงได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีการพิจารณาปรับการดำเนินการวิจัยให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันและเพื่อการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของการวิจัยและได้รับการพิจารณาให้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังกล่าวและคณะผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลรวมถึงการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามที่ได้นำเสนอข้อมูลมานี้

ทั้งนี้ ซึ่งบริบทดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นวัตกรรม, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การเรียนรู้, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ยุค 4.0 และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดัง ที่ปรากฏในบทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทยยุค 4.0” เป็นการศึกษาเพื่อที่จะนำเอาผลของการวิจัยและองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างแนวทางการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผ่านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี 2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี 3) เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี และ 4) เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 9,140,544 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จำนวน 440 คน และมีกลุ่มตัวอย่าง (Sample) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) จำนวน 20 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และได้ นำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

จากข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดพบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 2.94= S.D = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าการเรียนในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.27 S.D. = 1.00) รองลงมา คือ ฟังบรรยายธรรมและเข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.09 S.D. = 1.10) ฟังพระเทศน์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.07 S.D. = 1.09) อ่านหนังสือธรรมะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.95 S.D. = 1.07) ดูรายการสารคดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.90 S.D. = 1.05) เรียนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.87 S.D. = 1.11) ดูรายการธรรมะทางช่องทีวี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.85 S.D. = 1.09) พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีค่าเฉลี่ย

($\bar{X} = 2.68$ S.D. = 1.11) และน้อยที่สุดคือฟังรายการวิทยุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.65$ S.D. = 1.04) ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมที่เยาวชนได้มีการเรียนรู้มากที่สุดคือเรียนในห้องเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ในห้องเรียนจึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาหาแนวทางและวิธีการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่สามารถทำให้เยาวชนได้ความรู้และความเข้าใจให้มากขึ้นกว่าเดิม

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า ระดับการปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเรียนในห้องเรียนยังมีความสำคัญกว่าทุกด้านที่มีผลต่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือการฟังบรรยายธรรมและเข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ แต่ถ้าสรุปโดยภาพรวมระดับการปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนายังคงต้องได้รับการพัฒนาให้มีระดับการปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาให้มากขึ้น ดังนั้น สำหรับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้นิรชาที่เกี่ยวกับกับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ควรที่จะปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนของเยาวชนในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมและได้ผลในการเรียนรู้เป็นอย่างดีเข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน เนื้อหาของรายวิชาบางเรื่องที่สำคัญและมีผลต่อการนำไปสู่การนำไปปรับใช้ในชีวิตปัจจุบันของเยาวชนที่ใช้ได้จริงและส่งผลการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมควรที่จะต้องคงไว้ในหลักสูตร ส่วนเนื้อหาในรายวิชาบางเรื่องที่เป็นเรื่องไกลตัว ไม่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงก็ควรตัดออก

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดพบว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.25$ S.D. = 0.94) รองลงมา คือเรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.08$ S.D. = 0.94) เรื่องไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.03$ S.D. = 0.87) เรื่องสติ ความระลึกได้และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.03$ S.D. = 0.89) เรื่องพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 0.93) เรื่องไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง ความเป็นทุกข์และอนัตตา ความไม่มีตัวตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.92) เรื่องอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.95) และน้อยที่สุด คือความกตัญญูกตเวที การรู้จักบุญคุณที่บุคคลอื่นกระทำต่อเราและตอบแทนเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = 0.96) ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งเรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี เป็นองค์ความรู้ที่เยาวชน มีความรู้มากที่สุด แต่องค์ความรู้ที่น่าเป็นห่วงและควรปรับปรุงให้มีความรู้และความเข้าใจให้มากขึ้น เพราะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูกตเวทิตีคือการรู้จักบุญคุณที่บุคคลอื่นกระทำต่อเราและตอบแทนเมื่อมีโอกาส ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นคนดีตามหลักพระพุทธศาสนา และสรุปโดยภาพรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนอยู่ในระดับกลาง จึงควรได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้เพื่อให้เยาวชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ดีขึ้นกว่าเดิม

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรื่องที่เยาวชนมีความสนใจและมีองค์ความรู้มากที่สุดคือเรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี รองลงมา คือเรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้มีองค์ความรู้และเข้าใจในคำสอนพระพุทธศาสนาโดยเมื่อมีการเรียนหรือผ่านการอบรมเป็นต้น ข้อมูลที่พบผู้ตอบแบบสอบถามคือให้ความสำคัญในหลักคำสอนที่มีการสอนสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งบางคนได้เข้าใจในแง่มุมของการอ่านธรรมะหรือเรียนแล้วทำให้จิตใจผ่อนคลาย ได้ความรู้สำหรับการเห็นคุณค่าของตนเองว่าควรตั้งเป้าหมายอะไรต่อไปและผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้มุมมองของความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้ตนเองได้เข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและสังคมมากขึ้น ควรนำหลักคำสอนมาเปรียบเทียบกับชีวิตประจำวันให้เห็นภาพมากขึ้น เพื่อที่จะได้เข้าใจและนำไปใช้ได้จริง ได้รู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตหลังจากฟังธรรมะแล้วสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้อย่างไร ธรรมะมีประโยชน์กับชีวิตเราอย่างไร ธรรมะจะทำให้คนเรารู้จักความจริงของชีวิตอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

จากข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดพบว่า ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การเรียนพระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.05$ S.D. = 1.01) รองลงมา คือเนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 1.02) ไม่เข้าใจการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = 0.96) ฟังภาษาที่บรรยายไม่เข้าใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.92$ S.D. = 0.96) เนื้อหาหลักซึ่งเกินไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.88$ S.D. = 1.02) ใช้เวลานานเกินไปในการเทศนาหรือบรรยาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.85$ S.D. = 0.97) และน้อยที่สุดคือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ($\bar{X} = 2.82$ S.D. = 1.01) ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของ

เยาวชนไทยโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่เป็นปัญหาที่มากที่สุดคือการเรียน พระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดคือการเรียนพระพุทธศาสนา ในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือเนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน เยาวชนได้มีปัญหาในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไปในทิศทางเดียวกันคือ การเรียนรู้ การฟังธรรมหรือการฟังการบรรยายธรรมะในโอกาสต่าง ๆ ใช้เวลาบรรยายค่อนข้างนานและไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องที่ลึกซึ้งเกินไป การบรรยายหรือการสอนในห้องเรียนควรสอนให้ครอบคลุมและเข้าใจง่ายขึ้นให้มากขึ้น ควรมีวิธีสอนในทางที่ดึงดูดหรือทำให้ผู้ฟังหรือผู้เรียนสนใจ ซึ่งเยาวชน ได้มีความเข้าใจว่าพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ดีต่อสังคมและทำให้คนเป็นคนดี แต่อยากให้พระพุทธศาสนามีลักษณะการบรรยายหรือการอบรมและการสอนควรใช้ภาษาหรือการสื่อสารในการสอนหรืออบรมให้ตามยุคสมัยทัน จะทำให้เยาวชนมีความสนใจในการเรียนหรือการอบรมต่าง ๆ เป็นต้นดีขึ้น และในการสอนนั้นต้องให้ออกาสเยาวชนมีการคิดต่างได้ สามารถสอบถามหรือโต้ตอบในระหว่างการเรียนได้ และคำสอนควรอธิบายสิ่งที่สามารถทำให้ผู้ฟังหรือผู้เรียนได้เห็นหรือเข้าใจแนวทางในชีวิตและต้องเป็นแบบอย่างได้ด้วย ผู้สอนหรือผู้บรรยายควรบรรยายไม่เคร่งเครียดควรมีเรื่องสนุกและสอดแทรกคุณธรรม เวลาอบรมหรือบรรยายควรหาสิ่งที่คล้ายเครียดบ้างในขณะที่บรรยายจะทำให้ไม่น่าเบื่อทำให้น่าสนใจมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ดังนี้

จากข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดพบว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$ S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.04$ S.D. = 0.88) รองลงมา คือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.01$ S.D. = 0.94) แอนิเมชัน (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 0.93) สื่อมัลติมีเดียสารคดีเกี่ยวกับประวัติและคำสอนของพระสาวกในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.98$ S.D. = 0.95) แอนิเมชัน (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติพระพุทธเจ้าและสาวกในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.92) และน้อยที่สุดคือสื่อมัลติมีเดียหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.89$ S.D. = 0.96) อีกข้อคือ สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้หลักธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.89$ S.D. = 0.93) ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นมากที่สุดคือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวก

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า เยาวชนเห็นว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีหลายอย่างที่ควรนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนในยุค 4.0 ข้อมูลที่พบคือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวก ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เยาวชนยังคงให้ความสำคัญสื่อที่เข้าถึงง่ายผ่านระบบออนไลน์ รวมถึงการจัดอบรมออนไลน์ การสอนธรรมทางเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นถือว่าดี และการเทศนานั้นต้องมีมิติใหม่ในการสอน โดยที่ไม่ให้คนฟังเบื่อและไม่มีภาษาบาลีมากเกินไปเพราะอาจจะทำให้คนฟังไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหา นั้น และจะต้องให้มีการสอนทางออนไลน์ใส่เนื้อหาที่เป็นยุคสมัยใหม่ที่มีความแปลกใหม่จะได้ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายของผู้ฟัง และการเทศนาธรรมจะต้องถ่ายลงโซเชียล เช่น การไลฟ์สด การถ่ายลงติ๊กต็อก (Tiktok) ยูทูบ (Youtube) เฟสบุ๊ก (facebook) และสื่ออื่น ๆ หรือในรูปแบบรายการ เช่น เสน่ห์นางชี ช่อง Farose Channel ทาง YouTube และหากเป็นแนวแอนิเมชัน (Animation) ภาพสวย ๆ น่ารัก ๆ เยอะ ๆ จะเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนรู้พระพุทธศาสนาซึ่งบางคนมักไม่ชอบอ่านตัวหนังสือเยอะ ๆ แต่จะรับรู้เรื่องราวจากภาพการ์ตูน ที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ง่ายด้วย และสิ่งที่นำเสนอผ่านสื่อใดก็ตามควรมีค่าแปลประกอบ เพราะบางคำเป็นภาษาพระสงฆ์ผู้เรียนมักจะมีปัญหาในการทำความเข้าใจ อยากรู้มีความผ่อนคลาย มีมุมที่สรุปเข้าใจง่าย ๆ จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือการนำเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาสอน หลักธรรม เป็นสิ่งที่เหมาะสมและสามารถเข้าถึงกับเยาวชนในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสื่อหนึ่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย คือเว็บไซต์ที่รวมเอาสื่อการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ผู้เรียนหรือผู้สนใจเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครื่องพกพา เช่น โทรศัพท์มือถือ (Smartphone) ไอแพด (Ipad) ไอโฟน (Iphone) และอื่น ๆ

5.1.2. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประเด็นที่ 1 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาในเรื่องใดบ้าง

ข้อที่ 1 ผู้สอนหรือครูบางคนรู้หลักธรรมเยอะแต่ไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน บางคนที่ยังไม่ชำนาญวิชาพระพุทธศาสนา สำเร็จ การศึกษามาไม่ตรงสายจึงทำให้การถ่ายทอดความรู้ได้ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบเมื่อเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เข้าใจยากทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรายวิชาอื่นที่ น่าสนใจมากกว่าพระพุทธศาสนา ส่วนผู้สอนบางคนก็เข้าใจเนื้อหาบ้างไม่เข้าใจบ้าง ทำให้ เป็นอุปสรรคในการสอน อีกประการหนึ่งการสอนเนื้อหาเยอะและยาก เนื่องจากหลักธรรม ลึกซึ้งมากเกินไป ไม่เหมาะกับผู้เรียน และผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายเป็นหลัก ทำให้ เข้าใจยาก การเรียนรู้หรือการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาควรให้เข้าใจง่าย เนื้อหากระชับ

อธิบายให้เข้าใจง่าย ไม่ควรเน้นภาษาบาลีมากเกินไป สอนเท่าที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ข้อที่ 2 เนื้อหาภาษาบาลีมากเป็นปัญหาสำคัญของผู้เรียนพระพุทธศาสนา ซึ่งเยาวชนไม่ใช่กลุ่มนักบวชที่ได้ศึกษาภาษาบาลีมาโดยตรงคือไม่เข้าใจภาษาบาลี เยาวชนบางคนอ่านภาษาบาลีไม่ออกและแปลไม่ได้ ส่วนบางคนอ่านออกแต่แปลไม่ได้ บางคนแปลเนื่องจากภาษาบาลีแล้วยังต้องมาแปลความหมายให้เป็นภาษาไทยที่ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันทั่วไปอีก ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่ง เนื้อหาบางส่วนที่นำมาสอนหรืออบรมให้แก่เยาวชนมีความหมายลึกซึ้งเกินไปยากต่อการเข้าถึงความหมาย เป็นเนื้อหาเดิม ๆ ทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจ มีเนื้อหาเยาะ บางครั้งคำบาลีจะแปลไทยอยู่แล้วแต่ต้องมาแปลไทยเป็นไทย ฉะนั้น เพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น ควรปรับเนื้อหาให้มีภาษาบาลีน้อยลงหรือสอนเพิ่มเติมในภาษาบาลีเพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น และอีกประการหนึ่งคือปัญหาด้านเนื้อหาการเรียนยาวและต้องจำเนื้อหาเยาะรวมทั้งการสอนหรืออบรมเน้นเนื้อหาในหนังสือมากเกินไปเป็นวิชานามธรรม ควรคัดเนื้อหาเฉพาะหมวดหมู่ที่จำเป็นต่อการเข้าใจให้เป็นเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชน และเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ถูกปรับให้เข้ากับยุคสมัยทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสับสนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก

ข้อที่ 3 ปัญหาด้านสื่อจากการวิจัยพบว่าห้องเรียนพระพุทธศาสนายังมีสื่อการเรียนทางพระพุทธศาสนา น้อย ไม่ว่าจะเป็นสื่อภาพหรือสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม โดยห้องเรียนควรมีสื่อที่ดูแล้วเกิดแรงจูงใจ สามารถนำไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อเพื่อการเรียนหรือเข้าถึงเนื้อหาการเรียนวิชาพระพุทธศาสนายังมีน้อย ผู้สอนยังคงใช้วิธีการเดิมคือบรรยายแต่ภาคทฤษฎีจากเอกสารตำราเพียงอย่างเดียว ยังขาดการนำสื่อภาพและเสียงมาใช้ในการสอนหรืออบรมเพื่อให้ผู้เรียนหรืออบรมได้เข้าใจง่ายขึ้นและอีกประการหนึ่งห้องเรียนควรมีสื่อหรือนวัตกรรมที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยตลอด

ด้านที่ 4 ผลการเรียนก็เป็นปัญหาประการหนึ่ง จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาสำหรับการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนามีรายละเอียดเยาะ รวมทั้งกิจกรรมประกอบการเรียนก็มีมาก แต่ในรายวิชาพระพุทธศาสนาในการประเมินผลมีผลการเรียนที่มีน้ำหนักหรือมีค่าน้อย (หน่วยกิตน้อย) ผู้เรียนจะมีความรู้สึกที่ไม่เรียนก็ได้ ผู้กำหนดหลักสูตรควรให้ความสำคัญในรายวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น อีกประการหนึ่งควรปรับให้มีความเหมาะสมเหมือนหน่วยการเรียนของรายวิชาอื่น ๆ ที่เป็นรายวิชาสายสังคม ถ้าหากรายวิชาพระพุทธศาสนามีผลการเรียนที่มีความสำคัญรายวิชาหนึ่ง ก็จะเป็นการกระตุ้นความสนใจที่จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจหรือสนใจในรายวิชานี้มากขึ้น

ประเด็นที่ 2 นวัตกรรมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาควรมีลักษณะใด

ข้อที่ 1 นวัตกรรมที่เป็นอุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนในยุค 4.0 ควรมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนรู้สำหรับเชื่อมต่อกับโซเชียลต่าง ๆ แทนการบรรยายแต่เนื้อหาจากเอกสารตำราเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนที่เป็นสื่อประจำห้องเรียนควรเป็นสิ่งที่จุดประกายให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นแล้วนำไปสู่

การปรับใช้ในชีวิตจริงได้ อีกประการหนึ่งจากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนอยากให้นำเสนอสื่อที่ทันสมัย เช่น VR.(Virtual Reality) ซึ่งเป็นสื่อจำลองสภาพแวดล้อมจริงเข้าไปให้เสมือนจริง เข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของนวัตกรรมช่วยในเรื่องการเรียนการสอน และเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ค่อนข้างทันสมัย และประการสุดท้ายพบว่าไม่ควรเน้นเรื่องอุปกรณ์ทันสมัยอย่างเดียว อุปกรณ์ที่รองรับสื่อหรือนวัตกรรมยุคปัจจุบันเช่นเกมส์หรือภาพแอนิเมชันสวย ๆ ที่สอดแทรกธรรมะทำให้เป็นที่น่าสนใจของเยาวชนในยุคปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยมีสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือมีสื่อมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพและเสียงอาจจะเป็นรูปแบบนิทาน การ์ตูนหรือละครสั้น ๆ เชิงธรรมะ เป็นต้น ก็ถือว่าเป็นอุปกรณ์หนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาได้

ข้อที่ 2 เนื้อหาของนวัตกรรมพบว่าควรนำเสนอโซเซียลมาช่วยในการเรียนรู้พุทธประวัติหรือทำการ์ตูนแอนิเมชันสั้น ๆ เรื่องราวพุทธประวัติและประวัติต่าง ๆ ในพุทธศาสนาหรือเรื่องราวธรรมะที่จำเป็นสำหรับการปรับใช้ในปัจจุบัน ควรต่อยอดบูรณะผสมผสานกับการแนะนำหรือเกมส์ตอบคำถามในโทรศัพท์ การ์ตูนสั้น ๆ ไม่ยาวมาก คำบาลีสั้น ๆ เข้าใจง่าย การ์ตูนแอนิเมชัน สอดแทรกธรรมะเข้ากับสื่อที่ติดเทรนและทันสมัย หนังสือเชิงคุณธรรม สื่อวิดีโอที่มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายที่สอดแทรกธรรมะที่มีภาพและเสียง อีกประการหนึ่งคือสื่อการไลฟ์สดต่าง ๆ ที่สอดแทรกธรรมะเป็นสื่อที่กำลังเป็นที่นิยมของเยาวชนในยุคปัจจุบัน และอีกประการพบว่าอยากให้เปิดสื่อโซเซียลแล้วเจอธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน นวัตกรรมควรให้เป็นสื่อออนไลน์ ทำให้เข้าใจง่าย เข้าถึงง่าย และไม่ซับซ้อนเช่นบทเรียนสำเร็จรูป การโหมมรุมเกี่ยวกับความรู้พระพุทธศาสนา เพื่อให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย สงบ ระวังกิเลสได้ระดับหนึ่งทำให้มีสติในการใช้ชีวิต และประการสุดท้ายควรปรับหลักสูตรให้เข้ากับนวัตกรรมสมัยใหม่ ห้องเรียนควรมีสื่อโซเซียลต่าง ๆ ที่น่าสนใจในการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

ประเด็นที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมคุณธรรมมีผลดีหรือมีประโยชน์อย่างไร

ข้อที่ 1 ผลที่มีต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนที่ได้ผ่านการเข้าอบรมได้ฝึกทำสมาธิ และเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกได้เห็นมุมมองการสอนธรรมะใหม่ ๆ จากพระวิทยากร ทำให้เด็กมีความสนใจ ได้นำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน การอบรมเป็นสิ่งที่ดีเพราะสิ่งที่ได้รับคือทำให้มีสติสมาธิมากขึ้นทำให้ มีประโยชน์ได้รู้หลักธรรมคำสอนทำให้มีสติในการเรียนมาก แต่สิ่งหนึ่งที่มีการวิจัยพบคือการอบรมแม้มีระยะเวลาการอบรมระยะสั้น ๆ แต่ก็มีประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

ข้อที่ 2 ผลที่มีต่อสังคม ซึ่งการเข้าร่วมอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมมีสมาธิกับการใช้ชีวิตมากขึ้น เป็นผลดีนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นที่พึงพอใจได้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นกำลังใจ มีความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมมากขึ้น ส่วนอีกประการหนึ่งการอบรมช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความสามัคคีและกตัญญูทำให้อารมณ์สงบเย็น เป็นผลดีต่อตนเองและสังคม และประการสุดท้าย การอบรมเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เป็นคนที่มีใจเย็นและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น สามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 3 ผลกระทบด้านกิจกรรมการอบรม พบว่ากิจกรรมการอบรมควรอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบัน คืออยากให้อบรมหลักธรรมที่นำไปใช้ได้จริงในปัจจุบันไม่อย่าให้เอาเรื่องไกลตัวเช่นนรก สวรรค์หรือนิพพาน ซึ่งเยาวชนมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวเข้าถึงความเป็นจริงได้ยาก อยากให้เน้นหลักธรรมหรือคำสอนที่นำไปประยุกต์ใช้กับยุคสมัยปัจจุบันมากกว่าโลกหน้า อีกประการหนึ่งควรนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในทางกฎหมายของบ้านเมืองคือเมื่อทำผิดหลักธรรมก็ถือว่าทำผิดกฎหมายทางสังคมจะถูกลงโทษอย่างไรโดยไม่หวังผลภายหลังแต่ให้เกิดผลในปัจจุบัน และอีกประการหนึ่งพบว่าระยะเวลาการอบรมสั้นเกินไป จึงทำให้จิตใจสงบเย็นสั้น ๆ ช่วยปรับอารมณ์ได้เยอะเป็นผลดี วันแรกของการอบรมจะรู้สึกอึดอัดผ่านไป 1 วันสามารถปรับตัวได้ ทำให้อายุการอบรมให้นานขึ้น เพราะเห็นผลของการสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นที่พึงพอใจได้ และประการสุดท้ายการอบรมเกิดผลที่เป็นรูปธรรมเพราะการอบรมปฏิบัติธรรมลักษณะการละลายพฤติกรรม มีผลดีต่อผู้เข้าอบรมเพราะจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ระยะเวลาการอบรมน้อยไป ควรเพิ่มระยะเวลาและงบประมาณ เพื่อให้เด็กได้นำไปปฏิบัติในกิจวัตรประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ควรมีลักษณะหรือแนวทางอย่างไร

ข้อที่ 1 เนื้อหาของนวัตกรรมควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย ไม่ควรมีเนื้อหาเป็นภาษาบาลีมากเกินไป จากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนโดยมากอ่านภาษาบาลีไม่ได้หรือบางคนอ่านได้แต่แปลไม่ได้และหากแปลออกมาเป็นภาษาไทยแล้วยังต้องมาตีความหมายเนื้อหาให้เป็นภาษาไทยเพื่อความเข้าใจอีกทีหนึ่ง ดังนั้นเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมควรใช้ภาษาที่อ่านง่ายและเข้าใจง่าย ลดเนื้อหาเยอะ ๆ ให้น้อยลง จะทำให้เด็กเข้าใจและเข้าถึงความหมายของเนื้อหาได้ง่าย อีกประการหนึ่งควรบูรณาการเนื้อหาของสื่อให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ไม่ควรเป็นเนื้อหาที่ลึกลับซึ่งเกินไป ควรเข้าใจง่ายนำไปปรับใช้ในชีวิตปัจจุบันได้ และอยากให้เนื้อหาเน้นในเรื่องของโลกปัจจุบันที่เป็นจริง นำไปใช้ได้จริงส่วนเรื่องลึกลับซึ่งไกลตัว เยาวชนในยุค 4.0 นี้ มักจะไม่ค่อยให้ความสนใจ เพราะมองว่าเป็นเรื่องเก่าไม่ทันสมัยและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้เหมือนวิชาการทั่วไปที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมสำหรับการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาให้เข้าใจง่าย เป็นสื่อที่มีเนื้อหาความหมายทันสมัยและน่าสนใจ

ข้อที่ 2 ลักษณะของนวัตกรรมพบว่า ควรเป็นนวัตกรรมการเรียนที่สามารถสอนหรือเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สิ่งที่น่าสนใจ นำสนใจใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเรียนธรรมะเช่นเว็บไซต์เป็นที่รวบรวมความรู้ในทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายสามารถเข้าศึกษาด้วยตนเองได้ อยากให้ทำเป็นคลิปสอนธรรมะสั้น ๆ ที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย สื่อนิทานหรือการ์ตูนแอนิเมชันที่มีภาพสวย ๆ เชิงคุณธรรมจริยธรรม ที่สอดแทรกธรรมะซึ่งผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหาและฟังเนื้อหาที่บรรยายอัตโนมัติโดยไม่ต้องอ่าน อีกประการหนึ่งนวัตกรรมที่น่าสนใจควรมีสิ่งดึงดูดใจเด็กอยากเรียนรู้สามารถเข้าไปศึกษาด้วยตนเอง เช่นมีการตอบปัญหาธรรมะแบบออนไลน์ให้ผู้เรียนได้ทดสอบองค์ความรู้และหากตอบผ่านก็จะได้รับรางวัลตอบแทนเช่นเกียรติบัตรแบบออนไลน์โดยอัตโนมัติเพื่อเป็นการกระตุ้นหรือให้

กำลังใจ จะทำให้ผู้เรียนรู้ได้มีความสนใจมากขึ้นหรืออาจเป็นสื่อในลักษณะของการไลฟ์สดที่ สอดแทรกธรรมะ ควรลดเนื้อหาที่ลึกซึ้งเกินไปไกลจากวิถีการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะ ผู้เรียนเห็นว่าไม่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ดังนั้น ลักษณะเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมที่ เหมาะสมกับเยาวชนในยุค 4.0 นี้ ควรนำเสนอในเรื่องที่ใกล้ตัวมีเนื้อหาที่ปรับเข้ากับยุค ปัจจุบัน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย เข้าถึงง่าย จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนอาจเป็นรูปแบบของเกมสื่อกิจกรรม ธรรมะ แอปพลิเคชันต่าง ๆ การ์ตูนแอนิเมชันเชิงคุณธรรมจริยธรรม โซเชียลลักษณะของการ ไลฟ์สดที่สอดแทรกธรรมะ หรือเว็บไซต์รวบรวมสื่อการสอนธรรมะต่าง ๆ ที่หลากหลาย

5.2 อภิปรายผล

จากการประมวลผลข้อมูลของประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด จำนวน 9,140,544 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เป็นกลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนจำนวน 10 โรงเรียนของภาคทั้ง 4 ของประเทศไทย จำนวน 440 คน ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศหญิง จำนวน 270 คน และเพศชาย จำนวน 170 คน ส่วนมากโดยเฉลี่ยมีอายุระหว่าง 15-17 ปี จำนวน 297 คน โดยมากศึกษาอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 158 คน และผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา ของเยาวชนไทย ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนทั้ง 10 ข้อ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.56) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ฟังบรรยายธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$ S.D. = 1.10) อธิบายได้ว่า เยาวชนยังให้ความสนใจฟังการบรรยายธรรม ซึ่งมักจะเป็นการบรรยายจาก พระสงฆ์และฆราวาสผู้มีความชำนาญความรู้ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมักจะมีการบรรยายผ่าน โอกาสวันสำคัญหรือการบรรยายผ่านการอบรมโครงการต่าง ๆ

2) ฟังพระเทศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$ S.D. = 1.09) อธิบายได้ว่า เป็นเรื่องที่ยังน่าสนใจที่เยาวชนยังให้ความสนใจในการฟังเทศน์ เพราะการ เทศน์จะมีแต่พระภิกษุสงฆ์หรือนักบวชในพระพุทธศาสนาทำการเทศน์ นอกจากจะได้คติ ความรู้โดยตรงจากพระภิกษุสงฆ์แล้วยังถือว่าเป็นการสืบต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ของชาวพุทธอีกทั้งยังเป็นการสืบต่อพระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่งโดยตรง

3) อ่านหนังสือธรรมะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$ S.D. = 1.07) อธิบายได้ว่าเอกสารตำราทางพระพุทธศาสนายังเป็นที่น่าสนใจเรียนรู้ของเยาวชน ซึ่ง หนังสือธรรมะในปัจจุบันได้มีการเขียนและตีพิมพ์รูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้น บางเล่มมี ภาพประกอบให้เข้าใจง่ายมากขึ้น บางเล่มพิมพ์ในรูปแบบนิทานประกอบภาพทำให้เป็นที่ น่าสนใจของเยาวชนในการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

4) เรียนในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$ S.D. = 1.00) อธิบายได้ว่า การเรียนในห้องเรียนยังเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดของเยาวชน ถ้าเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วการเรียนในห้องเรียนมีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในห้องเรียนของเยาวชน ควรปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยน่าสนใจและสามารถเรียนรู้ได้ง่ายผ่านนวัตกรรมและสื่อต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน จะทำให้ผลการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนดียิ่งขึ้น

5) เข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$ S.D. = 0.98) อธิบายได้ว่าโครงการอบรมในโอกาสต่าง ๆ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ยังเป็นที่น่าสนใจของเยาวชนและเป็นกิจกรรมค่อยข้างให้ผลเป็นรูปธรรมแก่ผู้เข้าอบรม สามารถนำผลของการอบรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

6) เรียนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = 1.11) อธิบายได้ว่า การเรียนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยยังน้อยถ้าเทียบกับตัวเลขทั้งหมด ดังนั้น สถาบันการศึกษาหรือผู้ปกครองควรหันมาให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนได้มีการเรียนรู้ให้มากขึ้นกว่าเดิม

7) พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$ S.D. = 1.11) อธิบายได้ว่า การเรียนพระพุทธศาสนาในวันอาทิตย์ได้เป็นที่นิยมหรือให้ความสำคัญน้อยลง จะเห็นได้จากตัวเลขค่าเฉลี่ยรายข้อเทียบกับอีกหลายข้อยังมีค่าเฉลี่ยที่น้อยน่าเป็นห่วง จึงควรส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในข้อนี้ให้มากขึ้น

8) ฟังรายการวิทยุ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$ S.D. = 1.04) อธิบายได้ว่า เยาวชนมักจะชอบเห็นทั้งภาพและฟังเสียง จึงจะสนใจเรียนรู้มากกว่าฟังเสียงบรรยายอย่างเดียว ดังนั้นรายการบรรยายธรรมผ่านรายการวิทยุหรือรายการธรรมะอื่น ๆ จึงไม่ได้รับการสนใจจากเยาวชนมากเท่าที่ควรจะเห็นได้จากตัวเลขที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำมากถ้าเทียบกับข้ออื่น ๆ

9) ดูรายการธรรมะทางช่องทีวี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$ S.D. = 1.09) อธิบายได้ว่า รายการธรรมะล้วน ๆ หากไม่มีสื่อภาพหรือสื่อดึงดูดใจที่ทันสมัยปัจจุบัน จะทำให้เยาวชนมีความสนใจน้อยลง

10) ดูรายการสารคดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = 1.05) อธิบายได้ว่า รายการสารคดีจะมีภาพและเสียงบรรยาย ทำให้เป็นที่น่าสนใจของเยาวชนทำให้ตัวเลขค่าเฉลี่ยมีค่าที่สูงขึ้นมา ดังนั้น จากพฤติกรรมดังกล่าวจึงควรปรับสื่อและหรือการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจของเยาวชนในยุคปัจจุบัน

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่ได้จากทัศนคติของเยาวชนที่มีมุมมองตรงกันว่า ผู้สอนหรือครูบางคนรู้หลักธรรมเยอะแต่ไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบเมื่อเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เข้าใจยากทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรายวิชาอื่นที่น่าสนใจมากกว่าพระพุทธศาสนา เยาวชนบางคนอ่านภาษาบาลีไม่ออกและแปลไม่ได้ ส่วนบางคน

อ่านออกแต่แปลไม่ได้ บางคนแปลเนื้อหาจากภาษาบาลีแล้วยังต้องมาแปลความหมายให้เป็นภาษาไทยที่ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันทั่วไปอีก ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนประการหนึ่ง เนื้อหาบางส่วนที่นำมาสอนหรืออบรมให้แก่เยาวชนมีความหมายลึกซึ้งเกินไปยากต่อการเข้าถึงความหมาย เป็นเนื้อหาเดิม ๆ ทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจมีเนื้อหาเยอะบางครั้งคำบาลีเข้าใจยาก เพื่อให้เยาวชนเข้าใจง่ายขึ้นควรปรับเนื้อหาให้มีภาษาบาลีน้อยลง และลดปัญหาด้านเนื้อหาการเรียนยาวและต้องจำเนื้อหาเยอะควรคัดเนื้อหาเฉพาะหมวดหมู่ที่จำเป็นง่ายต่อการเข้าใจให้เป็นเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชน ปรับให้เข้ากับยุคสมัยทำให้ผู้เรียนนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้ ส่วนทางด้านห้องเรียนพระพุทธศาสนาควรมีสื่อภาพหรือสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม โดยห้องเรียนควรมีสื่อที่ดูแล้วเกิดแรงจูงใจ สามารถนำไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนและประการสุดท้ายควรให้ความสำคัญรายวิชาพระพุทธศาสนา ให้มีการประเมินที่มีน้ำหนักหรือมีค่าหน่วยกิตมากขึ้น ควรปรับให้มีความเหมาะสมเหมือนหน่วยการเรียนของรายวิชาอื่น ๆ ที่เป็นรายวิชาสายสังคม ถ้าหากรายวิชาพระพุทธศาสนามีผลการเรียนที่มีความสำคัญรายวิชาหนึ่ง ก็จะเป็นการกระตุ้นความสนใจที่จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจหรือสนใจในรายวิชานี้มากขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูลและจอย ทองกลมศรี, (2560) การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมการศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัย” โดยสรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนวัตกรรมการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ มีการฝึกอบรมวิธีการประดิษฐ์สื่อการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยควรมีการจัดอบรมในทุกปี เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ทันสมัยเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนและกลุ่มวิชาต่าง ๆ ด้านการพัฒนาทักษะควรเลือกนวัตกรรมที่เข้ากับวัยและสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี และส่งเสริมให้ทำการวิจัยรูปแบบการเรียน การสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจและด้านการพัฒนาเจตคติควรให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อ โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาต่อยอดพัฒนาให้เป็นสื่อการเรียนรู้

สรุปประเด็นได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของเยาวชนจะมีการตอบสนองหรือสนใจเรียนรู้ในสิ่งนั้นมากเป็นพิเศษหากเขาได้มองเห็นว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับวัยหรือเข้ากับยุคสมัยที่เขาได้รับรู้และโลกที่เป็นจริงในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันในลักษณะเป็นรูปธรรมและเป็นเรื่องง่ายรวดเร็วเข้ากับยุคสมัย

ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ผลการศึกษาวิจัย พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน ทั้ง 8 ข้อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.91 S.D. = 0.50) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1) เรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.25 S.D. = 0.94) อธิบายได้ว่า ถ้าดูจากตัวเลขค่าเฉลี่ยของทุกข้อแล้ว จะเห็นได้ว่าข้อนี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งก็หมายความว่าเยาวชนได้ให้ความสนใจและมีองค์ความรู้

เกี่ยวกับเรื่องศีล 5 ซึ่งถือว่าเป็นหลักจริยธรรมพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) เรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$ S.D. = 0.94) อธิบายได้ว่า ถ้าดูจากตัวเลขค่าเฉลี่ยของทุกข้อแล้ว จะเห็นได้ว่าข้อนี้มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากเรื่องศีล 5 ซึ่งก็หมายความว่าเยาวชนได้ให้ความสนใจและมีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศีล 8 ซึ่งถือว่าเป็นหลักจริยธรรมการดำรงชีวิตที่มีความเกี่ยวเนื่องกันและเยาวชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3) เรื่องไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=0.87) อธิบายได้ว่า เยาวชนได้มีพื้นฐานที่ดีในการที่จะศึกษาเรียนรู้ความรู้ในทางพระพุทธศาสนาเพราะหลักไตรสิกขาถือว่าเป็นหลักธรรมสำคัญที่เป็นฐานในการนำไปสู่การเรียนรู้หรือการปฏิบัติที่ละเอียดหรือสูงขึ้นต่อไปได้

4) เรื่องไตรลักษณ์ได้แก่ อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง ความเป็นทุกข์และอนัตตา ความไม่มีตัวตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.92) อธิบายได้ว่า จากตัวเลขค่าเฉลี่ยแสดงให้เห็นว่าเรื่องนี้เยาวชนค่อนข้างยังมีความเข้าใจยาก เพราะหลักธรรมข้อนี้ต้องทำความเข้าใจทั้งนามธรรมและรูปธรรม จะเห็นได้ว่า แบบสอบถามมีความเห็นที่สอดคล้องกันกับข้อสัมภาษณ์ที่ว่าเยาวชนไม่ค่อยชอบหรือสนใจที่จะเรียนรู้หรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ลึกซึ้งเป็นนามธรรม ควรมีสื่อหรือนวัตกรรมที่มีทั้งภาพและเสียงอธิบายประกอบสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนในการศึกษาพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักการหรือหลักธรรมที่มีความละเอียดลึกซึ้งเช่นนี้

5) เรื่องพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 0.93) อธิบายได้ว่าจากตัวเลขทางสถิติที่ไม่ต่ำมากอยู่ระดับกลาง ๆ จะเห็นได้ว่าเยาวชนยังมีความสนใจและเข้าใจในหลักการสำคัญที่จะนำพาหรือเป็นเครื่องหมายของการเป็นคนดีในสังคมและเป็นหลักการสำคัญในด้านของการเอื้ออาทรซึ่งกันและกันของคนในสังคม

6) เรื่องสติ ความระลึกได้และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$ S.D. = 0.89) อธิบายได้ว่า เยาวชนให้ความสนใจและมีองค์ความรู้ในหลักธรรมข้อนี้อยู่ในระดับที่ดีถ้าเทียบกับตัวเลขค่าเฉลี่ยของทุกข้อเป็นรองแค่เรื่องศีล ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า เมื่อเยาวชนได้ผ่านการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหรือผ่านการอบรมธรรมะแล้วจะทำให้มีสติในการทำงานมากขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันได้

7) เรื่องอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 0.95) อธิบายได้ว่า เยาวชนยังมีความเข้าใจในหลักการข้อนี้กลาง ๆ ถ้าเทียบกับตัวเลขทุกข้อ ดังนั้นหลักการหรือหลักธรรมที่มีความลึกซึ้งลักษณะนี้ควรมีสื่อหรือนวัตกรรมประกอบการสอนหรือการอบรมจะทำให้เยาวชนมีความสนใจและเข้าใจมากขึ้น

8) เรื่องความกตัญญูทเวที คือการรู้จักบุญคุณที่บุคคลอื่นกระทำต่อเรา และตอบแทนเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = 0.96) อธิบายได้ว่าจากตัวเลขก็ยังถือว่าเยาวชนมีความเข้าใจหลักจริยธรรมสำคัญข้อหนึ่งของการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันของคนในสังคม ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถ้าเทียบกับตัวเลขของทุกข้อ

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่ได้จากทัศนคติของเยาวชนที่มีมุมมองตรงกันว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน มีองค์ความรู้มากที่สุดคือเรื่องศีล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี และเรื่องศีล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น โดยองค์ความรู้และความเข้าใจในคำสอนพระพุทธศาสนาผ่านการเรียนที่ปรับใช้โดยสื่อหรือนวัตกรรมที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน หรือผ่านการอบรมเป็นต้น ซึ่งเยาวชนให้ความสำคัญในหลักคำสอนที่มีการสอนสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ได้จริง เข้าใจในแง่มุมของการอ่านธรรมะหรือเรียนแล้วทำให้จิตใจผ่อนคลาย ได้ความรู้สำหรับการเห็นคุณค่าของตนเองว่าควรตั้งเป้าหมายอะไร ได้รู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตหลังจากฟังธรรมะแล้วสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดวิสุทธิ์ศรี นนทขโย (เทียนวิเศษ) และคณะ, (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขาของนักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขาของนักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1. ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ระบบการบริหารที่มีอย่างเป็นระบบ สภาพสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อ อยู่ในระดับมาก 2. ด้านกระบวนการ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักไตรสิกขาและมีปฏิสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร 3. ด้านผลผลิต ส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรม เชื่อมั่นในผลของการทำความดี และ 4. ด้านผลกระทบ คือ บ้าน วัด สถาบันการศึกษา ได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขาของวิทยาเขตในระดับมาก

ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้อทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาการเรียนรู้อทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนทั้ง 7 ข้อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.91$ S.D. = 0.50) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ฟังภาษาที่บรรยายไม่เข้าใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$ S.D. = 0.96) อธิบายได้ว่าการเรียนรู้อพระพุทธศาสนาเรื่องภาษาที่สอนหรือบรรยายควรให้ความเข้าใจง่าย ควรลดการใช้ภาษาบาลีในเนื้อหาวิชาสำหรับการเรียนรู้อของเยาวชน เพราะจากตัวเลขเทียบกับทุกข้อถือว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากข้อหนึ่ง

2) เนื้อหาไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$ S.D. = 1.01) อธิบายได้ว่าเนื้อหาของการสอนหรือบรรยาย ความรู้พระพุทธศาสนาได้มีการปรับใช้ให้เข้ากับยุคสมัยอยู่ในระดับที่ดีขึ้นเพราะดูจากตัวเลขสถิติเทียบกับทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับการข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่าหากหลักธรรมหรือความรู้ในพระพุทธศาสนาที่

นำมาให้เยาวชนได้เรียนรู้ ไม่มีการปรับให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันแล้วจะทำให้เยาวชนผู้เรียนไม่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้

3) เนื้อหาที่ซึ่งเกินไป ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$ S.D. = 1.02) อธิบายได้ว่า เนื้อหาของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาก็ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งซึ่งจากตัวเลขเทียบจากทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า เยาวชนไม่ค่อยให้ความสนใจเรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาในเรื่องที่มีความละเอียดลึกซึ้งเกินไปซึ่งเป็นเรื่องไกลตัวไม่อยู่กับปัจจุบัน

4) เนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$ S.D.=1.02) อธิบายได้ว่า เนื้อหาเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน ดังนั้นจึงควรปรับให้มีเนื้อหาเข้าใจง่ายเข้ายุคสมัยปัจจุบันสามารถนำไปปฏิบัติได้

5 ใช้เวลานานเกินไปในการเทศนาหรือบรรยาย ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$ S.D. = 0.97) อธิบายได้ว่า การเทศนาหรือบรรยายการอบรมที่ใช้เวลานานก็เป็นปัญหาประการหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า การเรียนรู้พระพุทธศาสนาควรมีความกระชับสรุปสั้น ๆ ให้มีความเข้าใจง่าย ๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริง

6) เรียนพระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$ S.D. = 1.01) อธิบายได้ว่า การเรียนในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญซึ่งดูจากตัวเลขค่าเฉลี่ยเทียบกับทุกข้ออยู่ในระดับที่มาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า ปัญหาในการเรียนพระพุทธศาสนาในห้องเรียนมีหลายสาเหตุ เช่นผู้สอน เนื้อหา สื่อที่ใช้สอนรวมถึงแรงจูงใจจากผลการเรียนที่มีหน่วยกิตน้อย

7) ไม่เข้าใจการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = 0.96) อธิบายได้ว่า เยาวชนยังไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนรู้จากพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ดังนั้น ไม่ควรสอนเพื่อให้เด็กจำเท่านั้น ควรสอนวิธีการหรือวิถีทางเพื่อให้เยาวชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตจริงได้ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า เยาวชนไม่ชอบเรียนรู้เรื่องที่ไม่อยู่กับปัจจุบันและไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงกับชีวิต

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่ได้จากทัศนคติของเยาวชนที่มีมุมมองตรงกันว่า ปัญหาจากผู้สอนหรือครูบางคนรู้หลักธรรมเยอะแต่ไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบเมื่อเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เข้าใจยากทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรายวิชาอื่นที่ น่าสนใจมากกว่าพระพุทธศาสนา ปัญหาอีกประการหนึ่งการสอนเนื้อหาเยอะและยาก เนื่องจากหลักธรรมมากเกินไป และผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายเป็นหลักทำให้เข้าใจยาก การเรียนรู้หรือการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาควรให้เข้าใจง่ายเนื้อหากระชับไม่ควรเน้นภาษาบาลีมากเกินไป สอนเท่าที่นำไปใช้ในการชีวิตจริงได้ ปัญหาอีกประการหนึ่ง เนื้อหาที่มีภาษาบาลีมากก็เป็นปัญหาสำคัญของผู้เรียนพระพุทธศาสนา ซึ่งเยาวชนโดยมากอ่านภาษาบาลีไม่ออกและแปลไม่ได้ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของ

เยาวชนและปัญหาอีกประการคือเนื้อหาบางส่วนที่นำมาสอนหรืออบรมให้แก่เยาวชนมีความหมายลึกซึ้งเกินไปยากต่อการเข้าถึงความหมาย เป็นเนื้อหาเดิม ๆ ทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจ และเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ถูกปรับให้เข้ากับยุคสมัยทำให้ผู้เรียนรู้มีความสับสนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก ส่วนปัญหาด้านสื่อประจำห้องเรียนพระพุทธศาสนา ยังมีสื่อการเรียนน้อย ไม่ว่าจะเป็นสื่อภาพหรือสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม ที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้และยังขาดสื่อหรือนวัตกรรมที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ, (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ ด้านบุคลากรในระดับผู้บริหาร ควรมีพฤติกรรมผู้นำทางเทคโนโลยี เพื่อนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในด้านการบริหารงานโรงเรียนและด้านการเรียนการสอน โดยกำหนดลงในแผนพัฒนาปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน กำหนดเป็นนโยบายตั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ในระดับครูโรงเรียนควรเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อมองเห็นถึงความสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่ 4 เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนา สำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน ทั้ง 7 ข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.96 S.D. = 0.46) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1) สื่อมัลติมีเดียหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.89 S.D. = 0.96) อธิบายได้ว่า สื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบในการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ยังเป็นตัวเลือกอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบจากตัวเลขค่าเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว

2) สื่อมัลติมีเดียสารคดีเกี่ยวกับประวัติและคำสอนของพระสาวกในพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.98 S.D. = 0.95) อธิบายได้ว่า สื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบในการเรียนรู้พุทธประวัติ ยังคงเป็นตัวเลือกอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบจากตัวเลขค่าเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว

3) แอนิเมชัน (Animation) ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.99 S.D. = 0.93) อธิบายได้ว่าสื่อแอนิเมชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เป็นตัวเลือกหนึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมากหากเทียบจากตัวเลขค่าเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนผู้เรียนให้ความสนใจการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีสื่อหรือนวัตกรรมที่เป็นแอนิเมชัน เช่น เกมส์ หรือภาพแอนิเมชัน

สวย ๆ อธิบายความหมายของธรรมะผ่านภาพแอนิเมชัน ซึ่งก็เป็นสื่อหรือนวัตกรรมที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน

4) แอนิเมชัน (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติพระพุทธเจ้าและสาวกในพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ S.D. =) อธิบายได้ว่า สื่อแอนิเมชันสำหรับการเรียนรู้พุทธประวัติ เป็นตัวเลือกหนึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมากหากเทียบจากตัวเลขค่าเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนผู้เรียนให้ความสนใจการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่เป็นแนวแอนิเมชัน ซึ่งเป็นสื่อหรือนวัตกรรมที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันที่กำลังเป็นที่นิยม

5) สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้หลักธรรมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$ S.D. = 0.93) อธิบายได้ว่า อันไหนที่มีลักษณะเป็นหลักธรรมล้วน ๆ เยาวชนมักจะมองว่าเป็นเรื่องยากจึงทำให้มีความน่าสนใจน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนผู้เรียนให้ความสนใจการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีเนื้อหาเข้าใจง่าย ๆ นำไปใช้ได้จริง ไม่ชอบเรียนรู้หลักธรรมล้วน ๆ ที่มีความลึกซึ้งเป็นคำสอนแบบเดิม ๆ ไม่ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย

6) สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวก ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$ S.D. = 0.88) อธิบายได้ว่า เยาวชนได้ให้ความสนใจสื่อแอปพลิเคชันหลายอย่างที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายเช่นการเปิดผ่านคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อกับโซเชียล เป็นการเรียนรู้ที่กำลังเป็นที่นิยมในยุค 4.0 นี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดถ้าเทียบกับตัวเลขของข้ออื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนผู้เรียนให้ความสนใจการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีสื่อหรือนวัตกรรมและแอปพลิเคชันที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันเข้าถึงง่าย เข้าใจง่าย สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

7) สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$ S.D. = 0.94) อธิบายได้ว่า เยาวชนได้ให้ความสนใจสื่อแอปพลิเคชันที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายเช่นการเปิดผ่านคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อกับโซเชียล กำลังเป็นที่นิยมในยุค 4.0 มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากสื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวกเมื่อเทียบกับตัวเลขของข้ออื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนผู้เรียนให้ความสนใจการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีสื่อหรือนวัตกรรมและแอปพลิเคชันที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันเข้าถึงง่าย เข้าใจง่าย สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่ได้จากทัศนคติของเยาวชนที่มีมุมมองตรงกันว่านวัตกรรมควรให้ความสำคัญสองด้าน คือด้านเนื้อหาไม่ควรมีเนื้อหาที่เป็นภาษาบาลีมากเกินไป ผู้เรียนโดยมากอ่านภาษาบาลีไม่ได้หรือบางคนอ่านได้แต่แปลไม่ได้ ทำให้ผู้ไม่เข้าใจความหมายของเนื้อหา ไม่มีการบูรณาการเนื้อหาของสื่อให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ เนื้อหาที่ลึกซึ้งเกินไป เป็นเรื่องเก่าไม่ทันสมัยและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมือนวิชาการทั่วไปที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และ

ด้านลักษณะของนวัตกรรม ควรเป็นสื่อการเรียนที่สามารถสอนหรือเรียนรู้ได้ตลอดเวลาใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเรียนธรรมชาติเช่นเว็บไซต์เป็นที่รวบรวมความรู้ในทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายสามารถเข้าศึกษาด้วยตนเองได้ หรือให้ทำเป็นคลิปสอนธรรมะสั้น ๆ ที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย สื่อนิทานหรือการ์ตูนแอนิเมชันที่มีภาพสวย ๆ เชิงคุณธรรมจริยธรรมที่สอดแทรกธรรมะซึ่งผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหาและฟังเนื้อหาที่บรรยายอัตโนมัติโดยไม่ต้องอ่านเอง อีกประการหนึ่งนวัตกรรมที่น่าสนใจควรมีสิ่งดึงดูดใจได้แก่อยากเรียนรู้สามารถเข้าไปศึกษาด้วยตนเอง เช่นมีการตอบปัญหาธรรมะแบบออนไลน์ให้ผู้เรียนได้ทดสอบองค์ความรู้และหากตอบผ่านก็จะได้รับรางวัลตอบแทนเช่นเกียรติบัตรแบบออนไลน์โดยอัตโนมัติเพื่อเป็นการกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้นหรืออาจเป็นสื่อในลักษณะของการไลฟ์สดที่สอดแทรกธรรมะ ควรลดเนื้อหาที่ลึกซึ้งเกินไปไกลจากวิถีการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะผู้เรียนเห็นว่าไม่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ดังนั้น ลักษณะเนื้อหาของสื่อหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมกับเยาวชนในยุค 4.0 นี้ ควรนำเสนอในเรื่องที่ใกล้ตัวมีเนื้อหาที่ปรับเข้ากับยุคปัจจุบัน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย เข้าถึงง่ายผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนอาจเป็นรูปแบบของเกมส์ที่สอดแทรกธรรมะ แอปพลิเคชันต่าง ๆ การ์ตูนแอนิเมชันเชิงคุณธรรมจริยธรรมสื่อโซเชียลลักษณะของการไลฟ์สดที่สอดแทรกธรรมะ หรือเว็บไซต์รวบรวมสื่อการสอนธรรมะต่าง ๆ ที่หลากหลาย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์สิริ พันธุ์เตี้ย, (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง มรดกโลกใน อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมิทธาขินุทิศ เบญจมราชาลัย” ผลการวิจัยพบว่า ประการที่ 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง มรดกโลกในอาเซียน เป็นสื่อการเรียน การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้เป็นการเรียนการสอนได้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับองค์ประกอบ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรวมถึงการออกแบบบทเรียนให้มีความน่าสนใจโดยใช้ เทคนิคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สี เสียง ทำให้เกิดการดึงดูด ความสนใจของผู้เรียน และทำให้การเรียนรู้ เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และประการที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจาก บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง มรดกโลกในอาเซียน สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการเรียนเรื่องมรดกโลกในอาเซียน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลมาอย่างละเอียด และได้สอบถามเพิ่มเติมกับครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้แล้วนำมารวบรวมและถ่ายทอดผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่องมรดกโลกในอาเซียน โดยถ้าดูจากผลความพึงพอใจจึงทำให้เข้าใจได้ว่า การนำเสนอเนื้อหาที่ยาก ๆ รายละเอียดมากและไม่น่าสนใจมาออกแบบและทำให้น่าสนใจผ่านสื่อมัลติมีเดีย เป็นประโยชน์และสามารถนำสื่อชิ้นนี้ไปใช้เผยแพร่ต่อไปได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลความถี่ของข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ประมวลและจัดกลุ่มข้อเสนอแนะออกเป็น 4 ข้อ คือ

1) เยาวชนมีความสนใจศึกษาและปฏิบัติในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไปในทิศทางเดียวกันคือเน้นเรื่องการเรียนรู้หรือการอบรมที่มีความผ่อนคลายไม่เครียดมีความสุขและเข้าใจง่าย

2) การสอนวิชาพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนควรเรื่องที่ไม่ซับซ้อนหรือลึกซึ้งเกินไป ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวสิ่งที่มีมองเห็นเป็นรูปธรรมนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เยาวชนมักจะไม่ใช่ใจในเรื่องที่เป็นนามธรรมเช่นโลกหน้าเป็นต้นซึ่งมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ใช่เรื่องจำเป็นนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงเหมือนวิชาการอื่น ๆ

3) เยาวชนไม่มีความสนใจฟังการสอนหรือบรรยายที่ใช้เวลานานและฟังไม่ค่อยเข้าใจในแต่อยากให้การสอนพุทธศาสนามีลักษณะการบรรยายหรือการอบรมที่ใช้ภาษาหรือการสื่อสารให้ทันสมัย ฟังแล้วเข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติได้เลย

4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา ที่เหมาะกับเยาวชน ควรเป็นลักษณะเข้ากับยุคสมัยใหม่ เช่นการเทศนาธรรมถ่ายลงโซเชียล เช่นการไลฟ์สดธรรมะการนำคำสอนหรือธรรมะบรรยายลงในติ๊กต็อก (Tiktok) ยูทูบ (Youtupe) เฟสบุ๊ค (facebook) และสื่อแอนิเมชั่น (Animation) แทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เว็บไซต์ที่รวมเอาสื่อการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ผู้เรียนหรือผู้สนใจเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครื่องพกพา เช่น โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smartphone) ไอแพค (Ipaq) ไอโฟน (Iphone) และอื่น ๆ สามารถศึกษาด้วยตนเองได้ทุกที่และทุกเวลาหากมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต

5.4 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0” มีประเด็นดังต่อไปนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ปัญหาของเยาวชนหรือนักเรียนในการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนาจากครูผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านวิชาพระพุทธศาสนาไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านการสอนและการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ดังนั้น นโยบายของกระทรวงหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายการบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งผู้สอนเฉพาะสาขาด้านพระพุทธศาสนาโดยตรง

2) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรปรับหลักสูตรทางด้านพระพุทธศาสนาให้เป็นรายวิชาบังคับเรียนในกลุ่มวิชาสังคม

3) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมการศาสนาโดยมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายร่วมกันปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรในรายวิชาทาง

พระพุทธศาสนา โดยให้มีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการสามารถนำไปใช้หรือปฏิบัติได้ง่ายสำหรับเยาวชนและควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาบาลีให้มากขึ้นในชั่วโมงการสอน

4) หลักสูตรการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและกิจกรรมการฝึกอบรมธรรมะควบคู่กันไป ซึ่งจากผลการวิจัย เยาวชนมีความสนใจในกิจกรรมการอบรมธรรมะที่สื่อให้เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) การสอนหรืออบรมธรรมะควรนำสื่อโซเชียลการไลฟ์สดผ่านแอปพลิเคชันไปเป็นเครื่องมือการสอนประการหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีความสนใจมากขึ้น

2) เว็บไซต์เป็นเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่าย ใช้งานง่าย สามารถเรียนรู้ได้เองทุกที่เป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้สอนในการนำเสนอสื่อการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนในปัจจุบัน

3) เทคโนโลยี เกมส์ (Game) การ์ตูนแอนิเมชัน (Cartoon Animations) และนวัตกรรม VR.(Virtual Reality) เป็นสิ่งที่เยาวชนในยุคปัจจุบันสนใจ ผู้สอนควรนำมาประยุกต์แทรกธรรมะหรือคุณธรรม จริยธรรม ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา

4) งานวิจัยนี้ได้สร้างเว็บไซต์ www.dhammasara.com ขึ้นมา เพื่อเผยแพร่สาระณะเป็นที่รวบรวมความรู้พระพุทธศาสนาที่หลากหลายสามารถนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ได้

5.) ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในเรื่องนี้เผยแพร่ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา รวมถึงสถาบันสงฆ์ที่มีบทบาทโดยตรงในการอบรมประชาชน

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายต่อไปในทัศนะที่กว้างมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาองค์ความรู้ (Body of knowledge) และสร้างรูปแบบ (Model) การศึกษาเพื่อพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรมีการวิจัยด้านการสร้างนวัตกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางพระพุทธศาสนาสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชนและประชาชนทั่วไป

2) ควรมีการวิจัยด้านเทคนิคการสอนพระพุทธศาสนา ที่มีผลเชิงประจักษ์เป็นที่สนใจเรียนรู้ของผู้เรียนหรือผู้ฟังโดยทั่วไป

3) ควรมีการวิจัย ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการอบรมความรู้พระพุทธศาสนาเชื่อมโยงบ้าน วัดและโรงเรียนเพื่อให้เยาวชนได้มีการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4) ควรมีการวิจัยหลักสูตรการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาในห้องเรียนสำหรับเยาวชนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนทั้งผลทางด้านวิชาการและปฏิบัติการ

- 5) ควรมีการวิจัยการนำเสนอวิชาการศึกษาพระพุทธศาสนาโดยยูทูปเบอร์ (Youtuber) ผ่านช่องทางยูทูป (Youtube) ที่กำลังเป็นที่นิยมของเยาวชนในปัจจุบัน
- 6) ควรมีการวิจัยการเรียนรู้ภาษาบาลีผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้สนใจเรียนรู้เข้าใจง่าย

บรรณานุกรม

- กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ. (2540). *แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับสายงานด้านมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแถมมี.
- กรมการศาสนา. (2524). *พระสูตรและอรรถกถาแปล. พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กรมการศาสนา. (2530). *พระไตรปิฎกแปลเป็นไทยฉบับสังคายนา. เล่มที่ 2, 10, 13, 15, 25* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2560.*
- กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. (ออนไลน์).* สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2564.
จาก <https://dmh.go.th/abstract/nurse/details.asp?id=1295>.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). *จิตวิทยาการศึกษา.* กรุงเทพฯ : นิยมวิทยา.
- การศึกษาเด็กไทยในยุคThailand 4.0 (บทความออนไลน์).* 2561. สืบค้น 25 มีนาคม 2564.
จาก <http://herocatman.blogspot.com/2018/02/thailand-4.html>
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, พิมพ์ครั้งที่2.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *ไอซีทีเพื่อการศึกษา.* กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 2.* กรุงเทพฯ:สำนักงานฯ.
- ครรชิต มลัยวงศ์. (2539). *ก้าวไกลไปกับคอมพิวเตอร์.* กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- ความหมายเทคโนโลยี. (บทความออนไลน์).* สืบค้น 18 กรกฎาคม 2564.
จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/เทคโนโลยี>.
- จรรยา เหนียนเฉลย. (2549). *เทคโนโลยีการศึกษา.* กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- จรรยา วงศ์สายัณห์. (2520). *การศึกษากับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- จันทนา อุดม และคณะ. (2559). *สถาบันหลักของสังคมกับการพัฒนาเยาวชน. วารสารวิจัย-ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 11(2), 235-236.*
- จำเนียร แสงเสนา. (2559). *รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ปริญญาณิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- จิราภา เต็งไตรรัตน์. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 7.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ใจทิพย์ ณ สงขลา.(2561). *การออกแบบการเรียนรู้อย่างดิจิทัล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมชนม์ รักลีลาววัฒน์ และเด่น ชะเนตยั้ง. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของสมอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(6), 1716-1728.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับแนวคิด
ห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับ
นักศึกษาครุคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(3), 1-12.
- ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม. (2559). เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนใน
ศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal วารสาร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9 (3), 436-452.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีทางการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพล แสงชีว. (2552). *แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อยกระดับ
คุณภาพนักเรียน. (บทความออนไลน์)*. สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2564.
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/304200>.
- ณัฐพัชร์ กุลกวินนาคเพ็ง และคณะ. (2563). การบริหารจัดการการเรียนการสอนในยุคไทย
แลนด์ 4.0 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศิริรัฐนิคม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 5(1), 283-296.
- ณัฏชลิตา บุตรดีวงศ์. (2561). *การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนแสนสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 18. การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก*.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2562). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- दनัยศักดิ์ กาโร. (2562). *ปฏิวัติการสอนสู่ห้องเรียน 4.0 ด้วย Google for Education*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดร.สุไม บิลโบ, (2557). *การออกแบบและพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้ ADDIE Model*.
เอกสารประกอบการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา.
สืบค้น 25 มีนาคม 2654. จาก <https://board.postjung.com/1251796>
- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (2557). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการ
สร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จาก
ประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย*. กรุงเทพฯ : หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์. (2560). *ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0*.

- วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (ออนไลน์).ปีที่ 7 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม – ธันวาคม.สืบค้น 20 มกราคม 2564. จาก <http://e-jodil.stou.ac.th>.
- ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane,1967) อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, (2549). *การวิจัยและ
วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ : บริษัทวีอินเตอร์พรีนท์.
ทีศนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โทมัส ฮิวซ์ (Thomasl Hughes, 1971) อ้างในไชยยศ เรืองสุวรรณ, (2521). *หลักการ
ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ประสานการพิมพ์.
นวัตกรรมทางการศึกษา. (บทความออนไลน์). สืบค้น 29 มีนาคม 2565.
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/401951>
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2521). *นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา*.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์-
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 6*. กรุงเทพฯ : เอสอาพรินต์ตั้ง.
บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 7*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2544). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ประโยชน์ของเทคโนโลยี. (บทความออนไลน์). สืบค้น 15 กันยายน 2564.
จาก <https://tuemaster.com/blog/ประโยชน์ของเทคโนโลยี-technology/>
- เป็รื่อง กุมุท. (2519). *การวิจัยและนวัตกรรมการสอน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
ทรวิโรฒประสานมิตร.
- พงศกร มงคลหมู่ (2563). การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม. *วารสารบวรสหการศึกษ
และมนุษยสังคมศาสตร์*, 1(1), 59-69.
- พระปลัดวิสุทธิ์ศรี นนทขโย (เทียนวิเศษ)และคณะ. (2563). การพัฒนาการเรียนรู้ตามหลัก-
ไตรสิกขาของนักศึกษาวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช.
วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 5(2), 27-41.
- พระพนมภรณ์ ฐานิสโรและคณะ. (2563). การพัฒนาด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษา
ในศตวรรษที่21ของเยาวชนไทย,*Journal of Roi Kaensarn Academi*,5(2), 271.
- พระมหาบุญเรือน แก้ววงษ์น้อย. (2544), อ้างในพระมหากำพล คุณงกโร, (2557).
การพัฒนาเยาวชนแนวพุทธ. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.
- พระมหาอนันต์ องค์กรศิริ. (2561). คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์
4.0. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 2(2), 81-90.
- พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย. (บทความออนไลน์). สืบค้น 29 มีนาคม 2565.
จาก <https://54041041n.wordpress.com/flush-style/>.
- พิชัย บุญมาหนองคู , ศิริ ถีอาสนา และวุฒิกร สายแก้ว. (2557) การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อ-
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- ประณศึกษามหาสารคาม เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษ มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
ทรวิโรฒ*. ปีที่ 11 ฉบับที่ 20.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2550) อ่างโน วชิรศักดิ์ มัชฌิมภาโร, (2557 : 5). บทบาทของนวัตกรรม
การศึกษาต่อการเรียนรู้. *วารสารราชพฤกษ์*, 12(2), 1-9.
- พิมพ์สิริ พันธุ์เตี้ย. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่องมรดกโลกในอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเบญจมราชาลัย.
วารสารวิจัยออนไลน์ นวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2(1), 8-15.
- เพ็ญประภา ศรีประสม. *ประเทศไทย 4.0 จะพัฒนาเรื่องใดบ้าง. (ออนไลน์).*
สืบค้น 22 มีนาคม 2564. จาก [http://ced.sci.psu.ac.th/km/km/experience-
km/2560/thailand 4.0](http://ced.sci.psu.ac.th/km/km/experience-km/2560/thailand 4.0).
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2548). *ไอซีทีกับการเปลี่ยนวิถีการเรียนรู้.(ออนไลน์).*
สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564.
จาก http://www.ku.ac.th/magazine_online/ict_.htm. 2547
- มารุต พัฒนาผล. (2561). การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับ
บัณฑิตศึกษา. *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์
และศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(3), 3413-3432.
- มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). *พระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราช-
วิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). *ยุทธศาสตร์การพัฒนา: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก*.
กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- เย็น ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ :
ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2563). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 5*.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2558.) *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- ลักขณา พงษ์ภูมิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. *ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย*.
(ออนไลน์). สืบค้น 16 มกราคม 2564.
จาก <http://164.115.41.60/knowledge/?p=436>
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ-
สยามกัมมาจล. สืบค้น 24 มีนาคม 2564.
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/646525>.
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). *ICT (ไอซีที)*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2553.
จาก <http://www.moe.go.th/main2/t-ips.htm>.

- ศศิมา สุขสว่าง. อ้างถึงใน“นวัตกรรม” (Innovation) กับการให้บริการของรถไฟฟ้าไทยใหม่. (บทความออนไลน์). สืบค้น 15 มีนาคม 2564.
จาก <https://linetangblog.wordpress.com/2019/09/27/นวัตกรรม-innovation-กับการให้ป/>
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2552). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556. สืบค้น 8 กันยายน 2564.
จาก http://www.micf.go.th/download/ICT_masterplan/20090505
- ศูนย์นวัตกรรมนโยบาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2545). รายงานฉบับสมบูรณ์อนาคตภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ : กระบวนทัศน์และยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากฐานราก. (รายงานการวิจัย) กรุงเทพฯ : ศูนย์นวัตกรรมนโยบายฯ.
- สมมาตย์ ศรีจันทร์และคณะ. (2562). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16 (72), 48-62.
- สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาสุโขทัย. นวัตกรรมทางการศึกษา.(บทความออนไลน์). สืบค้น 25 ตุลาคม 2564.
จาก <https://elearning.sesaoskt.go.th/course/view.php?id=14>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในประเทศไทย. (รายงานการวิจัย) กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564. สำนักงานคณะกรรมการฯ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561).ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580),พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการฯ.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2545). กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักพจนานุกรมมติชน. (2547). พจนานุกรมฉบับมติชน.กรุงเทพฯ : สำนักฯ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2554). จิตวิทยาการเรียนรู้.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียน*.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุดเฉลียว ไทยกรรม และคณะ. (2562). การพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการคิดเชิงบูรณาการคณิตศาสตร์โดยใช้กิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่2. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 10(2), 17-38.
- สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์. (2560). *ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 Veridian E-Journal* วารสาร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2), 2843 - 2854.
- สุภาพร เทศวิรัช. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน*.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2560). *สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา*.แพร่ : หจก.แพร่ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 9*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพรรณ สันต์สังวร. (2558). พฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรม Tablet PC ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสารวิจัยออนไลน์ นวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 2(1), 136-142.
- อัจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูลและจอย ทองกลมศรี. (2560). การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*. 10(2), 78-89.
- อชรา เอ็บสุขศิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ สายคำฟู. (2550). *เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564 จาก http://www.anubal-lp.ac.th/_kruarnon/cd/work/work/ictschool.htm.
- Cronbach, Lee J. *Essentials of Psychological Testing*. 2nd ed. New York: Harper & Row Publishers, Inc. 1970. อ้างถึงในสำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. (2537). *สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น.

- Fernando Henrique Taques, Manuel GLópez, Leonardo FBasso, Nelson Areal. (2021). Indicators used to measure service innovation and manufacturing innovation. *Journal of Innovation & Knowledge* Volume 6. Issue 1, January–March 2021, Pages 11-26.
สืบค้น 27 มีนาคม 2565.
จาก <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2444569X19300605#!>.
- Hancock, A. (1977). *Planning for Educational*. Mass Medil. London : Longman.
- Stephen J. Kline and Nathan Rosenberg. (2009). *Studies on Science and the Innovation Process*. pp. 173-203. สืบค้น 27 มีนาคม 2565.
จาก https://www.worldscientific.com/doi/10.1142/9789814273596_0008.
- Kaputa, D. M. (1994). *How have the applications of computers affected the administration of higher education*. Dissertation Abstracts International. 55,(06) : 1436–A.
- Marko P.HekkertMatthijs, J.JanssenJoeri H., WesselingSimona O.Negro. (2020). *Mission-oriented innovation systems : Environmental Innovation and Societal Transitions*. Volume 34, March 2020, Pages 76-79.
สืบค้น 27 มีนาคม 2565. จาก
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2210422420300010>
- Martha G.Russell, Nataliya V.Smorodinskaya. (2018). *Leveraging complexity for ecosystemic innovation Technological Forecasting and Social Change* Volume 136, November 2018, Pages 114-131. สืบค้น 27 มีนาคม 2565.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162517316475>
- Nicholls,Audrey and Allen, George. (1983). *Managing Educational Innovations*. London : Urwin.
- Roberto Verganti, Luca Vendraminelli, Marco Iansiti. (2020). Catalyst “Innovation and Design in Age of Artificial Intelligence”. *Journal of Product Innovation Management*. First published : 19 March 2020.
สืบค้น 27 มีนาคม. 2565.
จาก <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jpim>.
- Rogers อ้างถึงใน “นวัตกรรม” (Innovation) กับการให้บริการของรถไฟฟ้าไทยใหม่. (บทความออนไลน์). สืบค้น 15 มีนาคม 2564.
จาก <https://linetangblog.wordpress.com/2019/09/27/นวัตกรรม-innovation-กับการให้บริการ/>.

Shazia,M. (2000). Factors affecting teachers' user of information and communications technology. *Journal of Information Technology for Teacher Education*. 9(3) : 319.

ข้อมูลโรงเรียน

1. โรงเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่
จาก <http://www.sscd.ac.th/>
  2. โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินดาศักดิ์
จาก <http://jindasak.ac.th/>
  3. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
จาก <https://www.triamudomsouth.ac.th/>
  4. โรงเรียนปากน้ำชุมพร
จาก <http://www.paknamchumphon.ac.th/>
  5. โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2
จาก <https://www.samsen2.ac.th/blog/>
  6. โรงเรียนภัทรญาณวิทยา
จาก <http://www.py.ac.th/>
  7. โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจินต์รุจิรวงศ์อุปถัมภ์”
จาก <http://www.ksw.ac.th/>
  8. โรงเรียนจตุราชภูร์พิทยาคม
จาก https://data.bopp-obec.info/web/index_view_history.php?School_ID=1031260888&page=history
  9. โรงเรียนหนองน้ำใสพิทยาคม
จาก <https://sites.google.com/nongnamsai.ac.th/nongnamsaipittayakom/>
ข้อมูลพื้นฐาน
  10. โรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม
จาก <http://www.banphai.ac.th/main/index.php/2013-06-04-06-30-09>.
- ภาพประกอบที่ 1 การสร้างความรู้เรื่อง “นวัตกรรมทางการศึกษา”. สืบค้น 21 มีนาคม 2564.
จาก <https://kittiponget22ru.wordpress.com>.
- ภาพประกอบที่ 2 การประยุกต์ใช้โซเชียลมีเดียในการสอน. สืบค้น 21 มีนาคม 2564.
จาก <https://sites.google.com/site/waraporn571031098/kar-prayukt-chi-so-cheiy-lmi-deiy-ni-kar-cadkar-reiyn-kar-sxn> .
- ภาพประกอบที่ 3 กระบวนการของการเรียนรู้. สืบค้น 17 มีนาคม 2564.
จาก www.tattooqz.blogspot.com.
- ภาพประกอบที่ 4 พีระมิดแห่งการเรียนรู้. สืบค้น 22 มีนาคม 2564.
<https://www.iok2u.com/index.php/article/e-book/17-learning-pyramid>.
- ภาพประกอบที่ 5 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม. สืบค้น 23 มีนาคม 2564.

จาก <https://sites.google.com/site/prae8311/thvsdi-kar-reiyn-ru-khx-ngkaye>
ภาพประกอบที่ 6 ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี. สืบค้น 23 มีนาคม 2564

จาก <https://sites.google.com/site/prae8311/thvsdi-kar-reiyn-ru-khx-ngkaye>
ภาพประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตและอาชีพ. สืบค้น 23 มีนาคม 2564.

จาก <https://sites.google.com/site/prae8311/thvsdi-kar-reiyn-ru-khx-ngkaye>
ภาพประกอบที่ 8 Addie model. สืบค้น 22 มีนาคม 2563.

จาก <https://www.teachernu.com>
ภาพประกอบที่ 9 โมเดลประเทศไทย 4.0. สืบค้น 22 มีนาคม 2564.

จาก <http://ced.sci.psu.ac.th/km/km/experience-km/2560/thailand4.0>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
(แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้าน
พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนต่อไป

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 6 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

ตอนที่ 3 องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน

ตอนที่ 4 ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

ตอนที่ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา
สำหรับเยาวชน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบโดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

1.2. อายุ

1) 15-17 ปี

3) 21-23 ปี

2) 18-20 ปี

4) 24ปี

1.3. ระดับการศึกษา

1) มัธยมศึกษาปีที่ 4

3) มัธยมศึกษาปีที่ 6

2) มัธยมศึกษาปีที่ 5

4) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □

ที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์พิจารณาแต่ละระดับ ดังนี้

2. ท่านเรียนรู้พระพุทธศาสนาผ่านสื่อรูปแบบใด	ระดับการปฏิบัติ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
2.1. ฟังบรรยายธรรม					
2.2. ฟังพระเทศน์					
2.3. อ่านหนังสือธรรมะ					
2.4. เรียนในห้องเรียน					
2.5. เข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ					
2.6. เรียนธรรมศึกษา					
2.7. พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์					
2.8. ฟังรายการวิทยุ					
2.9. ดูรายการธรรมะทางช่องทีวี					
2.10. ดูรายการสารคดี					

ตอนที่ 3 องค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □

ที่ตรงกับการรับรู้ของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์พิจารณาแต่ละระดับ ดังนี้

3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนามากน้อยเพียงใด	ระดับการรับรู้				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
3.1. ศิล 5 หลักการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อเป็นคนดี					
3.2. ศิล 8 หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ประเสริฐขึ้น					

3.3. ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา					
3.4. ไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง ความเป็นทุกข์และอนัตตา ความไม่มีตัวตน					
3.5. พรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา					
3.6. สติ ความระลึกได้และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว					
3.7. อริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค					
3.8. ความกตัญญูทศเวทคือการรู้จักบุญคุณที่บุคคลอื่นกระทำต่อเราและตอบแทนเมื่อมีโอกาส					

ตอนที่ 4 ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □

ที่ตรงกับปัญหาของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์พิจารณาแต่ละระดับ ดังนี้

4. ปัญหาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชน	ระดับปัญหา				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
4.1. ฟังภาษาที่บรรยายไม่เข้าใจ					
4.2. เนื้อหาไม่สอดคล้องกับยุคสมัย					
4.3. เนื้อหาลึกซึ้งเกินไป					
4.4. เนื้อหาไม่เหมาะกับเยาวชน					
4.5. ใช้เวลานานเกินไปในการเทศนา/บรรยาย					
4.6. เรียนพระพุทธศาสนาในชั้นเรียนไม่ค่อยเข้าใจ					
4.7. ไม่เข้าใจการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต					

ตอนที่ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดยใช้เกณฑ์พิจารณาแต่ละระดับ ดังนี้

5. นวัตกรรมและเทคโนโลยีประเด็นที่เหมาะสม เพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน ในยุค 4.0	ระดับความคิดเห็น				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
5.1. สื่อมัลติมีเดียหลักธรรมในพระพุทธศาสนา					
5.2. สื่อมัลติมีเดียสารคดีเกี่ยวกับประวัติ และคำสอนของพระสาวกในพระพุทธศาสนา					
5.3. แอนิเมชัน (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักธรรมในพระพุทธศาสนา					
5.4. แอนิเมชัน (Animation) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ ประวัติพระพุทธเจ้าและสาวกในพระพุทธศาสนา					
5.5. สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ หลักธรรม					
5.6. สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ประวัติ พระพุทธเจ้าและพระสาวก					
5.7. สื่อผ่านแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา					

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่าน
คณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ข
(แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

ขอความกรุณาท่าน ในฐานะตัวแทนของเยาวชนไทย ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์และนำไปใช้ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ต่อไป

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ท่านสามารถตอบได้ตามอิสระ โดยจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่าน
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0
3. คณะผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพ
4. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ชุดนี้ เป็นแบบให้ตอบบรรยายตามความคิดเห็น มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....

อายุ.....การศึกษา.....

โรงเรียน/มหาวิทยาลัย.....จังหวัด.....

จังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน .....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

1. ท่าน พบปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาในเรื่องใดบ้าง

.....
 .....

2. ท่านต้องการการนวัตกรรมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาลักษณะใดบ้าง

.....
 .....

3. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมคุณธรรม หรือไม่ ถ้าเคยเข้าร่วมท่านคิดว่ามีผลดีหรือมีประโยชน์ อย่างไร

.....
 .....

4. นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0 ควรมีลักษณะหรือแนวทางอย่างไร

.....
 .....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

.....
 .....

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เวลา.....ถึง.....

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
(ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย)

รายชื่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์
การเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนไทย ยุค 4.0

ที่ปรึกษาวิจัย

1. นายธเนศ ต่วนชะเอม

เปรียญธรรม 6 ประโยค

ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต(น.บ.)

ปริญญาโท Master of Public Administration(M.P.A)

สถานภาพปัจจุบัน กรรมการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ สถาบันวิจัยญาณสังวร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ผศ.ดร. สมบูรณ์ วัฒนนะ

ปริญญาตรี ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปริญญาโท M.A. (Philosophy) University of Delhi, India

ปริญญาเอก Ph.D. (Philosophy) Panjab University, India

สถานภาพปัจจุบัน ทำงานที่วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.วรวัฒน์ บุญดี

ปริญญาตรี ศษ.บ. บริหารการศึกษา

ปริญญาโท กศ.ม. เทคโนโลยีการศึกษา

ปริญญาเอก ปร.ด. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

2. พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม,ผศ.,ดร.

- นักธรรมชั้นเอก กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

- ประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับปริญญาโท (ปว.ค.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เปรียญธรรม 7 ประโยค กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

- ปริญญาตรี (ศน.บ.) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ปริญญาโท (ศน.ม.) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- อนุปริญญาเอก (M.Phil.) คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาพุทธศาสนศึกษา

กลุ่มวิชาการวรรณคดีบาลี (GROUP : 'A' Pali Literature) มหาวิทยาลัยเดลี

- ปริญญาเอก (Ph.D.) คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาพุทธศาสนศึกษา

กลุ่มวิชาพุทธปรัชญา (GROUP : 'D' Buddhist Philosophy)
มหาวิทยาลัยเดลี

3. รศ.ดร.สุวิญ รัถสัตย์

ปริญญาตรี พธ.บ.(ครุศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท M.A. (Buddhist Studies) University of Delhi
ปริญญาเอก Ph.D. (Buddhist Studies) University of Delhi

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-ฉายา-นามสกุล

พระศรีรัชมมงคลบัณฑิต, รศ.,
อรุณ พุทธิสารโร (ก้านจักร)

ตำแหน่ง

พ.ศ. 2564

หัวหน้าโครงการวิจัย

พ.ศ. 2537

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง
วัดสัมพันธวงศาราม วรวิหาร

พ.ศ. 2545 - ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำคณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. 2564 – ปัจจุบัน

เป็นคณะกรรมการสภาวิชาการ
ตัวแทนคณะศาสนาและปรัชญา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

เปรียญธรรม เก้า ประโยค (ป.ธ.9) คณะสงฆ์ไทย

พ.ศ. 2545

ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2554 - 26 ม.ค. 2565

หัวหน้าภาควิชาพุทธศาสตร์

คณะศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

1) เอกสารประกอบการสอน

1. วิสุทธิมรรค
2. ประวัติวรรณคดีบาลี
3. พระไตรปิฎกศึกษา 1
4. การพัฒนาจิต 2
5. สารัตถะแห่งพระวินัยปิฎก 2 ฯลฯ

2) บทความวิชาการ

1. ธรรมเพื่อความปรองดอง
2. ปรัชญาอัตถิภาวนิยมตามแบบฉบับพระเทวทัต
3. โลกธรรมทำกับโลก
4. พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาความทะเลาะวิวาท
5. ธรรมชาติกับความยุติธรรม ฯลฯ

3) ผลงานเรียบเรียง

1. ศาสนศึกษา
2. การปฏิบัติกรรมฐาน

ผลงานการวิจัย

1. เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเข้าเรียนในคณะศาสนาและปรัชญาของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2546.
2. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ของเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด. 2549.
3. เรื่องจิตสำนึกของชาวพุทธที่ได้จากการเห็นต้นพระศรีมหาโพธิ์. 2549.
4. การครองตนด้วยหลักเบญจธรรมของประชาชนในบ้านผักกาดหญ้า. 2550.
5. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนของคณะสงฆ์จังหวัดร้อยเอ็ด. 2551.
6. ลักษณะการอนุรักษ์ประเพณีการแข่งขันเรือยาวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประชาชนอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. 2555.
7. การใช้กิจกรรมกลุ่มในการส่งเสริมด้านความเข้าใจในวิชาวิสุทธิมรรคของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา. 2556.
8. แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาชุมชนบ้านโค้งตาบางให้สามารถพึ่งพาตนเองได้, 2557.
9. ทศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกลุ่มวิชา พระพุทธศาสนา (BU) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2561.
10. การท่องเที่ยวเชิงพุทธเพื่อส่งเสริมศรัทธาในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้จาริกแสวงบุญตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี. 2561.
11. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. 2563.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เลขที่ 248 หมู่ 1 บ้านวัดสุวรรณ
ถนนศาลายา-นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73170

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

<p>ชื่อ-ฉายา-นามสกุล</p> <p>ตำแหน่ง</p> <p>ปัจจุบัน</p>	<p>ผศ.ดร.แหวนทอง บุญคำ</p> <p>อาจารย์ประจำหลักสูตร ภาควิชาพุทธศาสนศึกษา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย</p>
<p>ประวัติการศึกษา</p> <p>พ.ศ. 2530</p> <p>พ.ศ. 2536</p> <p>พ.ศ. 2555</p>	<p>ศน.บ. (ศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประเทศไทย</p> <p>ศน.ม. (พุทธศาสนนิเทศ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประเทศไทย</p> <p>ศน.ด. (พุทธศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประเทศไทย</p>
<p>ประวัติการทำงาน</p> <p>พ.ศ. 2531- 2555</p>	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย</p>
<p>ผลงานทางวิชาการ</p> <p>-</p>	
<p>ผลงานการวิจัย</p> <p>พ.ศ. 2561 เรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมั่งคั่งยุคทศวรรษที่ในสังคมไทย (ผู้วิจัยร่วม)</p>	
<p>สถานที่ทำงานปัจจุบัน</p>	<p>คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เลขที่ 248 หมู่ 1 บ้านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73170</p>

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-ฉายา-นามสกุล

ดร.กำธร เพี้ยเอี้ย

ตำแหน่ง

ปัจจุบัน

- นักวิจัย/นักวิชาการอิสระ ด้านสังคม
ศาสนา ปรัชญา การศึกษา การเมือง
การปกครองและกฎหมาย.
- สมาคมนิติธรรมทรรษา (ประเทศไทย)
หมู่บ้านเอื้อประชารังสิต หมู่ที่ 7
ตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535

เปรียญธรรม 5 ประโยค

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2537

เปรียญธรรม 6 ประโยค

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2538

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ) ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

พ.ศ. 2548

M.A. (Philosophy) Kurukshetra University
Kurukshetra Haryana, India

พ.ศ. 2554

Ph.D. (Buddhist Studies)

Magadh University

Bodhgaya India

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2538-2540

- ครูใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกธรรม-บาลี

วัดนาควัชรโสภณ จ.กำแพงเพชร

- ครูใหญ่ โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

วัดนาควัชรโสภณ จ.กำแพงเพชร

- ครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน

โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม,

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร, โรงเรียนเทศบาล

พ.ศ.2541-2543

- อาจารย์สอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี

โรงเรียนวัดโพธิ์ศรี อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี

- อาจารย์สอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

- พ.ศ.2543-2544
- โรงเรียนวัดโพธิ์ศรี อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
- พระธรรมกถึก (นักเทศน์)
  - บรรยาย-ปาฐกถาธรรม ในโอกาสต่าง ๆ
  - เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ
- จังหวัดสิงห์บุรี-อุทัยธานี (ธ)
- อาจารย์สอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี
- พ.ศ.2544
- โรงเรียนวัดไผ่ดำ อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
- พระธรรมกถึก (นักเทศน์), บรรยาย,
- พ.ศ.2545-2554
- ปาฐกถาธรรมในโอกาสต่าง ๆ
- พ.ศ.2548-2549
- หลักสูตรพระธรรมทูตต่างประเทศ
- พระธรรมทูตต่างประเทศ
- วัดอโศกพุทธวิหาร เมืองจันทิกาห์
- รัฐปัญจาบ ประเทศอินเดีย
- อาจารย์พิเศษ
- พ.ศ.2554-2559
- ประจำศูนย์การศึกษาวัดเนรัญชราราม
- อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
- อาจารย์สอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
- โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส บางซื่อ กรุงเทพฯ
- เลขานุการกลุ่ม ที่ 1
- โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
- พระธรรมวิทยากร อบรมบาลีก่อนสอบ
- สำนักเรียนวัดไผ่ดำ อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
- อาจารย์พิเศษ
- ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์
- ประจำหลักสูตร คณะพุทธศาสนาและปรัชญา
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อ.วังน้อย
- จ.พระนครศรีอยุธยา
- ครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน
- สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พระธรรมกถึก (นักเทศน์), บรรยาย,
- พ.ศ.2560 -2561
- ปาฐกถาธรรม ในโอกาสต่าง ๆ
- อาจารย์พิเศษ
- ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์-สารนิพนธ์
- ประจำหลักสูตร คณะพุทธศาสนาและปรัชญา
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

1. การเผยแพร่ธรรมะผ่านวิทยุกระจายเสียงในสภาวะการณ์เชื้อโควิด 19. 2563.
2. การเสริมสร้างสุขภาวะจิตด้วยหลักพุทธธรรมแก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม. 2563.

ผลงานการวิจัย

1. วิธีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนของประชาชน ต.เกาะช้างใต้ อ.เกาะช้าง จ.ตราด. 2558.
2. บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2560.
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2560.
4. การศึกษาเปรียบเทียบจริยศาสตร์ในศาสนาสาทุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2562.
5. การอนุรักษ์ประเพณีตามพุทธวิถีไทย กรณีศึกษา ประเพณีบิณฑบาตห้องน้ำวัดสุวรรณารามจังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2563.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

พุทธมณฑลสาย 5 ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	นายวิธวินท์ ภาคแก้ว
ตำแหน่ง	
พ.ศ. 2562	อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นักวิชาการอิสระ
ปัจจุบัน	
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ศศ.บ.(นิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2559	ศน.ม.พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ปัจจุบัน	กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2539-2541	BOOM METAL SHEET Ltd.,Part. ตำแหน่ง : MANAGER
พ.ศ. 2541-2544	CHEMET CO.,LTD. ตำแหน่ง : MATTERIALS FOR CONSTRUCTION
พ.ศ.2544-2546	VRH CO.,LTD. ตำแหน่ง : PROJECT SALES
พ.ศ.2549-2554	PREMIER PRODUCTS PUBLIC COMPANY LIMITED. ตำแหน่ง : SALES UPCOUNTRY and MANAGER LAOS COUNTRY
พ.ศ.2555-2557	ASIA MODERN WORK CO., LTD. ตำแหน่ง : DESIGN MANERGER CARGO BOX.
พ.ศ.2558-259	WMI EMPORIUM CO.,LTD. ตำแหน่ง : PROJECT SALES
พ.ศ.2561-2561	PREMIER PRODUCTS PUBLIC COMPANY LIMITED.

พ.ศ. 2562 – 2564

ปัจจุบัน

ตำแหน่ง : MANAGER LAOS COUNTRY.

อาจารย์ประจำหลักสูตร

คณะศาสนาและปรัชญา

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(ส่วนกลาง) ศาลายา นครปฐม

ที่ปรึกษาอิสระ รหัส 6065 ระดับ 3

และกำลังยื่นผลงานเพื่อขอสถาปนิกพิเศษ

ผลงานทางวิชาการ

1. พระมหาวิโรจน์ ญาณวิโร, ดร., ดร.ศรัณย์ มะกรุดอินทร์, วิธวินท์ ภาคแก้ว, คติความเชื่อพระศรีอารียเมตไตรย์ วัดโล่ห์ ต.เขาสมอคอน อ.ท่าม่วง จ. ลพบุรี. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 The 3 nd National Conference MCU.RK. 2020
2. สังคมใหม่ในโลกหลัง COVID-19. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญา ศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2563.

ผลงานการวิจัย

1. วิธวินท์ ภาคแก้ว, พระครูธรรมธร เดโช ฐิตเตโช (สำเร็จ). วิเคราะห์คันทวยในสถาปัตยกรรมลุ่มน้ำโขง. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีที่ 1 เล่มที่ 1 ครั้งที่ 2, 2563.
2. วิธวินท์ ภาคแก้ว, พระมหาวิโรจน์ ญาณวิโร, ดร., วัดไทยवास อารยธรรมแห่งสายน้ำนครชัยศรี. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม, 2563.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

: 83 หมู่ 10 ต.ท่าคล้อ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
ไปรษณีย์ 18110

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

<p>ชื่อ-ฉายา-นามสกุล ตำแหน่ง ปัจจุบัน</p>	<p>นายนิคม ปาทะวงศ์</p> <p>อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร</p>
<p>ประวัติการศึกษา</p>	<p>เปรียญธรรม 5 ประโยค วัดท้ายเมือง สำนักเรียนคณะจังหวัดนนทบุรี การศึกษาคณะสงฆ์ไทย</p>
<p>พ.ศ. 2536</p>	<p>พ.ศ. 2541</p>
<p>พ.ศ. 2546</p>	<p>พ.ศ. 2547</p>
<p>ประวัติการทำงาน</p>	<p>พ.ศ. 2550 – ปัจจุบัน</p>
<p>พ.ศ. 2536</p>	<p>เปรียญธรรม 5 ประโยค วัดท้ายเมือง สำนักเรียนคณะจังหวัดนนทบุรี การศึกษาคณะสงฆ์ไทย</p>
<p>พ.ศ. 2541</p>	<p>ศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย</p>
<p>พ.ศ. 2546</p>	<p>ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p>
<p>พ.ศ. 2547</p>	<p>ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย</p>
<p>ผลงานทางวิชาการ</p>	<p>อาจารย์ประจำ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร</p>

ผลงานทางวิชาการ

นิคม ปาทะวงศ์, มังกร กวีกรรม, ปรีชา เนติวัชรเวช, ชัยบัญชา กองทอง, ศุภฤกษ์ ศรีสุขนาเวียง. การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถสังวัตตนิกรรมของกลุ่มเหตุการณ์จักษณเพื่อเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน จังหวัดยโสธร. วารสารการสอนสังคมศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, 2563.

ผลงานการวิจัย

นิคม ปาทะวงศ์, จำรัส บุคตาพงษ์, วิพจน์ วันคำ. (2564). การสืบสานและการสร้างคุณค่าประเพณีจุดไฟตูมกาจังหวัดยโสธร. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 6 ฉบับที่ 12, 2564.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
เลขที่ 174 หมู่ 3 บ้านทุ่งแต่ ถนนวาริราชเดช
ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
รหัสไปรษณีย์ 35000